

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izjava vnanj dan svojo izjavo modela in praznika.

Inserati veljajo: petstopenjska pet vrst za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5 telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 20. decembra.

Zbornica je sprejela zakon o vojnih služnostih in dajatvah tudi v tretjem branju, odobrila podaljšanje poslovnega provizorija za šest mesecev, zaključila debato o službeni pragmatiki. Slovenski klerikalci so ustavili svojo obstrukcijo proti budgetnemu provizoriju — to so parlamentarni dogodki današnjega dne.

Vlada se je že pripravljala, da zadrge nemilo ji zbornico ter se izogne na ta način vsem političnim neprijetnostim. Vojne zakone ima pod streho, reputacijo je rešila in vladarju dano besedo izpolnila, na parlamentu nima nobenega interesa več, kajti kar pride sedaj na vrsto, je zanjo vse le sitnost. Baš v tem leži globoka bistvena hiba vsega našega konstitucionalnega življenja, da se vodilni državni priznavajo k ustavnim principom le na zunaj, v svojih mislih pa smatrajo parlament le za glasovalni stroj, ki naj obdela to, tako in takrat, kadar in kakor ojača pozicijo in nadvlado vlade in podrejenost državnega zbora. V tem oziru je že vsaka stranka grešila, med njimi pa, ki so teh razmer največ krivi, se nahajajo tudi slovenski klerikalci. Pred njimi državna zbornica ni nikdar varna in za vsako malenkost so vsak trenutek pripravljeni, pograbititi po obstrukciji.

Stara beseda, da je obstrukcija dvorezen nož, je znana. Stranke, ki so jo uvedle kot vsakdanjo parlamentarno navado, so kakor človek, ki vé za lečilen strup, pa se navadi, si ga vbrizgavati vsak dan.

Obstrukcija kot izredno sredstvo, more izlečiti parlament, poraziti vlado, iz razvade takorekoč dnevno inicirana, zbornica pa zastuplja parlamentarno telo, kakor morij človeka. Tak parlament se potem ne more več upreti, če se množe od dne do dne ultimati ministrskega predsednika, ki hladno zapoveduje, do tega in tega dne mora biti to in to gotovo in ki je tudi danes stavil načelnikom strank alternativo: ali dovolite do konca meseca budgetni provizorij, ali pa vam zaključim parlament, ter si preskrbim vse s pomočjo § 14. Pri tem pa je videti, da

si vlada bolj želi druge, kakor prve alternative.

Šele pod vtiskom takega položaja, se čutilo (če gre dobro) stranke primorane, revidirati svojo dosedanja taktika. Tako se je tudi slovenskim klerikalcem morda zdelo, da je pregrešno, igrati vlogo »Stürgkhove rezerve«, in ker so jim stranke večine ponudile most, so se v zadnjem trenutku podali na drug breg, ter ustavili svojo obstrukcijo za na zunaj ne preveliko ceno, da pride predloga o centralni zadružni blagajni iz proračunskega v narodnogospodarski odsek, ter z izrecnim pristavkom, da ustavljajo svojo obstrukcijo le proti budgetnemu provizoriju, pridržijo pa si jo proti italijanski fakulteti, ki pride za proračunom v razpravo.

Da so se klerikalci v zadnjem trenutku umaknili, zato je bila mero-dajna pač tudi težka odgovornost pred javnostjo, kajti z nadaljevanjem obstrukcije bi bili klerikalci onemogočili tudi službeno pragmatiko . . .

Zbornica tozadevnih predlog še ni rešila, pač pa je upanje, da se to zgodi med Božičem in novim letom. Kako križevo pot ima za seboj službena pragmatika za državne uradnike in druge nastavlence, je splošno znano. Celo leto je bila v razpravi v zbornici, oziroma v ad hoc kreiranem odseku. Kljub upiranju vlade in kljub izjavi, da zakona ne predloži v sankcijo, je odsek predelal predlog v smislu najdalekosežnejših koncesij uradnikom: zlasti jim je koncediral veliko svobodo na političnem polju in zagotovil obsežno kvalifikacijsko pravico. In v tej — od vlade perhorrescirani — formi je sprejel zakonsko predlogo tudi plenem, deloma ker so hoteli res izboljšati položaj uradnikov, deloma pa morda tudi zato, ker so uradniki zelo vplivni — volilci.

Tako je prišla predloga v gosposko zbornico. Ta pa je naredila precej kratek proces. Že njen odsek je brezobzirno črtal celo vrsto uradnikom ugodnih, a vladni neljubih določb, plenem pa je šel še dalje. Tako je izginila ugodnost za ugodnostjo, svoboda za svobodo. Zlasti pa so v reakcionarno - birokratičnem smislu izpremenili določbe o koalicijski pravici, o političnem delovanju in o samoupravi, ki jo je hotela poslanska zbornica vsaj deloma uvesti v stanovskih in disciplinarnih vprašanjih. Poslabšal pa je tudi nekatere finančne določbe.

Tako je dobila službena pragmatika zopet skoro ono obliko, v kateri jo je prvotno predložila vlada. Izročena je bila vnovič odseku poslanske zbornice, ki je po živahnih posvetovanjih z vlado, s strankami in zastopniki uradniških korporacij sklenil, da priporoča zbornici, naj sprejme predlogo tudi v poslabšani obliki gosposke zbornice. Pomenja vendar še tudi sedaj velik napredek v primeri z dosedanjimi razmerami, zato so se tudi že mnoge uradniške korporacije izrekle za neizpremenjen sprejem. Ako bi se odgodila, bi se začela cela trnjeva in brezkončna pot znova. In možno je tudi, da bodo mnogi poslanci in mnoge stranke z večjim veseljem glasovale za zakon v obliki, predloženi od gosposke zbornice, kakor bi za prvotnega; da pade le odij na gosposko zbornico . . .

Zakonska predloga o plačah državnih slug in poduradnikov je bila prvotno del splošne službene pragmatike (§ 210.). Subkomite odseka za državne nastavlence je sprejel ta paragraf kljub protestu vlade v obliki, ki je bila za slugo in poduradnike razmeroma jako ugodna, in dasi je vlada izjavila, da določb ne predloži v sankcijo, se je pridružil tudi plenem zbornice stališču odseka. Gosposka zbornica pa je § 210. izločila iz službene pragmatike in ga formulirala v posebno zakonsko predlogo, ki zastopa zopet stališče vlade in je prišel seveda v ponovno razpravo v odseku poslanske zbornice.

Ta je vztrajal pri svojem odporu in šele po dolgotrajnih pogajanjih z vlado je prišlo do kompromisa.

Predloga ima samo 4 paragrafe. § 1. določa za državne slugo in poduradnike 10 plačilnih razredov. Plača posameznih razredov je različna za slugo in poduradnike, vendar pa so difference neznatne. Plača prvega razreda je za slugo 900, za poduradnike 1000 K in se zvišuje pri vsakem naslednjem za 80 K pri slugah, 90 K pri poduradnikih, tako da dobe nastavlenci najvišjega razreda 1600, oziroma 1800 K letne plače. Po triletni službi v najvišjem plačilnem razredu dobe nastavlenci še 200 K letne starostne določke. Usluženci policijske straže dobe na že po prvih štirih službenih letih 100 K določke in ta se jim zvišuje vsaka tri leta za nadaljnjih 100 K.

Vlada je obljubila, da bo poleg ugodnosti, ki jih določa zakon, še naredbenim potom skrbela za zboljšanje gmotnega stanja svojih nastav-

ljencev.

Dasi pa je to izboljšanje skromno, bodo zahtevale reforme letno celih 7.300.000 K več izdatkov; od tega odpade na izboljšanja, ki jih določa zakon 2.800.000 K, ostalo na reforme, ki se uvedejo naredbenim potom.

O pikantnem prizoru, ki se je odigral pri današnjih dejanskih posvetovanjih med grofom Barhom in slovenskimi klerikalci smo že brzojavno poročali. Grof Barbo obljubljuje nadaljevanje v kranjskem deželnem zboru in odboru, kjer hodi baš on z našimi klerikalci čez drn in strn. Vedno se je delal, kakor da ne more verjeti pritožbam, ki jih izjavljajo klerikalci s svojo nasilnostjo in nelojalnostjo v naprednih slovenskih krogih, sedaj je enkrat na sebi samem izkusil. Prizor, ki se je odigral med znanimi zavezniki in prijatelji iz kranjskega dež. zbora v državni zbornici je vzbudil mnogo pozornosti. Dr. Šusteršič ni bil navzoč — na vsak način bo svojemu prijatelju Jarcu malo hvaležen . . .

Jutri se vrše važna odločilna posvetovanja med Poljaki in Rusini. Smatra se, da bodo imela ugoden uspeh, kar bi Rusinom omogočalo preklicati obstrukcijo v budgetnem odseku. Zbornica, ki se zopet sestane 27. t. m. bi v tem slučaju našla razjasnjen položaj in pristo ceto za svoje delo.

Nemci in balkanski Slovani.

IV.

Iz navedenih podatkov smo razvideli načrte nemške politike proti Jugoslovanom. Berolinski kongres, ki je odločil njih usodo, je stal pod vplivom Bismarcka in Andrassyja, teh največjih sovražnikov slovanstva. Po njihovi osnovi so bili balkanski narodi, razkosani v male države; v njih sredi je ostala, kakor močan klin evropska Turčija, v Bosni in Hercegovini se je etabrirala Avstrija. Polagoma so srbski, bolgarski, črnogorski in grški državniki spoznali, kako negotov je njihov položaj in so končno ustvarili balkansko zvezo, ki je z združenimi močmi vrgla najnevarnejšega nasprotnika ob tla in si s tem olajšala svoje stališče. Nepričakovane zmage so moč-

no povzdignile samozavest vseh Jugoslovanov. Nemci so začutili, da se je proti njih načrtom, proti »Drangu nach Osten« dvignil močan jez, ki grozi prekriti njih načrte. Da bomo bolj uvideli in spoznali nevoljo Nemcev glede zadnjih dogodkov in njih stremeljenje ustvariti iz ozke zveze Nemcev, Madžarov in Rumunov močno zagozo proti Jugoslovanom, si moramo predložiti položaj in razmere pred temi dogodki.

Kakor smo omenili, so določbe berolinskega kongresa uveljavile na Balkanu situacijo, ki je omogočevala uspešno politiko za »Drang nach Osten«. Makedonija je sicer ostala turška; toda mlade balkanske države so začele aspirirati na njo in kazalo se je, da bo Makedonija vir vednih razporov in preprirov med Srbi, Bolgari in Grki. Ti prepri so slabili in ovirali vsak uspešni razvoj in napredek malih držav. To je prvo dejstvo, ki naj bi oslabilo balkanske države. Nadalje so si bili balkanski Slovani kulturno nenehni, njih državne organizacije so bile mlade; v notranjem so vladali vedni nemiri in prepri raznih strank, naravne težkoče, ki ovirajo komunikacije, promet in občevarje med seboj, ubožnost, ki deloma ovira koristne in dobičkanosne institucije industrije in obrti, to so druga dejstva, ki so paralizirala njih moči in ovirala njih napredek. Pri takih razmerah je bilo seveda lahko, delati politiko na Balkanu; ki je rodila uspeh in sado-ve. Zgodovina nam kaže, kako so bili Srbi in Bolgari vedno odvisni sedaj od Avstrije, sedaj od Rusije.

Polagoma pod vplivom razmer in časa so se vkljub oviram pojavili napori, stremelji za zbliznjanjem in skupnimi nastopi proti vnanjim zaprekam. Od sosedov do sosedov so nastali stiki, ki so pomagali zmanjševati težave in odstranjevati razne difference, ki so slabile mlade narode.

Žurnalistika se je začela polagoma razvijati in razširjati ideje skupnosti in složnosti, skupna vera veže Bolgare in Srbe in stoletno suženstvo pod turškim robstvom in skupni napori se rešiti turškega jarma, so dejstva, ki so delala pot medsebojnemu zbliznjanju.

Pozabiti ne smemo, da so se in se še nahajajo tudi med avstrijskimi Jugoslovani momenti, ki jih deloma ovirajo v združenju proti nemškemu in madžarskemu navalu. Slovenci in

pripravljen zastaviti svoje življenje v bran domovini, le eden ne: Avitus. kakor Judež Iškariot preuhtava svoj grdi naklep; samega sebe ga je sram, sam sebi se gnusi, a hudoba prevlada v njem. Zavil v plašč, se splazi ponoči iz mesta in pride v hunski tabor, stopi pred Atilo in mu izda svojo namero. Barbar sicer sprejme mestne ključ, a opusje ga hinavca in izdajalca: Avitus, pa ne izda samo mesta, ampak priporoči Atili še posebe svojo ponosno nevesto, češ

»tebi jo takorekoč žrtvujem, na tvojo radost ti jo zdaj darujem.«

Udrli so v izdano mesto; divji bakhanal pleše po emonskih ulicah boja Furija; kakor če besneča reka predere jez in dere neovirano dalje svojo pot, vse rušča in uničujoča, tako se je usula hunska drhal v mesto. Katastrofa je tu: porušeno je mesto v ognju in razsulu, tedaj se ljali hunski premoči. Še se masčuje Aelianus nad izdajalcem Avitom, da mu z mečem zadene smrtni udarec; a ko zahteva od Atile, da mu vrne nevesto Marcello, ki jo drži ta pred seboj v sedlu, tedaj planejo Huni na hrabrega zastavonoše:

»Pal ženini je pred njenimi očmi, njegovo videla je teči kri . . .«

Kako malo besed in koliko tragike je v njih! In ko vidi Atila že vse

LISTEK.

Aškerčev „Atila v Emoni“.

Solnčen junijev dan je bil, ko smo spremili Aškerca, prvega našega epika, k večnemu počitku na grobju Sv. Krištofa. In zdaj pod zimo je prišlo na svetlo njegovo poslednje večje pesniško delo, kakor božično darilo nam modernim Emončanom.

»Atila v Emoni« je romanca — tako jo je pesnik sam nazval — pripovedna pesem, koje dejanje se vrši med nekdanjimi Emončani prav tiste dni, ko se je bližal mestu hunski kralj Atila s svojo barbarsko armado, in ki se konča baš tisti dan, ko udero Huni v mesto ter ga porušijo in do tal uničijo. Primerno bi lahko imenovali to pesnitev »Zadnji dnevi v Emoni«, kakor pripominja J. Wester v epilogu, dodanem lični in okusno opremljeni knjižici. Pesnik je zgradil zanimivo zapleteno dejanje svoje romantične povesti ne toliko na podlagi zgodovinskih dejstev — saj nam niso znane podrobnosti emonske zgodovine —, kakor da je strnil lju-

bezanski roman dveh mladih Emoncev, zlatarjeve hčerke Marcelle in njenega ženina Aeliana, zastavonoše trinajste legije. Tako veje nad vso pesnitvijo nekaka liriska ubranost, ki je nismo bili vajeni pri zadnjih večjih Aškerčevih delih.

Dejanje je razdeljeno na 7 spevov; za vsakega je izbral pesnik posebno pozorišče, v katerem se dejanje vedno zanimiveje zapleta, dokler se v zadnjem spevu vse zveže, preseka ne od ljutega hunskega meča, ne potrgajo. Ljubko idilo nam predločuje pesnik v I. spevu: Marcela, najkрасnejša deklica v Emoni, razkrije skrbni materi svoje srčne boli: prisutnega sladkača Avita, premožnega emonskega meščana, ne mara za ženina; izbrala si je drugega:

»Da, ženini moj najlepši je vojak emonske legije, mlad in krepek, in v prsih bije mu srce pošteno, da boljše moško ni srce nobeno.«

A vse drugače se pleče stvar v hiši Decija Avita. Zavrtnji snubača se kaže tu v vsej svoji odurnosti. Ker ne more dobiti Marcelle za ženo, se hoče maščevati ne samo nad njo, ampak nad vso Emono in nad pogani, njenimi prebivalci; zato se izne-

tiskarna. Str. 95 + XI. Cena broš. izvodu 1 K 40 v, v platno vezanemu 2 K 40 v.

veri svojemu poganstvu in se da krstiti, da bi laglje izvršil svojo osveto:

»Kaj če bom izdajalec, kaj mi mar! Osveta mi posled je glavna stvar!«

Tako je dejanje zasnovano in odslej lahko slutimo, kako vlogo prevzame Avitus tedaj, ko obkolijo hunska vojska Emono. — Lep epični intermezzo je III. spev. Na višini in sedanjem Gradu, stojita prijatelja iz za prve mladosti, Aelianus in Primitivianus, bogat emonski trgovec.

»Pred njima, glej, razširja se Emona ko roža bujna na zeleni gredi. Od juga, od Nauporta daleč sem čez barje ravno se vlijeva reka emonska kakor kača velikanska pa lena med bregovi nizkimi leskeče se na solncu jutrnem . . . In tam na drugi strani dvigajo v nebo zidovi sinji se gigantski, planine mesto branijo visoke in sneg leži še tu pa tam na njih . . .«

Ali ni to iskren slavospev naravnih krasot našega mesta in njene lege? In refleksije o prijateljstvu — kdo ve, ali ne odseva iz njih dušno razpoloženje pesnika, ki se je prav v zadnjih časih čutil nekako osamelega in zapuščenega?

»Prijateljstvo pa živih — kje jih najdeš prijateljstev resničnih, nesebičnih in nehinavskih?«

Kaj živahno je dejanje IV. speva; posebno živo je opisan prizor pred »mansio«, rimsko pošto, ki je pravkar donesla novic o bližanju hunskih čet. Te razburljive vesti prevzemó vso Emono: Hun je pravzaprav že v mestu; tako je vse razburjeno in prestrašeno, kakor da bi se bil Atila z današnjo pošto v Emono vtihotapil.

Razburjenost pred pretečo nevarnostjo raste: vse moli in prosi bogove pomoči; celo »ver sacrum« zaobljubijo verni Emončani Jupitru, če jih reši pogina:

»Karkoli se nam porodi, v prihodnji zraste nam pomladi, prvine v dar dobožeš ti, vsi požrtvujemo jih radi.«

Le zlobni Hermagoras ne prosi svojega Boga za splošno rešitev: poginejo naj pogani, a kristjani naj bodo rešeni! — Vse se pripravlja na bran, kovači v »ulici kovaški« kujejo meče in kopja in sulice in puščice, pojo pri tem delu zvonko kovaško pesem:

»Kuj, kladivo jekleno, danes kuj! A, meh, žerjavico nam razpihuj, da trši bodo meči in ostrejši, sovražnikom strašnejši!«

Že so pridrli Huni pred Emono; grozna, viharina noč je bila, ko so pri-vihrali sovražniki. Vsak meščan je

Hrvatje, ki jih sicer družijo skupna vera, so politično razkosani, nje tlači dualizem, Hrvati in Srbi so si deloma sovražni vsled verskega naziranja. S temi mnogobrojnimi dejstvi, ki očividno slabijo vse Jugoslovane, računa nemška agresivna politika in gleda v prvi vrsti na to, da se razmere v tem ne spremenijo in da se razvijajo neugodno za Jugoslovane. Če se le dogodi temu nasprotni pojav: skupen nastop Slovanov, recimo skupen kongres, je takoj vse nemstvo na nogah in vpije, da je v nevarnosti, čeravno ono ugroža druge narode, in si takoj išče zaveznikov proti Slovanom. En lep vzgled za to imamo iz leta 1908. V septembru istega leta se je vršil v Ljubljani vseh slovenski častnikarski kongres in ljubljanski župan je pozdravil udeležence v navdušenem govoru. Takoj je začelo nemško časopisje kričati o slovenski nevarnosti za Nemce in akoravno so bili le ti tedaj z Madžari v hudem sporu, so vendar sklenili z njimi premirje in se še tesneje oklenili svojih rojakov v rajhu.

Povsod v vsakem skupnem nastopu Slovanov vidijo Nemci panskavitično pošast dvigati svojo glavo, povsod vidijo velikorusko ali velikosrbsko propagando, ki grozi uničiti Nemce. Ne vidijo pa svoje brutalne politike proti Slovanom: Kako se morajo v Avstriji Čehi in Slovenci boriti, da se jim dajo njih pravice, kako nasilno postopajo proti obmejnim Slovincem, kako nesramno nastopajo Prusi proti Poljakom, tega pa Nemci ne vidijo in nočejo priznati.

Avstrijski Jugoslovani postajajo vsled vidnega razvoja vedno važnejši faktor na jugu monarhije. Vključ temu pa uganja avstrijska vlada, ki je izključna domena Nemcev, proti njim vedno nasilno politiko. Avstro - Ogrska je zaveznica Nemčije. Nehote nam sili misel v glavo, da uganja Avstrija protislovensko politiko kot zaveznica Nemčije in vse kaže na to, kot nekaka njena predstraža na jugovzhodu. Nemčija in Avstrija si hočeta nalogoma podariti ves svet do Egejskega in Črnega morja. V ta namen sta izdelala l. 1878. na berlinskem kongresu Bismarck in Andrassy natančne načrte. Pooblaščenici drugih velevladstev so se uklonili njunim zahtevam in razkosali so Balkan na način, ki nasprotuje vsaki logiki, vsaki zgodovini in geografiji, vsaki možnosti gospodarskega razvoja in vsakemu mirnemu narodnostnemu in političnemu razvoju.

En površen pogled na zemljevid zadostuje, da vidimo, kako nenaravno so določili meje n. pr. srbskemu kraljestvu. Te meje ne odgovarjajo ne etnografskim razmeram, ne jezikovnemu obsegu srbskega naroda, ne geografski konstelaciji kompnaktnosti in homogene države in ne neobhodnim potrebam trgovinskega in industrijskega razvoja. Ako bi bili torej Nemci Srhom naklonjeni bi gotovo delali na to, da bi se bili priključili srbski državi vsi kralji, v katerih stanuje Srbi — del vzhodne Bosne do izтока Narente, da bi dobili pristojo pot do morja, ki edino omogočuje državno gospodarsko neodvisnost. Temu nasproti so v Berlinu Srhom zavrli z močnim zidom vsak dohod do morja. Tako je postal položaj Srbije negotov in priti je morala prejšnolej v gospodarsko in politično odvisnost Avstro - Ogrske. Nekoliko boljše je razpoloženje berlinski

mesto v ognju in razsula, tedaj se šele zave, da ima pred seboj na vrancu najdražji emonski zaklad; laska se ji in jo poljublja, a:

»Marcella se ne gane, nič ne čuje. Zaman kralj stiska bele ji rok — od tuge ji je počilo srce!«

To je zadnji, bolesten akord, ki je izzvenel na strunah Aškerčeve li-re. Emona je porušena, junak te pesnitve je mrtev, Marcella, nedolžno, zvesto dekle, sloni mrtvo v naročju hunskega kralja...

In pesnika te romance, polne živahnega dejanja, pestrih slik iz »veseljih in žalostnih dni« bele Emona — tudi ni več med živimi.

V »Epilogu«, ki jih je kratko, a jedrnatno spisal prof. Wester, je povedano, da je pokojni pesnik svoj rokopis že popolnoma pripravil za tisk. Prof. Wester pojasnjuje, da je Aškerč to pesnitev zložil v času od 15. februarja do 2. aprila 1911, revizijo pa dovršil 21. aprila 1912. Prvotno Aškerč dal svoji pesnitvi naslov: »Aelianus in Marcella, emonska romanca«. Drugi naslov je bil »Marcella, emonska romanca«. Končno se je pesnik sam odločil za naslov: »Atila v Emoni. Romanca«. Rokopis se je našel v pesnikovi literarni zapuščini in obsega 92, večji del po celi strani popisanih folio - listov. Dedič po pokojnem pesniku, njegova brata, sta dovolila, da se dajo še ne-

kongres z Bolgarijo. Dana ji je bila namreč možnost, da si je v ugodnem trenutku priključila vzhodno Rumelijo. Sicer pa berlinski kongres tudi pri Bolgarih ni gledal na etnografske razmere in je le enemu delu Bolgarov dal svobodo, drugi del pa je ostal pod turškim robstvom. Vključ temu pa se je Bolgarija začela najlepše razvijati. Bolgari so pokazali, da so junaško in energično ljudstvo. Njih kralj je najboljši balkanski politik, ki je znal orestiti turško vrhovno oblast in doseči popolno neodvisnost od Carigrada brez velikih težav.

Črna gora je majhna gorata dežela. Gole skale in nepristopne čeri onemogočujejo skoro vsako prometno zvezo z ostalim svetom. V gospodarskem oziru je Črna gora več ali manj odvisna od Avstrije. Po nekem členu berlinskega kongresa, ne sme Črna gora zgraditi v svojem kraljestvu kakšne železnice lokalnega pomena ne da bi dobila poprej dovoljenja z Dunaja. Drugi člen berlinske pogodbe določa Avstriji pravico policijskega nadzorstva ob črnogorskem obrežju in carinske pravice.

Iz omenjenih podatkov lahko spoznamo, kakšna pomena je bil leta 1878. berlinski kongres za Jugoslovane. Turki so se takrat nahajali skoro v enakem položaju, kakor danes. Rusi bi jih bili brezdvomno že tedaj pregnali iz Evrope in si osvojili Carigrad, če bi se ne bili uprli zavidni Angleži, Nemci in Avstriji temu načrtu.

Nemčija je bila tisti čas že močna država. Premagala je leta 1871. Francoze in Bismarck je bil tedaj prvi mož v Evropi. Da se urede zapletene razmere na Balkanu, so se sešli pooblaščenici evropskih velevladstev v Berlinu. Kako so jih uredili, smo videli. Bismarck in Andrassy sta imela odločilno besedo ali na sta vplivala na pooblaščenice drugih držav, da so privolili njunim načrtom. Vstvarila sta nenaravni red na Balkanu, prirojen popolnoma tako, da služi interesom nemške politike.

V najnovejšem času se je pa pokazalo, da ta nenaravni red ne more dalje obstajati. Berlinska pogodba in status quo, ki se je naslanjal na nje določbe, sta strta v prah in pepel in v Londonu se ustvarja nov modus vivendi za Balkan in ob ti prilagoditvi bo morala tudi Avstro - Ogrska revidirati svojo politiko proti Jugoslovanom.

Med vojno in mirom.

Mirovna pogajanja.

Kakor poročajo iz Londona, je zelo malo upanja, da se sklene med Balkansko zvezo in Turčijo mir. Govori se celo, da izbruhnejo brez dvoma v najkrajšem času zopet sovražnosti, če ne bodo posegle vmes velesile. Splošno se sodi, da je bojevitost mladoturški komite pridobil za nadaljevanje vojne tudi miroljubnega velikega vezirja Kiamil načo.

Kakor poroča »Lokalanzeiger« iz Londona, so delegati balkanskih držav zelo nevoljni, da porta zavlači mirovna pogajanja. Sedaj n. pr. vztraja porta na tem, da mora priti specialni kurir nove instrukcije za turške delegat v Londonu. Kadar dosne ta kurir v London, se bo vršila takoj seja mirovne konference, meritorna pogajanja pa se prične že v ponedeljek. Predno na

objavljeni rokopisi natisniti ter sta pooblastila prof. Westerja, da rokopise pregleda in objavi. Rokopis »Atila v Emoni« je kupila »Narodna tiskarna« ter ga objavila v »Ljubljanskem Zvonu«, sedaj pa je to delo izdala v posebni knjigi.

Snov za to pesnitev je Aškerču podal privatni docent na graškem vsenčilišču dr. Šmid, ki je preiskoval rimska tla na ljubljanskem Miru in doznal situacijo stare Emona, ki jo je bil hunski kralj Atila l. 452. osvojil in porušil. Šmid je o uspehih svojih izkopavanj poročal v »Laibacher Ztg.« in ti podatki so dali Aškerču snov in podatke za njegovo delo.

Emona je bila izprva utrjen vojaški tabor, pozneje pa mesto z živahno prometno zvezo z drugimi mesti v rimskih provincijah Noriku in Panoniji. Razen starih rimskih bogov so častili zlasti v vojaških mestih tudi orientalska božanstva in nedvomno so bili med Emončani tudi kristjani. Na podlagi tega, kar je o Emoni dognanega, je Aškerč samostojno zgradil svojo pesnitev.

Prof. Wester zaključuje svoja zanimiva izvajanja z besedami:

Tako je tudi Emona, staroslavna prednica današnje bele Ljubljane, našla vrednega slavitelja v nedavno umrlem pesniku. Kakor, da se je Aškerč s svojim poslednjim delom, čigar dejanje se vrši na klasičnih tleh domače zemlje, od nas za večno poslovil.

pride na vrsto vprašanje novih turških mej, bodo baje zahtevali turški delegati, da se reši vprašanje aprovizacije Odrina. Bati se je, da bo razprava o aprovizaciji močno zavlekla mirovna pogajanja.

»Samouprava« srbski vladni organ, piše, da se more situacija za Turčijo zboljšati samo, če začne Turčija z ofenzivo, pri čemer pa bi zadela ob močne utrdbe združenih armad pri Cataldži. Poleg tega morejo zavezniki s pomočjo grškega brodograja tudi izkrcati vojaštvo v Mali Aziji ter ogroziti Dardanele in Carigrad od vzhoda. Z ozirom na težavno stalništvo Turčije je tedaj najbolj pametno, če sprejme Turčija brez nadaljnega zavlačevanja mirovne pogoje Balkanske zveze.

Konferenca veleposlanikov.

Berlinska »Tägliche Rundschau« poroča baje iz zelo zanesljivega vira, da se je dosegel na konferenci veleposlanikov sporazum, da Srbija ne dobi teritorialne posesti pristanišča ob Jadranskem morju, nač na dobi nevtralen dohod do morja in uporabo nevtralnega pristanišča. Podrobnosti o tem načrtu bo treba še izdelati, v principu pa je dosegel že popoln sporazum.

V Belgradu trde v nasprotju s to vestjo, da bo dobila Srbija pristanišče Sv. Ivan Meduo in da je tozadevni predlog od konference veleposlanikov že sprejet. V Belgradu upajo, da bo Rusija podpirala to srbsko zahtevo.

Pomorska bitka.

O pomorski bitki, ki se je končala, kakor znano, s tem, da se je moralo turško vojno brodograje umakniti v Dardanele, prinašajo carigradski listi dolga poročila, polna slave za turško vojno brodograje. Seveda ni mnogo dati na ta poročila, ki so vedel izmišljena, ter pravijo celo, da se je več grških torpedovk potopilo.

Da zasramuje grško vojno brodograje in da se maščuje za brezžično brzjavko, ki so jo poslali Grki, ko so zasedli otok Tenedos in ki se je glasila: »Tenedos zasedli, pričakujemo nadaljnih povelj!« je poslal baje turški admiral poveljniku grškega brodograja sledečo brzjavko: »Vaši tonovi streljajo slabo, namerite 20 m nižje!«

O predzgodovini zadnje pomorske bitke poročajo iz Konstanca, da je odplulo turško vojno brodograje skozi Dardanele v Egejsko morje na pritisk turških mornariških častnikov, ki so se bili že med italijansko-turško vojno ponovno uprli. Admiral Tahia beg je protestiral proti takemu podietju ter odložil svoje mesto, ker častnikov ni mogel več brzditi. Skozi Dardanele je odplulo turško vojno brodograje pod zvoki vseh godb in z razvitimi zastavami.

Kakor poročajo iz Carigrada, je poslal sultan admiralu ladij »Aelreddin Barbarossa« historično zastavo turške vojne ladije »Mahmudie«, ki je bombardirala svoj čas Sebastopol.

Kljub vsem tem vestem, iz katerih bi se dalo sklepati na sijajno turško zmago, pa niti v Carigradu ne verjamejo, da je doseglo turško vojno brodograje kak večji uspeh.

Med ranjenimi srbskimi brati.

Slike in črtice.

Pripoveduje: dr. Ivan Oražen.

V.

Pot do Belgrada.

Združeni balkanski Jugoslovani so napovedali krvnemu sovragu Turku vojsko. Bliskovito razširila se je ta novica po svetu. In tedaj zavrsalo je po vsem slovanskem svetu in med malim slovanskim narodom je vsplapolalo visoko ogenj svetega navdušenja, katerega je netila iskrena želja, da bodi jugoslovansko orožje pobedonosno. Zavedali smo se, da se bode odločila v tem kravem boju usoda balkanskih Jugoslovanov, zavedali smo se v polni meri veličine in resnosti tega velikega pohoda naših bratov; zato pa tudi ni bilo med Slovenci brezpomembnih, hrupnih demonstracij, ampak na miren, dostojen način, pa za to nič manj odločen, pokazal je slovenski narod svojo bratsko ljubezen do balkanskih Slovanov.

Z navdušenostjo začelo se je nabirati prispevke za balkanski Rdeči križ in prijavi so se slovenski zdravniki, da gredo pomagat ranjenim bratom. Izginilo je strankarstvo med Slovenci, vsakdo je rad daroval po svojih močeh, in prepričan sem, da je bil tiste pomembne dni združen ves slovenski narod v tihi, a silni, olamteči in žgoči molitvi do

neba za uspeh teptane raje na Balkanu.

Dr. Slajmer, Krajec, Premrov in jaz odločili smo se, da pojdemo v Srbijo. Pisalo se nam je, da trpe Srbi na velikem pomanjkanju zdravnikov in 27. oktobra zbrali smo se na ljubljanskem južnem kolodvoru, da se odpeljemo. Poslovili smo se na kratko od svojih prijateljev in znancev, ki so se zbrali na kolodvoru, sedli v voz in se odpeljali. S početka bili smo nekako tihi, skoraj otožni, kakor je sploh vsakdo, kadar se loči za daljša časa od svojega doma in od svojcev. Vrh tega mučile so nas tudi misli medicinske vsebine. Dasi-ravno že vsi starejši in za to tudi skušenejši zdravniki, bili smo vendar novinci v delovanju, kateremu smo se sedaj posvetili. Nihče izmed nas namreč še ni bil med ranjenci na bojnem polju in nihče še ni do sedaj deloval med ljudmi, ki bi bili ranjeni v vojski. No, nekdanja praksa v bolnici, skušnje vsakdanjega zdravniškega življenja in trden sklep se ne plašiti robenega dela, nobenih neprijetnih okoliščin, ampak posvetiti trezno in pogumno vse svoje moči za oblažitev bolečin in trpljenja ranjencev, razpršil nam je kmalu vse te moreče misli. Vlak je drdral veselo naprej, mi smo se razgovarjali o našem bodočem delovanju, bodreč drug drugega, ter vsi želeč, da pridemo kmalu tja, kamor nas je vodila bratska ljubezen.

Na nekatere postaje prišli so bratje Sokoli, da nam želijo srečen pot in mnogo uspeha.

Okoli 1. popoldne pripeljali smo se v Zagreb, kjer so nas pričakovali nekateri kolegi, da nam okrajšajo čas večurnega čakanja na kolodvoru.

Vsled neznosnih političnih razmer, po katerimi ječ vsi hrvaški narod, je bilo hrvaškimi zdravnikom zabranjeno udeležiti se samaritanskega dela med Srbi.

In ko je prišel čas, da vstopimo v direktni voz Zagreb-Belgrad, tedaj smo čitali na obrazih naših hrvaških kolegov žalost in sram, da jim zamore zabraniti tuji narod iti v pomoč svojim trpečim bratom. Nemo smo jim posegli v roke, stisnili jih krepko in se vsedli v voz.

Železniški stroj zapiska... Še nekaj madžarskih komand... in vlak nas odpelje iz Zagreba.

Vozimo se hitro čez širne hrvaške in slavenske ravnine. Kako lepa, kako plodovita je ta krasna zemlja; ali skoraj nikjer ni vasi, ni človeških naselbin. Koliko srečnega in zadovoljnega naroda bi lahko tukaj prebivalo...

Bobneče hiti vlak naprej... Vozovi hreče in ječe... Meni se pa dozdeva, da čujem težko hropenje hrvaškega naroda, da slišim ječanje teptanega ljudstva.

Vsi kolegi sede tiho, vsak v svoj kot stisnjen, premišljuje o usodi nesrečne Hrvaške. Nihče ne spregovori besede, pa vendar vsakdo ve za misli drugega. Bile so žalostne misli. Silen veter piše in buči okolo vlaka, piše in hladi vroča lica izmučene hrvaške zemlje... Moji duši pa se dozdeva, da sliši daljino, daljino petje — petje neštevilnih, krepkih in svobodnih zborov. Dozdeva se mi, da je petje junakov, pesem tolažbe:

Čuj Dušane, Tebe vojska zove,

Z istim vlakom peljal se je tudi neki Bolgar iz Soluna, ki je potoval preko Avstrije in Srbije na Bolgarsko. Začel se je kmalu prav živahen razgovor med nami, kateri se je seveda večinoma vrtel okoli boja balkanskih narodov. Bolgar nam je povedal, da je trgovec v Solunu, da pa je sedaj zapustil svojo rodbino in svoj dom in se prostovoljno ponudil v službo domovine.

Oči so se mu iskrale, lica so mu žarela ko je pripovedoval z navdušenjem, a brez vsakega napuha, o sijajnih uspehih bolgarskega in srbskega orožja. Čudno se nam je zdelo, da on sam ni nikoli rabil besede »bolgarski« ali »srbski«, ampak govoril vedno le o »naših zmagah«, o »našem orožju«. Ko smo ga opozorili, da so tam zmagali Bolgari, tu da je bilo pobedonosno srbsko orožje, tedaj se je on jako začudil našemu naziranjju. Z vsjo odločnostjo je trdil, da se v ti vojni ne more govoriti o bolgarskih ali srbskih zmagah, ampak samo o skupnih uspehih, o skupnih zmagah. Eden brez drugega ne bi bili nič dosegli, le krasna bratska vzajemnost dovedla jih je do tako velikih zmag. Zato pa naj se govori le o »naših« zmagah, ker kar je bolgarsko je tudi srbsko in narobe.

Z veseljem smo pritrčili njegovemu naziranjju in Bolgar je bil popolnoma zadovoljen.

Mi smo si pa le še želeli, da bi ostala ta bolgarsko-srbska vzajemnost večna!

Ob 11. uri ponoči pripeljali smo se na zadnjo postajo v Zemun, kjer smo morali izstopiti. Vlaki namreč tedaj niso vozili ponoči čez savski most v Belgrad.

Na postaji smo izvedeli neprijetno novico, da se je izgubila vsa naša prtljaga, katero smo oddali v Ljubljani na železnico. Malo neprijetno stališče. Ibi brez perila, brez rezervne obleke za več tednov v tujino, to je res pravo vojno stanje. No, z zabavljanjem na upravo madžarskih železnic in s par prav krepkimi kranjskimi izrazi olajšali smo si svoja razjarjena srca. Madžar nas je tolažil, da dobimo prtljago drugo jutro, predno gremo čez Savo. Neki sel pa nam je izročil pismo znanega srbskega kirurga dr. Subotiča, v katerem nas prosi, da gremo takoj drugi dan v Niš, kjer je vse polno ranjencev, a malo zdravnikov.

Nekaj časa čakali smo še na vozniaka, da nas popelje v kako prenočišče v Zemun.

Stali smo v temi za zemunskim kolodvorom in prisluškovali šumenju valov naše Save, ki nam je prinašala še zadnje pozdrave iz domovine.

Na drugi strani pa smo videli predmestja Belgrada, katera segajo do obrežja Save. Velikanske obločnice razsvetljevale so obrežje in mesto.

Bila je mrzla noč, a v naših dušah in srcih kipele so vroče želje za zmago nesrečnega srbskega naroda nad sto in stoletnim sovragom Turčinom.

V trenutku razgrnila se je pred nami vsa tako slavna in potem tako nesrečna zgodovina tega naroda. Reke krvi, neštete tisoče svojih sinov si uže žrtvoval za dosego svoje svobode! Ali so tvoje matere zopet za to porodile v velikih mukah svoje sinove, da bodo njih trupla služila v brezplodnem gnoj turških zemlja? Ali morajo biti vse tvoje solze, vse tvoje žrtve zastoj?

V odgovor vtrnila se je zvezda na jasnem nebu in velik ter svetel meteor zaplaval je v vsi svoji krasoti nad srbsko zemljo... Duša pa mi je bila mirna.

Ob pol 1. uri ponoči legli smo spat in ob 4. jutraj odšli smo proti obrežju Save, da se prepeljemo s prvim parnikom v Belgrad.

Dr. Jos. Sernec — 35 let predsednik »Celjske čitalnice«.

Jutri poteče 35 let, odkar predseduje »Celjski čitalnici« starosta celjskih Slovencev dr. Josip Sernec. Gotovo se z velikim veseljem spominjajo oni še živeči celjski rodoljubi dne 22. decembra 1877, ko so postavili tega moža na čelo tako važne korporacije, kot je bila za mesto Celje Čitalnica. Ne samo oni, ki so prisostvovali onemu obnemu zboru, se veselo, da so dočakali ta jubilej, ampak cela vrsta Celjanov, onih rodoljubov, ki so sprevredili in spoznali, kakšne važnosti nam je bilo v nemškem mestu slovensko društvo. Dobro pa so vedeli tedanji člani Čitalnice, da bo mesto predsednika v prihodnosti imelo veliko odgovornost in da bo bodočnost stavila nanj veliko nalogo. Tista mala peščica ojačanje slovenskega življa v roke Slovencev je izročila vse delo za tedaj mladega odvetnika dr. Jos. Serneca.

Kar je v umetnosti poezija, to je v politiki narodna ideja, ona ideja, ki tira narod k napredku, v svobodo, neodvisnost od tuje oblasti, k kulturi; ideja, ki združuje vse sloje naroda, katera jim daje življenje, katera je duh v telesu. Kdorkoli te ideje ali da je ne pozna ali da je noče poznati, kdor si predstavlja narod kakor kr-delo ljudi, ki drvi pod tuje podložništvo, ta ne more biti narodni politik in pravi narodni voditelj, ta dela le paradije ali pa karikature. Dr. Sernec se je oprijel edine narodne ideje in zato je imel uspeh, ki je vzrastel iz malega neznanega društva.

Da se more delovanje dr. Jos. Serneca na narodnem polju dostojno oceniti, moramo si predočiti v glavnih potezah razmere, v katerih je začel svoje delo.

V tistem času namreč v Celju nismo imeli lastnih slov. sodnih uradnikov, na pošti, davkarji in sploh v uradih je bilo vse nemško. Dva trgovca smo imeli, Slovenci so bili prisiljeni, izvezemsi v okolico, v nemške gostilne. Resnično, danes si Celjani ne morejo predstavljati, v kakšnih žalostnih razmerah je bilo tedaj Slovincem v Celju živeti. Spoznali so, da je za uspešen razvoj narodnega življenja v Celju neobhodno potrebna ustanovitev slovenskega društva, katerega namen je bil: pospeševanje narodne zavesti in gojitev družabnega življenja. Čitalnica, ki je morala imeti v nemški Straussevi hiši (Hotel »Post«) svoje prostore, si je bila v svesti velike narodne naloge, posebno od tedaj naprej, ko je bil izvoljen dr. Jos. Sernec predsednikom. V Čitalnici so se zbirali prvi

Slovenci, tam so prirejali, seveda v malem obsegu, svoje zabave in druge prireditve, kar je mnogo pripomoglo k nadaljnjemu delu. V Čitalnici so ustvarili bojni načrt, po katerem so naskočili ob velikem navdušenju celjskih Slovencev občino Celjske okolice in okrajni zastop, dve korporaciji, ki ste bili tedaj še v nemških rokah. Samo predstavljamo si ono nepopisno veselje, ki je vladalo med celjskimi in okoliškimi Slovenci, ko jim je naznanil dr. Serbec zmago nad nemčurštvom z besedami »od sedaj naprej pa bomo mi gospodarili v Celjski okolici in okrajnem zastopu.«

V Čitalnici so sklenili, da bodo celjski Slovenci z vso odločnostjo zahtevali slovenske paralele na gimnaziji v Celju, sklep, katerega so se jekleno držali in za katerega so morali mnogo pretrpeti, saj je bila ravno za to vprašanje razburjena cela nemško-žuteča Avstrija, ki je dalduška v razbelskih nemških demonstracijah v Celju. Kako so Nemci tedaj dr. Serbeca »ljubili«, se pač razvidi iz tega, da so ga hoteli zavratno napasti v njegovem stanovanju in mu s kamenjem razbiti večkrat okna. — Doseči gospodarsko samostojnost in neodvisnost od nemškega kapitala, je bil cilj čitalničarjev, ki so se zbirali okrog dr. Serbeca. Ustanovitev Posojilnice in postavitev našega lepega Narodnega doma, v katerem bi se naj osredotočilo celjsko Slovenstvo — to je delo Čitalnice. — Razumljivo je seveda tudi, da so iz Čitalnice izšla vsa naša množestvena celjska društva.

Podal sem nedovršen oris dela in uspehov, ki jih je tekom tega kratkega časa dosegla Čitalnica. Danes smo Slovenci v Celju že na dobri poziciji, iz katere nas nasprotniki ne premaknejo kmalu, vendar mnogi ne vedo, da je vsak najmanjši kos stal mnogo truda in dela in da si je za pridobitev teh pozicij v spremstvu drugih njegovih kolegov pridobil dr. Jos. Serbec največjih zaslug. Četudi se je umaknil iz političnega pozorišča in dal pred nekaj časa slovo burnemu političnemu življenju na Sp. Štajerskem, vendar ni nehal delovati, ampak deluje do današnje dne čil na duhu in telesu za razvoj narodno gospodarskega stališča v celjski Posojilnici.

In plačilo za to trudapolno in nesebično delovanje v prid slovenskemu Celju?

In plačilo za to trudapolno in nesebično delovanje v prid slovenskemu Celju? Dr. Serbec ni dosegel visokih odlikovanj, ni prejel obne zahvale, ampak edino plačilo mu bo di zavest, da je kot »starosta celjskih Slovencev« najučelji pripomogel k današnji narodni zavesti in gospodarskemu ojačenju, ter hvaležnost ne le onih Slovencev, ki so ga pri njegovem delu podpirali, ampak vseh pravih narodnih Celjanov.

V. R.

Štajersko.

Štajerski narodnjaki, naročajte »Slov. Narod«! Znano je, da piše poleg našega tednika »Narodnega lista« tudi »Slov. Narod« v smislu načel in dela Narodne stranke. V Celju si je »Slov. Narod« uredil celo posebno štajersko uredništvo, da more biti v vedni zvezi z vodilnimi narodno-naprednimi političnimi krogi na Štajerskem. Ali ne le zaradi štajerskega oddelka priporočamo »Slov. Narod« v naročanje, temveč tudi zaradi izbornih poročil iz parlamenta, iz Balkana, iz vseh slovenskih dežel in o vseh važnih svetovnih dogodkih. »Slov. Narod« se mirno lahko meri z vsakim graškim dnevnikom; naši ljudje lahko haš sedaj vidijo, kako zelo nas ti-le graški listi sovražijo in mi jih še zato naročujemo! O važnosti močnega narodno-naprednega časopisa v domačih naših razmerah niti ne bomo govorili. »Slov. Narod« spada v vsako narodno rodno in v vsako narodno društvo na Štajerskem!

Iz politične službe. Namestnik je premestil konceptnega praktikanca Emila Kropacka iz Slovenjgradca v Ptuj.

Iz Rajhenburga. Ustanovitev političnega in gospodarskega društva »Kres« za sevniški okraj se vrši v nedeljo, dne 29. decembra pri Leskoku v Rajhenburgu in sicer ob 8. zjutraj. Sosejstveniki ob blizu in daleč so prisrčno povabljeni.

Iz Celja. Rudniški komisar Bruno Bauer se je čutil poklicanega te dni na nekaki schulvereinski božičnici v slovenskih Gaberjih »govoriti«. Kako in v kak namen se je ta »govor« govoril, si je lahko misliti. Kaj bi se neki zgodilo slovenskemu državnemu uradniku, ki bi recimo v Feldbachu ali Voitsbergu hujškal prebivalstvo proti Nemcem? Drugi dan bi moral zapustiti kraj takega svojega delovanja in njegova karijera bi bila pri vragu. Razmere v cel-

skem rudniškem komisariatu so sploh v nebo vpijoče, zapostavljanje slovenskega jezika toliko, da protestira v najostrejšem tonu proti njemu celo socialistični list »Rudar« z dne 13. decembra. Ali se ne bi splačalo napraviti kake interpelacije in storiti pri ministrstvu energičnih korakov?

Iz Št. Jurja ob J. Ž. nam poročajo: Štajerski deželni odbor je odredil, da bi naj v bodoče pobirala občina trg Št. Jur sejmario, ki jo je doslej imela soseska Št. Jur ob Južni železnici. Soseska ima že lepo premoženje, ki se stalno povečuje z dohodki iz sejmarije. Sejmi v Št. Jurju so znani in vedno dobro obiskani. Zato je naravno, da vrže sejmario lepe vsote, katere zelo dišijo klerikalni večini občine trg Št. Jur ob J. Ž. Občina je izposlovala zato zgoraj omenjeni odlok deželnega odbora, proti kateremu se je pritožilo 43 tržanov po dr. V. Kukovcu v Celju na upravno sodišče. To pa je razsodilo, da ima pravico sejmario pobirati občina trg Št. Jur ob J. Ž. ne pa trška soseska. Škoda lepih novcev, ki bodo šli v klerikalne namene!

Iz Slov. Bistrice. (Volitve v okrajni zastop.) Štajerska namestnica je razpisala nove volitve za slovenjbistriški okrajni zastop. Te volitve se vrše po sledečem redu: 1. za skupino veleposredstva v ponedeljek dne 20. januarja ob 10. dopoldne v pisarni okrajnega zastopa. Ta skupina voli 8 zastopnikov; 2. za skupino mest in trgov v sredo dne 22. januarja ob 10. dopoldne v občinskih pisarnah v Slov. Bistrici, v Makolah in Studenicih; v Slov. Bistrici volijo 6, v Studenicih in Makolah pa po enega zastopnika. Za skupino kmečkih občin se vrši volitev dne 24. januarja, t. i. v netek, v pisarni okrajnega zastopa. Boj se bo bil za skupino veleposredstva in kmečkih občin. Mislimo, da bo dojejo naši klerikalni prvaki vse potrebno ukrenili. — (Hud pes.) V Zgornji Bistrici je napadel neki pes otroke oficijala Hudrica in jih tako obgrizel, da so morali poslati po zdravnika.

Iz Središča. (Poškodovana železniška proga.) V Središču so za postajo, blizu deželne meje, neznani zločinci precej poškodovali železniško progo. K sreči se je poškodba ponje opazila, ko je privozni vlak št. 207 na nevarno mesto. Zaradi tega dogodka so progo močno zastražili.

Iz Podčetrka nam poročajo: Preteklo nedeljo se je vršil tu ustanovni občni zbor Ciril Metodove podružnice za Podčetrtek in okolico. Zborovali smo v gostilniških prostorih g. Staroveškega. Obisk je bil z ozirom na tukajšne razmere zelo uročen, zlasti je bila vrlo zastopana okolica, predvsem bližnji Olimpijanci. Posetili pa so nas tudi draži gostje iz sosednje Hrvaške, dalje Ručani in Virštaničani. Hvala jim! Že ta dan je pristopilo k novi podružnici blizu 40 članov. Zborovanje je otvoril poštvovalni učitelj, g. Rud. Arnshek. Pozdravi navzoče ter se jim zahvali, da so se odzvali vabilu sklicateljev v tako lenem številu, sporoči pozdrav g. župnika Šegule, ki želi podružnici najljepših vspehov ter predstavi g. Ante Bega, ki se je vključil bolehnosti potrdil k nam. Nato slika v pretresljivih besedah vso našo žalostno usodo. Opozorja na naše narodne nasprotnike, ki nam odtujajo našo mladino. Ni jim dovolj, da so nam ugrabili že toliko ozemlja, premo nas hočejo do Adrije. Vse to žanemo v zahvalo, ker so jih naši predniki branili pred pohlenim Lahom in krvoločnim Turčinom, za katerega se zdaj tako zavzema. Če kdo, smo gotovo Slovenci navezani sami nase. Oklenimo se naše rešiteljice — družbe sv. Cirila in Metoda. Družbin potovalni učitelj, g. Ante Beg je v poljudnem, daljšem govoru opisal nesebično, kulturno delovanje C. M. družbe. Očrtal je pogubno delo naših nar. nasprotnikov, predvsem Nemcev potom »Schulvereine« in »Südmarke« ter bodril k vztrajnemu narodnemu podrobnemu delu. Končno se je sestavil odbor. Predsednikom je bil z glasnim odobravanjem izvoljen tukajšnji zdravnik, g. dr. F. Breschar. Podpredsednica: g. F. Jakopina (Olimije); tajnik: g. Vojteh Jerin. namestnica: gđc. Slava Lavrič (Buče); blagajnik: g. Rudolf Arnshek. namestnica: gđc. Justa Bač (Olimije); odborniki: gđ. A. Cvetko. Val. Čokl, Fortunat Jelovšek (Virštani) in A. Volavšek (Buče); namestnici: gđ. Mar. Cvetko in gđc. Terez. Soltar. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena: gđ. Amon in I. Straus (Olimije); namestnici: gđc. Milka Širca in M. Amon. Po oficijalnem delu smo se zahvalili s pevanjem narodnih pesmi ter kratkimi nagovori. G. A. Beg je napil prisotnemu žensstvu. Oglašila sta se k besedi tudi gđ. župan F. Amon in I. Straus. Prepričani smo, da je obstoj nove podružnice spričo narodne za-

vednosti tukajšnjih slojev, osobito okolice, že v naprej zjamčen.

Iz Ljubnega v Sav. dolini nam pišejo: Dne 22. junija so se vršile tu občinske volitve, pri katerih so bili v 3. razredu izvoljeni sami trezni, za dobro gospodarstvo v občini vneti napredni možje. To pa je hudo peklo posestnika Franca Budna in njegove skrite in odkrite pristaše. Vložili so proti volitvam iz 3. razreda ugovor, kateri jim pa ni prinesel zaželenega uspeha. Glavarstvo je volitve potrdilo, le izvolitev enega namestnika je radi neklih malenkostnih napak razveljavilo. Volitev novega namestnika se je torej zopet vršila in sicer dne 17. decembra. Volit pa je prišel le eden volilec in posestnik Budna je bil enoglasno izvoljen za namestnika! Na to soglasno volitev je res lahko ponosen!

Iz Ptuja. Nemškim listom se poroča iz ptujskega okrajnega zastopa sledeče: »Ptujski okrajni zastop je imel dne 16. decembra svojo plenarno sejo. Pri razpravi o proračunu je bilo tudi govora o tem, da dežela ne da vsled slovensko-klerikalne obstrukcije v deželnem zboru okraju nobenih cestnih in drugih podpor več. Tu se je oglašil k besedi okrajni zastopnik in državni poslanec Brenčič ter je izjavil, da bodo slovenski poslanci tako dolgo v deželnem zboru obstruirali, dokler ne bodo Nemci dovolili regulacije Pesnice in Drave. To izjavo je dal predsednik dež. poslanec Ornič takoj protokolirati, da bi jo mogel kasneje v deželnem zboru porabiti. Brenčiča je to protokoliranje zelo razburilo in dostavil je, da bodo Nemci še morali izpolniti nekatere šolske zahteve in politične želje Slovencev, da bo konec obstrukcije v deželnem zboru.«

Drobne novice. V Studencih pri Mariboru so zmagali pri občinskih volitvah iz 3. razreda s pomočjo slovenskih glasov socialisti. Nemški nacionalci so s svojimi kandidati na celi črti propadli. — V Rajhenburgu ob Savi je umrl župan Matevž Presker. — Iz Tehtarja nam poročajo, da obhaja tamojšnja slovenska ljudska šola dne 21. in 22. februarja svojo stoletnico. — Iz Celja. Dela za napeljavno elektriko po mestu so v polnem teku. Ker so se hišni posestniki branili napeljavi električnega toka z držaji ob stenah in stojali na strehah, ga bo dalo mesto vpeljati podzemsko, kar bo seveda električno luč in gonilno silo zelo podražilo. Z mesecem februarjem bo de svetila lahko po hišah električna luč. — Iz Štor pri Celju poročajo: Pri premikanju tovornega vlaka na tukajšnji postaji je bil povožen zavirač Rupert Fiedler. Stanoval je v Mariboru. Kdo je kriv te nesreče, bo pokazala preiskava. — Iz Celja. Prijeli in zaprli so Antona Šturbeja, pešca 2. stotnije v 87. pešpolku, ker je baie v neki gostilni zaklinal »Živio Srbija!« Kaj je na tem resnice, ne vemo. Ova-dil ga je nemški gostilničar, pri katerem je popival. — Prestavljen je stavbni pristav Viljem Blazinc iz Gradca k poštenu in brojavnemu uradu v Ljubnem na Zg. Štajerskem. — Iz Maribora. Onega Rudolfa Winklerja, ki je bil zaradi tatvine v preiskovalnem zaporu v Ormožu ter je od tam pobegnil, so dobili in prijeli na tukajšnjem mostu čez Dravo. — Iz Maribora. Nemški nacionalci so v »Marb. Zeit.« in »Gr. Tagblattu« silno njeđajo nad porazom, ki so ga doživeli pri občinskih volitvah iz 3. razreda v Studencih. Njihovi kandidatje so dobili povprečno 50 glasov manj kot socialistični. Socialisti očitajo, da so bili izvoljeni s slovenskoklerikalnimi glasovi. Če je to sramota, velja ista sramota tudi za Wastiana, kajti tudi nega so volili slovenski klerikalci! — Iz Slov. Bistrice. Pri tukajšnji okrajni bolnišnici blagajni je razpisano mesto tajnika s plačo 1200 K. A vodstvo te blagajne, za katero prispevajo največ Slovenci, zahteva, da bi moral biti tajnik nemške narodnosti! — Iz Rogatica. V Zg. Sečovem so našli 13letnega šolarja Oseka zjutraj na neči, kjer je spal, mrtvega. Smrt bo najbrže posledica nekega hudega udara, ki ga je dobil fant po glavi. — V konkurz je prišel Mihael Jazbinšek, trgovec z mešanim blagom na Planini v sevniškem okraju. Ker je prinesel graški uradni list o iavo tega konkurza v slovenskem jeziku, je nastalo v nemških listih grozno javkanje nad »krivico«, ki se s tem godi Nemcem (?). — Zgodovinsko društvo za Sp. Štajersko ima svoj občni zbor v nedeljo dne 29. decembra ob 3. dopoldne v prostorih mariborske čitalnice. Na sporedu je tudi govor dr. Medvedov o Slomšku in njegovem delu med štajerskimi Slovenci.

Roroško.

Iz južno železniške službe. Prestavljeni so: Asistent V. Novak iz

Velikovca v Brežice; urad. asp. Karel Mischler iz Krive vrbe v Spital; asis. Adolf Vlček iz Spitala v Baden; asis. V. Stauffer iz Möllbrücke v Meidling.

Celovška porota. — **Tast zadavi zeta.** Posestnik Jur Graničar na Beli dobi zeta Ivana Ronacherja in se kot 70letni vžitek umakne gospodarstvu. Toda zet je bil nevhvaležen človek, gospodaril je slabo, začel je pijančevati, zmerjati in pretepati ženo. Ko se je vrnil zopet nekoč popolnoma pijan iz gostilne je začel doma zopet razbijati. Hotel je pretepati tudi svojo ženo. Razjezil se je starci in potegnil se je za svojo hčer. Prijel je zeta in ga vrge ob tla. Vstal je zet in skočil na starca, po kratkem ruvanju sta padla, toda zet je bil spodaj. Razjarjeni starci ga zagrabi za vrat, in ni ga preje spustil, da je bil zet mrtve. Obtoženec vse prizna, pravi le, da ni imel namena zeta umoriti in ga držal za vrat le za to, da bi ga oslabil in s tem napravil konec pretepu. Sodišče je stavilo porotnikom dve vprašanji in sicer glede uboja in glede prekoračenja silobrana. Porotniki so obe vprašanji zanikali, nakar je bil starci oproščen.

Ljubezen in Amerika. Zaljubilo se je šestnajstletno dekletce Marija Gaglova v beljaški okolici v 18letnega hlapca Luka Kronika. Ljubezni nista mogla skriti, zvedeli so za njuno razmerje sosedje, zvedeli so končno tudi starši. Nastal je doma strašen polom in mlada zaljubljenka je morala od doma. Zatekla se je k svoji teti Josinini Legatovi tudi iz Beljaške okolice. Toda s tem ni prenehala ljubezen in končno je prišlo dekle do sklepa, da pobegne s svojim ljubimcem v Ameriko. Denar? Teta njena je imela hranilno knjižico. In šla je Marija Gaglova v tetino spalnico in ukradla knjižico. Pod pretevo, da se vrne domov, se je odpeljala v Beljak. Tam se je sestala s Kronikom. Knjižica se je glasila na ime Josip Mayer in je bila vredna 4000 K. obresti so narasle že nad 600 K. Dvignila sta 3000 K in obresti in se napotila v Ameriko. Dobro sta se imela in srečno sta potovala. Toda v Ameriki jih je čakala nesreča. Niso jih pustili izkrcati, vrtniti sta se morala nazaj, obenem pa jih je izsledila policija. Prineli so jih domov. Pri njih so dobili še nekaj čez 2 marki denarja, knjižico z vlogo 1000 K pa sta vrgla iz jeze v morje. — Obsojena sta bila Luka Kronik na 2 leti in njegova miljenka na 18 mesecev težke ječe.

Samomor iz strahu pred vojno. V Kočah se je ustrelil hlapec posestnika Lamprehta. Mož se je silno bal, da ne bi nastala vojna in se je iz strahu pred odpoklicem ustrelil. Rana je smrtna, vendar izključeno ni, da okreva.

Primorsko.

Iz politične službe. Prov. okrajni komisar dr. Franc Vodopivec v Pulju in prov. namestniški koncipist grof Karel Attems v Gorici sta postala definitivna. Za definitivne policijske koncipiste so imenovani: R. Junović, G. Puš in H. Dietl v Trstu, Josip Šinkovec v Pulju in Josip Zorec v Zadru.

Imenovanje. Višja finančna svetnika Simon Benedetti in Peter Bučič v Zadru sta dobila naslov in značaj dvornega svetnika.

Za župana v Kanalu je izvoljen Fran Gorjup, gostilničar in posestnik v Gorenji vasi. Primorski listi izražajo upanje, da bo novi župan Kanalčanom dobro županoval.

Kmet ustreljen? »Primorec« poroča pod tem naslovom: »Raznaša se vest, da je vojaška straža neke v Soški dolini ustrelila kmeta, ki se je preveč približal nekemu železniškemu objektu ter ni slišal vojakovega klica?«

Žensko ljudsko prenočevališče. Mestni občinski svet se bo v prihodnji seji baval tudi z vprašanjem ljudskega prenočišča za ženske. Tako prenočišče je posebno v Trstu silno potrebno in le čudno je, da se v tem oziru ni do sedaj še nič ukrenilo, med tem ko ima Trst že dolgo dve veliki ljudski prenočišči za moške. Razmatelstvo za varstvo ubožnih je dalo v ta namen na razpolago veliko dvorano v drugem nadstropju ljudskega prenočišča na cesti Caspare Gozzi. V tej dvorani se lahko priredi 5 spalnic s skupno 36 posteljami. — Stroški bi znašali 19.000 K in bi plačevala občina samo obresti od tega kapitala.

Nesreča ali zločin? Krojaški mojster Balcar v Trstu je našel včeraj zjutraj v sobi, v kateri je stanovala že več mesecev 40letna Virginija Daneluti, to žensko mrtvo poleg postelje v mlaki že strjene krvi. Zadevo je ovadil policiji, ki je uvela strogo preiskavo, kajti mogoče je, da je bila Danelutijeva, kljub temu, da je opravičen sum, da se je v pi-

janosti ponesrečila, zavratno umorjena.

Poštna tatvina na parniku. Na Lloydovem parniku »Groß Wurmbrand« je izginila med vožnjo ob Dalmaciji poštna vreča, v kateri je bilo 10.000 K. Vse preiskave mostva, potnikov in parnika so bile brezuspešne in nimajo o tatu dosedaj še nobenega sledu.

Poskušeni samomor na cesti. Na cesti del Tintore je padla včeraj za sebnia uradnica 21 let stara Elvira E. Odnegli so jo nezavestno v bolnišnico, kjer so konstatirali, da je bila octovo kisline. Vzrok poskušene samomora je nesrečna ljubezen.

Tat iz Amerike. Na brzojavno obvestilo ameriške policije je aretirala tržaška policija 32letnega Šiško-vača iz Trsta, ki se je pripeljal na parniku »Oceania« iz Filadelfije preoblečen kot kurjač. Šiško-vač je izvršil pri nekem zlatarju v Filadelfiji predrzen vlom in pri njem so našli za 50.000 K zlatnine in dragocenosti. O aretaciji so obvestili policijo v Filadelfiji in bodo Šiško-vača z ukradenim plenom poslali nazaj v Ameriko.

Lahi — Nemci. Mestni upravni odbor v Pulju je imenoval za obratnega vodjo mestne plinarne Franca Herglotza iz Berolina in za oskrbnika mestnih podjetij Raimunda Scheuerja, menda tudi iz rajha.

Novi okrajni šolski nadzorniki v Istri. Za okrajne šolske nadzornike za slovenske šole v Istri so imenovani: Za okraj Koper učitelj na učiteljsku v Kopru Henrik Dominko; za okraja Velin in Lušin profesor na državni gimnaziji v Pazinu Nikolaj Zic; za okraj Voloska učitelj na učiteljsku v Kastvi Ivan Bunc; za okraj Pazin profesor na državni gimnaziji v Pazinu Martin Zgrablić in za okraja Pulj in Poreč nadučitelj Franc Barbalič.

V Dekanij, v Istri, so priredili pred kratkem novodobni osrečevalni ljudstva nekaj shod v »dobrobit« ubogega izmučenega Istrana. Ustanovilo se je pri tej priliki društvo, katerega namen je podpirati klerikalizem v njegovem stremeljenju po komandi in nadvladju. V to novepečeno društvo se je vpisalo ravno 20 članov, kolikor jih je ravno krvavo potreba, da zamore to društvo obstati, kar je pač slabo znamenje. Narodna deželna poslanca slov. dela Istre gg. Valentič od Sv. Antona in Pangerc iz Doline sta bila sicer na ta shod povabljeni, a sta iz lahkomisljivih vzrokov svojo odsotnost opravičila. Čudo golemo je pa, da na ta shod ni bil vabljen istrski državni poslanec prof. Mandič, ki je pač vse kaj drugega prej nego strasten liberal... Najbolj sumljivo pri tem je pa dejstvo, da zgoraj omenjenega shoda niso dali objaviti niti v »Edinosti«, ki je vendar v slov. delu Istre od narodnjakov najbolj čitan list in je tudi sploh med Slovenci v Istri, kolikor jih ni že zabredlo v klerikalni tabor, najbolj razširjen list. — Obenem naj omenimo, da se v slov. delu Istre — žalibog — jako širi neki zakotni klerikalni listič, ki čuje na ime »Novi Čas« in temu lističu verujejo nekateri kar brezpogojno vse. Tako se zna n. pr., da je ena sama oseba v Dolini nabrala 39 naročnikov za »Novi Čas«. — Opaža se, da se v sevni Istri zadnji čas nekaj kuha, kar diši močno, močno po kranjskih razmerah, če ne še po slabših. Na Kranjskem n. pr. vsaj »Slov. Dom« reagira na kmetih z uspehom proti »Domoljubu«; v Istri pa ni lista —tednika, da bi malce stopil na prste nekaterim fanatikarjem. — Tudi med Slovenci v Istri naj bi se torej »Slov. Dom«, ki prinaša tudi članke iz kmetijstva, pridno čital, da bi odpiral kmetom oči, a to takoj, da ne bo prepozno...

Ponesrečeni ribiči — lov z dinamitom. Motorni čoln tvrdke Devetak in drug v Zadru je naletel pred dvema dnevoma na odprtem morju na ribiški čoln, v katerem so bili trije ribiči, ki pa so bili vsi tako poškodovani, da si niso mogli pomagati. Tudi čoln je bil tako poškodovan, da bi se bil v kratkem času potopil. Ti ljudje so hoteli ribariti z dinamičnimi patronami. Pri tem pa se je razletela prva patrona poleg čolna. Vsi so bili strahno poškodovani, enemu bodo morali odrezati nogi, drugemu roki, tretji pa ima popolnoma ožgan obraz. Motorni čoln je pripeljal čoln in ribiče v pristanišče, odkoder so odpeljali poškodovance v bolnišnico. Med vožnjo je na obrazu poškodovani ribič — ropar pobegnil.

V žensko preoblečen špijon. Na ovadbo vojaške oblasti na Reki, je aretirala policija včeraj neko zelo elegantno oblečeno damo, in sicer na pomolu reškega pristanišča. Dama je opazovala v Dalmaciji odhajajoče parnike. Ko so jo aretirali, je bila dama silno ogorčena, še bolj pa so se začudili na policiji, ko so doznali, da je ta elegantna dama moški.

Turki v naših deželah in pesmih.

(Dalje.)

Ivan Hunjadi je bil velik junak, ki se je skoro vse življenje bojeval s posebno srečo zoper Turke. Že leta 1440. je prepodil Turke iz belgrajske okolice in z Erdeljskega. Pri Sibirju (Hermannstadt) je pobil 20.000 Turkov, sam pa je izgubil baje le 3000 mož. Potem je hitel od zmage do zmage. Ta »beli vitez« Ivan Hunjadi je zato tudi v hrvaških narodnih pesmih dobroznan pod imenom Janko Sibirjanin (t. j. Erdeljec), — Slovenci pa imamo narodno pesem »Ženitev Janka vojvode«, kjer se pripoveduje, kako je Janko snubil lepo Janjo iz Temešvara. L. 1443. je peljal Ivan Hunjadi veliko križarsko vojsko čez Donavo, podil Turke pred sabo, jim vzel vso Bolgarijo in prekoračil v pozni jeseni celo balkanske soteske. V petih mesecih je pokončil nad 30.000 Turkov. Nato se je vrnil v Budo. Papež in vse najmočnejše države so mu čestitale. Že takrat so snovali načrte, kako bi Turka za vselej pregnali iz Evrope. Krščanska vojska naj bi se dvignila naravnost nad Carigrad in zapodila Turka v Azijo s pomočjo grškega cesarja, druge vlade pa naj bi poslane svoja brodovlja v Egejsko morje. Toda Hunjadi se je zdel ta mogočni načrt presmel in je spomnil da l. 1440 sklenil s Turki ugoden mir. Toda evropski vladarji so Hunjada pregovorili, da je že čez deset dni mir prelomil. Objubili so mu bolgarsko kraljestvo, ako izpodli Turka iz Evrope. Tako so se dvignili kristijani nad mohamedance. Bilo jih je le 25.000, a Hunjadi se ni bal. Pri Varni se je vnela krvava bitka. Prelomljena prisega pa se je strašno maščevala: kristijani so bili pobiti in razkropljeni, in samega Hunjada je ujel na begu vlaški vojvoda Drakul, zaveznik sultana Murada. No, kmalu ga je izpuštil in v Ogrji so ga izbrali celo l. 1446. za deželnega guvernerja, dokler mladoletni kralj Ladislav Postumus sam ne prevzame vlade. Toda Hunjada je pekel poraz pri Varni in hotel je svojo sramoto oprati z novo zmago nad Turki. Zbral je torej okoli 25.000 mož, med temi tudi četo Slovencev s spodnjega Štajerskega in Hrvatov, ter je vdrl preko Save. Na Kosovem polju, kjer je bilo pred 59 leti uničeno srbsko carstvo, sta se tudi l. 1448. srečala sovražnika. Šestkrat večja turška vojska se je postavila Hunjadi nasproti, in po tridnevnem klanju je bila vsa ogrska vojska pobita, ujeta in razpršena, pa tudi okoli 40.000 Turkov je baje obležalo na bojišču. Hunjadi je bil zopet ujet, a ujel ga je turški zaveznik strahopetni ničvrednež Jurij Branković, tast celjskega grofa Ulrika II., ki je vladal staro Srbijo in Hercegovino pod turškim gospodstvom. Tri mesece je ostal Hunjadi v ječi. Kukavica Branković ga je šele izpustil, ko se je Hunjadi zavezal, da oženi svojega sina Matija (»kralja Matjaža«) z Brankovičevno vnukinjo Elizabeto celjsko. Brankovičeva hči Katarina je bila žena »poslednjega Celjana«, grofa Ulrika II., in njuno hčer Elizabeto so vzgajali na Brankovičevem dvoru. V vseh Hunjadih — Sibirjanovih bojih zoper Turke so se bojevali tudi Slovenci, navadno pod načelništvom celjskega grofa Hermana II. Celjski grofje so bili v očeh Slovencev veliki junaki, čeprav je v zgodovini Celjanov vse polno krutih nasilstev, grdih spletk in podlih zavratnosti. Junaštvo Celjanov proti Turkom je izbrisalo iz spomina slovenskega naroda vse zle čine celjskih mogotcev. Sorodnik Slovincem toli priljubljenega Krištofa Lambergerja, Friderik Lamberger je bil tudi zvest spremljevalec zadnjega celjskega grofa Ulrika II. In kakor pripisuje slovensko ljudstvo dejanja vseh Lambergerjev le Krištofu, tako je slavna dejanja Hunjada, Celjanov in drugih viteзов združilo okoli osebnosti kralja Matjaža. Pa tudi srbske narodne pesmi o kraljeviču Marku so vplivale na slovenske narodne pesmi in pripovedke o kralju Matjažu. Pesem o smrti kralja Matjaža v Celju, kjer ga je zaradi preustva z bobnarico smrtno ranil bobnar, ki zabode tudi svojo nepošteno ženo, kaže jasno na spolno razuzdanost Celjanov; pesem »Kralj Matjaž pred poklom« pa menda poleg motiva Orfeja z Evridiko spominja tudi prečestne žene kraljeviča Marka, Jelene. Gotovo je, da spada Hunjadi — Sibirjan Janko med najvzvišenejše in najplemenitejše junake srednjega veka. Bil je poštenjak in velikodušnež, v veri nepretiran, nemaščevalen ter goreč domoljub. Ideal življenja mu je bil: izgnati Turke za vselej iz Evrope. V desetih bojih je zmagal, a dvakrat je bil poražen po tuji krivdi. Zato pa so ga spoštovali tudi Slovenci in peli o njem pesmi. Ohranila se nam je sicer le ena, »Ženitev Janka vojvode«, a

tudi v pesmih na kralja Matjaža in kraljeviča Marka živi spomin nanj, ki je nadkraljeval oba.

L. 1469. so privreli Turki zopet na Slovensko. Bilo jih je baje nad 10.000. Vdrl so iz Bosne preko meje na Hrvaško, požgali so Metliko in Kočevje in plenili ves teden vasi po Dolenjskem; nato so drli preko Ižanskega polja, prišli v Mateno, v Šmarje in celo do Ljubljane, kjer so sežgali šenklaško cerkev. Med Igom in Stajami so baje Ižanci ubili turškega paša, ker soteska se imenuje še dandanes »Baška ulica«. (Ondi stoji tudi skala z zagonetnim napisom.) Druga turška tolpa je medtem ropala, morila in požigala okoli Žumberka in Kostanjevice ter si postavila taborišče na šentjernejskem polju. Koncem istega leta je prihrumela večja turška tolpa na Stajersko do Celja. Baje so oplenili tudi ves Kras do Gorice. Ker ni bilo naglega odpora, so Turki ropali po slovenskih krajih, pobili baje okoli 20 do 30.000 ljudi ali jih odvedli v sužnost. Med ujetniki je bilo baje okoli 500 deklet in dečkov. Predno je dospela pomoč, so Turki, ki jih je vodil paša Velj beg s plenom in jetniki že zopet izginili za mejo.

Pripovedujejo, da so takrat prirojili Turki tudi v Mengeš. Ljudje so bili pobegnili, le eden, Ščit po imenu, se je skril v klet. Ko so legli Turki po hišah spat, je zlezel Ščit iz svojega zakotja in zaklenil zapored hišo za hišo. Potem je tekkel po Mengšane na bližnjem griču. Slovenci so prihiteli, obstopili hiše in Turke ujeli in pobili.

Na Skarčino so prišli Turki, ko so bili vsi ljudje na polju. V najlepši hiši pa so našli Turki dvajsetletno pastirico. Objubili so ji dva zlatnika, ako jim pokaže, kam so skrili vaščanje svoj denar in druge dragocenosti. Dekletce je peljalo Turke po stopnicah, odprlo železna vrata in jim reklo, naj delo le hitro opravijo. Komaj pa so bili Turki v kleti, je dekle vrata zaklenilo in poklicalo ljudi. Vsi Turki so bili pobiti. Njihov poveljnik je dal deklici svoj zlati prstan in 1000 zlatnikov, češ junaško dekle zasluži plačilo, čeprav mora zaradi nje umreti.

Ko so prišli Turki drugič v Mengeš, je bil graščak z vsemi prebivalci odšel proti Kranju, ki so ga Turki oblegali. Samo dva hlapca in lepa grajska hči so ostali na gradu. Hlapca sta pogumno branila grad, a kmalu sta padla ustreljena. Zdal so Turki razbili grajska vrata in se začeli gostiti. Našli pa so tudi grajsko hčerko, ki se je bila zaklenila v najskritejšo sobico. Turški poveljnik je pozelel lepo dekle, in ko je deklica videla, da ni rešitve, se je začela Turkom laskati in jim obetati, da jim izpolni vse želje. Ves vesel je bil poveljnik dovolil, da je smela po gradu svobodno hoditi. Ona pa je vzela ključ kleti, kjer je bil skrit smodnik; tja je prinesla gorečo trsko in jo vrgla v sod s strelnim prahom. Hipoma je bila ubita, a ž njo je bil zdrobljen ves grad in pokončani so bili vsi Turki v njem in okoli njega. Ta dogodek, ki je čisto enak junaštvu hčere ali žene Nikole Zrinjskega na Sigetu, je dal snov slovenskemu pesniku Josipu Krilanu — Pagliaruzziu za balado »Rada«. Navedem naj le nekaj kitic!

Solnce že za goro pada,
krog se vlega mrak hladan,
gori ob ozidju grada
divji boj še ni končan.

»Allah, Allah!« okrog rova
Turki divji rujove,
»Allah, Allah!« vedno znova
divje vžiga jim srce ...

Za ozidjem četa mala
kristijanskih mož stoji;
srca niso jim upala,
toda pešajo moči ...

Oj, gorje! Črez zide grada
turška se vali zverjad,
zdaj gorje ti, deva mlada
zdaj gorje ti, sivi grad! ...

V kleti temni in globoki
Rada mlada obstoji,
tu v molitev sklene roki,
bogu dušo izroči.

V kotu tam kleti prostrane
sod odprt stoji navpik,
k sodu hrabra Rada plane
srčno vrže luč v — smodnik ...

Pokopana pod zidovjem
hrabra Rada spi trdó,
z njo leži pod tem skalovjem
divjih Turkov sto in sto.

Taki dogodki so se ponavljali med Slovenci še vse XV. stoletje. Skoro vsako leto so prihajali Turki v slovenske dežele, nekatera leta pa celo po tri- ali štirikrat (n. pr. leta 1471). Največ so trpeli v XV. veku Kranjci, ki so prestali baje štiriindeset turških navalov. Na Koroškem so bili Turki devetkrat, na Stajerskem enajstkrat in na Primorskem dvajstkrat.

(Dalje pripoveduje.)

Jesenjske novice.

Klerikalno gospodarstvo. Zdravstveno okrožje na Jesenicah je nabralo v teku letu vso to denarja. Odbor ni vedel, kje bi plodonsneje porabil prihranjenih 9000 K. Zato so brihni katoliški možje pogruntali, da morajo zidati »Koleraspital«. Za tako napravo je treba seveda tudi sveta, kjer naj se zida. Vsakdo bi si mislil, da si je treba zato izbrati prostor, ki bo povsem odgovarjal legi in namenu. A naši klerikali se niso za to prav nič zmenili. Najprvo so se vprašali, kdo naših mož potrebuje najnujnejše denarja. Prišli so do zaključka, da je novcev najbolj potreben klerikalni kandidat pri občinskih volitvah Jože Markeš. Rečeno — storjeno! Kupili so Markešev svet na Savi za 6000 K. Markežu je bilo s tem pomagano, vse drugo klerikalce nič ne briga! Sedaj pa pomislite, davkoplačevalci. »Koleraspital« naj stoji na griču, sredi delavskih hiš! Katera sanitetna oblast bi pa pustila, da bi se sredi hiš zidala bolnica, ki naj služi takim namenom? Ali se morda ta svet obrestuje? Kaj še! Poleti pasejo sosedje koze po travi, pozimi se pa otroci po griču veselo sankajo. In kaj pravite k temu vi, davkoplačevalci? — Upamo, da nam pojasni naš »kunštni« fajmošter Skubic, ki se, kakor v vseh strokah, tudi v tej stroki dobro »spozna«, koliko obresti je že od teh 6000 K. Da bi se pa kar tako tisočaki na račun občanov metali skozi okno, pa ne bo šlo.

Občinske seje se prav pridno vrše, in sicer ob nedeljah popoldne v ljudski šoli, tedaj v razredu, kamor zahajajo naši otroci. Ker so odborniki večinoma še 200 let za današnjim časom in ker v šoli ni higijeničnih pljuvalnikov (čemu pa, bi rekel gg. odborniki), pljujejo kot največji drvarji svoje čike po tleh. Soba se ne razkuži, niti osnaži, drugi dan pa švigajo po razredu razne bacile, da jih požirajo naši otroci. Vprašamo torej slavno c. kr. šolsko oblast, ali je dovoljeno, v šolske prostore nabasati stare možakarje in občinstvo? Nekaterim se bere tuberkuloza že na obrazu, ali se morajo res naši otroci že v nežni mladosti zadržati pri? Ali res ni občini mogoče dobiti prostora, kjer bi se vršile občinske seje?

Vsled slabih časov in draginje je sklenila tovarna, da izplača 6% delež od dobička onim odjemalcem, ki so dosedaj kupovali živila v tovarniškem skladišču. Med delavce se je razdelila večja vsota.

Obrotni nadzornik se je mudil ta teden nekaj dni na Savi. Obiskal je tovarno in inspirciral razne oddelke obrata.

Korošci so se stegli v gostilni »Amerika« na Savi. — Delavec Schmiedmeyer je dobil s steklenico tako po glavi, da se je nezavesten zgrudil, baje je težko ranjen.

Kurji tatovi na Jesenicah in Javorniku postajajo čim dalje bolj predrzni. Lopovi so oboroženi celo s puškami in so na Javorniku že dvakrat streljali na zasledovalce. To ni so več navadni tatovi, nego nevarni roparji. Med ljudstvom vlada skrajna razburjenost. Potrebna bi bila večja akcija, da se napravi to roparsko družbo neškodljivo in javnost sme z vso upravičenostjo zahtevati, da se poklene oblasti že vendar zganajo.

Pevsko društvo »Sava« uprizori v nedeljo, dne 22. decembra ob 8. zvečer v dvorani pri »Jelenu« na Savi gledališko igró »Brat Martine«. Pri igri sodeluje »I. delavski orkester na Savi«. Dvorana bo zakurjena.

Gledališka predstava. V nedeljo, dne 15. decembra se je z dobrim uspehom igrala Špicarjeva izvirna slika iz življenja »Ljubo doma«. Da se nudi prilika tudi vnamim gostom, udeležiti se predstave, zato se v nedeljo, dne 29. decembra ob 3. popoldne predstava ponovi.

Dnevne vesti.

+ Afera konzula Prochaske. Sedaj, ko je uradoma konstatirano, da je dunajsko časopisje v zadevi konzula Prochaske infamno lagalo in sleparilo vso Evropo, ne bo neumestno, zabeležiti malo reminiscenco. V tistih dnevih, ko je bila infamna gonja dunajskega časopisja na vrhuncu, to je v tistih dnevih, ko je bil konzul Edl poslan na lice mesta, da stvar preišče, smo mi na podlagi avtentičnih informacij že vedeli, da dunajsko časopisje laže, da je vse od konca do kraja izmišljeno, kar to časopisje trdi o konzulu Prochaski. Vedeli smo to in zaplasi smo, kakšen bo konec te afele, a naš list je bil konfisciran in konfiskacija je bila potrjena, češ, da je bila naša notica nevarna javnemu miru in redu! Bilo bi neodpustno, ko bi tega ne pribili, kajti silnejšega zadoščanja, kakor nam ga je dal uradni komunikat zunanega ministrstva o aferi konzula Prochaske, si nismo mogli želeli.

+ Stara ljubezen se krha. Med našimi klerikalci in nemškimi veleposestniki je doslej vladalo v deželni zboru neskaljeno prijateljstvo in vodja veleposestnikov grof Barbo je bil tisti, ki je šel vedno v boj za klerikalno deželnozborsko večino, kadarkoli je bila le-ta v škripcih radi napredne kritike o deželnem gospodarstvu. Sedaj pa se zdi, da se je ljubavno razmerje med grofom Barbotom in klerikalci močno ohladilo. Kaj je temu vzrok, ne vemo. Morda so se grofu Barbotu vendarle odprle oči, da je uvidel, da je gospodarstvo klerikalne stranke v deželi tako, da ga ne more zagovarjati nihče, ki ni izgubil že zadnji čut poštenosti, pravičnosti in dostojnosti. Če je prišel grof Barbo v resnici do tega spoznanja, potem nas to samo veseli, dasi je to spoznanje došlo jako pozno. V tem slučaju pa tudi pričakujemo, da bo ostal dosleden in da bo izvajal konsekvence iz tega spoznanja tudi v deželni zbor in v deželni zbor. Toda zdi se nam, da v to ne bo imel dovolj poguma, saj že njegov včerajšnji nastop v parlamentu ne kaže ravno prevelikega junaštva. Če je namreč imel klerikalcem kaj povedati, naj bi jim bil to povedal v brk sam, kar bi bilo vsekar bolj kavalirsko, kakor da se je posluževal celjskega poslanca za svoj medij. Da to slepomišljenje ni napravilo najboljšega vtiska, to nam grof Barbo lahko verjame. Za to bi grofu Barbotu svetovali, naj bi v bodoče, ako res misli napraviti obracun s klerikalci, nastopil z odprtim vizirjem v deželni zboru kranjskem ter se pokazal junaka, ker njegovo včerajšnji nastop v parlamentu ni bli ne — možki, ne — junaški!

+ Dokaz o »nepristranosti« klerikalnega deželnega odbora. Iz Dolenjske se nam poroča: K sporu, ki ga je razvel napredni zastopnik klerikalnega deželnega odbora g. dr. Triller zadevno »nepristranskega« postopanja klerikalnih mogotcev in k tozadevnemu »Slovenčevemu« zavijanju, ne bo prenapačeno, če se klerikalni gospodi tudi to-le pokliče v spomin: Posl. Jarc ima pri deželni odboru gotovo nemalovažno besedo. Ob času občinskih volitev v Šmihel — Stopiče ter zdaj v Prečini, je bil Jarc vsemoter od okoli, z očetom Štemburjem je prirejal shode in ravno na teh shodih, ki imajo odločevati usodo občinskih volitev, kaj je Jarc govoril — Štemburja niti ne jemljemo resno v pošteve. Pravil je zbranim vernim in nevernim poslušalcem o velikanski moči in vplivu, ki ga imajo klerikalci ne le doma, temveč tudi na cesarskem Dunaju. Vobče je to frazersko bahanje veljalo za klerikalne volilce. Ampak Jarc je imel tudi za nasprotno volilce pripravljene posebne vrste privlačne bombončke. Vzklikal je: Kaj boste liberalci, saj nimate niti v Ljubljani, pri našem deželni odboru nobene moči. Kar mi hočemo, to pa naredimo, na liberalno manjšino se niti ne oziramo. Zato je tudi za nam nasprotno volilce že iz praktičnega stališča potreba, če hočemo kaj doseči za občino, da volimo z nami. Kajti zapomnite se: Nobene podpore ne deželne, ne državne, nobene naprave ne dobi občina, če ne pride v naše roke. Nasprotno pa dobi vse, kar je le v naši moči in naša moč je velika v Ljubljani in na Dunaju ... Jarcu je vse podobno, da bi hotel to tajiti. Toda so tukaj Jarčevi prve vrste zaupniki, in to so duhovniki in razni Vintrovci, ki so ta Jarčev evangelij še potem tik pred volitvami hodeč od hiše do hiše, naprej razširjali in oznanjevali. Še boljši dokaz pa je ta, da je napredna stranka v obeh omenjenih občinah na svoji lastni koži morala resničnost tega Jarčevega evangelija izkusiti. Žalibog dobili so se močje, ki so se dali na te limanice ujeti in so kakor nam posebno slučaj zadnjih obč. volitev v Prečini kaže, v zadnjem trenutku in še na volišču izneverili ter volili s klerikalci. Če jih danes vprašate, zakaj so to storili, zavrnejo, češ, da občini res ne kaže drugače, kakor da se drži klerikalcev, ker drugače se za občino ne bo dal niti vinar od deželnega odbora, nobena cesta, nobena javna potreba se ne bo izvedla, tako pa bodo imeli kar bodo hoteli. Če bi državni pravdnik na taka volilna agitatorična nasila tako pazno gledal, kot to stori glede konfiskacij najnedolžnejših stavkov v naprednih listih, bi danes morale biti ne samo ti dve, ampak sploh vse volitve v deželi razveljavljene in zaradi kaznjive volilne agitacije tudi pred najvišjem sodiščem obsoljeni stopiški kaplan bi imel mnogo častite družbe okoli sebe. Vsa ta očitna pristranost klerikalne deželnozborske večine je vendar glavni tisti bacil, ki je razvil epidemijo politične korupcije in neznačajev po celi deželi. — Pa še nekaj glede Štemburja, oziroma klerikalcev in naših naprednih visokošolcev. Preje smo omenili, da Štemburja poleg Jarca na shodih ni resnim

smatrati. To je res. Ampak Štembur je tembolj nevaren v tistih svojih receptih, ki jih dela za hrptom javnosti in ki jih potem pošilja v nadaljnjo proceduro v Žitnikovo ali Jarčovo »lekarno«. Ker ga Žitnik kot njegovo sorodnik že predobro pozna, se rajše obrača na Jarca. Ne smemo še danes vsega povedati, ker bi znalo nekaterim še škodovati. To pa je naša dolžnost opozoriti že danes vse napredne dolenjske visokošolce: bodite previdni pred Štemburjem. Eno žrtev izmed vas že drži v svojih krempljih. Njegovi na Jarca in od tega zopet naprej poslani recepti so mu že požrli vsako podporo in zdaj mu skuša na isti zahrbtni način onemogočiti še zadnje upanje priti do trdega kruha v državni službi. Dokaz moramo ostati dolžni ne samo v tem slučaju, ampak imenovati bi morali osebe, teh pa kakor rečeno še ne smemo.

+ Za našo stvar! Potrebne so te besede, berite jih! Napredna stranka ima na razpolago kot najboljšo agitatorje — napredne liste, in če hoče stranka razširiti svoja načela med ljudstvo, mora pred vsem spraviti napredne liste med ljudi! Za premočnejše in več čitajoče sloje zadostujejo dnevnik, ki že izhajajo. Novih ni potreba in jih ne pričakujemo! Vsak izobraženec bi moral imeti »Slov. Narod« in »Dan«. Nič manj kakor dnevnik podpirajmo »Slovenski Dom«. Mnogim se zdi list malenkosten, ker je samo tednik. List je pisan za prosto ljudstvo, ki nima denarja za dnevnik in tudi ne časa za vsakdanje čitanje. Vender pa je velike važnosti ravno za množico ljudstva, da ga v naprednem duhu prerodi in dovede k spoznanju, da ni samo duhovniški stan vse, drugi stanovi pa nič. V Ljubljani nima posebno veliko naročnikov, kar ravno ni prav. Koliko je Ljubljancov, ki imajo po kmetih sorodnike, znance, prijatelje. Zakaj bi ti Ljubljanci ne imeli naročenega »Slov. Doma«, da bi bili informirani, kaj se godi po kmetih? Mnogokje v vasi so trije, štirje naprednjaki, imajo »Slovenski Dom«, pišejo vanj, o priliki pridejo v Ljubljano, in kako jih razveseli in potrdi v veri dejstvo, če jih ljubljanski meščan nagovori in v razgovoru pokaže, da so mu politične razmere v kraju znane, ker ima tudi »Slov. Dom«, kakor ti močje. Isto velja za ostale napredne liste po drugih deželah. Kadar pa list preberemo, naprej z njim! Gospodar ga daj hlapcu, naj ga bere, mojster pomočniku itd. Tudi rodoljubne naše gospodinje naj bi ženske liste in tudi politične dajale svojim služkinjam čitati. Sedaj ob koncu leta že začnimo z agitacijo za novimi naročniki. Marsikje bi se naročili, če bi o pravem času s pravo besedo kdo spomnil. Krepro tedaj na delo! L. 1914. spomladi se vrše volitve v deželni zbor. Pripravljajmo že sedaj teren za takrat, ko bo treba stopiti med ljudstvo, da razpodimo pogubonosne črne oblake. Somišljeniki! Premislite, ali je vaša domača hiša na kmetih naročena na kakšen napreden list, ako ne, sramujte se vaše nezavednosti. Duhovniki sami plačujejo »Slovenca« in »Domoljuba«, da prihajata v njih rojstno hišo. Tvoj brat ima dom, ali ima pa tudi »Slov. Dom«? Visokošolci o božičnih počitnicah tudi lahko mnogo store za razširjenje naprednih listov. Marsikdo gre ob praznikih na kmete. Priporoči naj »Slov. Dom« v naročitev in naj naročnino 3 K sam nese v Ljubljano, da nima naročnik stroškov s poštnino in sitnosti s pisanjem. Naše geslo naj bode: Vsak naprednjak mora imeti vsaj eden napreden list! Kdor je brez naprednega lista, ni naprednjak! Najsiromašnejši delavec si lahko pritrja letno 3 K. Zahtevajmo liste pri gostilničarjih, kamor zahajamo. Polovičarjev, ki se ne upajo imeti naprednega lista — ne obiskujmo! Bodimo v dejanju napredni!

+ Kriza v vrhnjskem obč. odboru. Pišejo nam: Nezaupnica, katero je izročilo koncem novembra t. l. 21. obč. odborikov g. županu Tršarju in dvema obč. svetovalcema — o kateri je vaš list že poročal — je ostala brezuspešna. Močje — zlasti g. župan — imajo tako trdo kožo, da se jih nič ne prime, tako da se jih brez pomislekov sme prišteti v vrsto debelokožcev. Ravno tako ima tudi čast pri njih malo veljave. To se lahko sodi po tem, da nobeden teh gospodov, vključ gori omenjeni nezaupnici ni odložil svojega dostojanstva. Ker pa ni hotela priti gora k proroku, moral je iti pa prorok na goro, ali z drugimi besedami: Ker ni hotel v določenem času odstopiti g. župan Tršar in svetovalca, odstopilo je pred tednom dni vseh 21. opozicijskih odbornikov. Ta odstop so naznanili s pisмено vlogo, podpisano od vseh 21. odbornikov, županstvu. Obenem so prepis te vloge poslali deželni odboru in deželni vladi, da tudi višje oblasti vedo, da je Vrhnika brez postavnega občin-

skega zastopa, ter lahko potrebno ukreje v tej zadevi. Podžupan g. Majer je sicer že pred došlo nezadovoljstvo oficijelno naznanil, da odloži vse občinske posle in to izjavo je vzel občinski odbor v svoji zadnji seji na znanje; toda »mož beseda« pri njem malo velja, kajti sedaj je pristopil nazaj k ostali desetorici, ker baje, radi sklepčnosti, enega odbornika manjka — ako se namreč vsi ostali namestniki k sejam pokličejo. Kaj bo torej sedaj? Tako se vprašujejo radovedni volilci. Aut, aut... Župan z ostalimi odborniki misli svoje, odstopivši odborniki tuhtajo svoje, volilci pa sami ne vedo, komu bi dandane se verjeli. Preje so zabavljali čez liberalce, sedaj se pa jezijo nad možaki lastne stranke, ki so jih tako v kratkem času speljali na lim... Vsekako je to prava babilonska zmešnjava, nad katero se bleste besede Kristove: »Kraljestvo, ki je samo zoper sebe, bo razdejano in hiša bo na hišo padla.« Ako bo vseh 21. odstopivših odbornikov ostalo »mož beseda« in ako bodo ostali namestniki ostali možje in ne »babe«, potem ne bode kazalo deželni vladi drugega, kakor ta slavni občinski odbor razpustiti in razpisati nove volitve. In kdo je tega kriv? Edino dejstvo, da so nekateri gospodje — na čelu jim župan in podžupan — iz odbora, in nekaj njih izven obč. odbora, pri dražbi vrhniškega love gledalo na svoje lastne žepce, da so po ceni dobili ta krasni lov v našem za celih 10 let in tako že itak z 120%, oziroma z 68 in 78% občinskimi dkladami obremenjeni občini porili najmanj 15 tisočakov, kar je pri današnjih razmerah, ko primanjkuje denarja na vseh koncih in krajih skoro neodposlljivo. Čuje se se ti gospodje kesajo in sramujejo tega koraka, toda: po toči zvoniti je prepozno. O priliki kaj drugega, saj ima Vrhnik v zadnjem času toliko zanimivih novosti, da bi kazalo odpreti v vašem listu vsaki dan stalno rubriko vrhniških novic.

Opazovalec.

O kazenski ekspediciji v Srbijo še vedno govorijo tisti nemški listi, ki bi tako radi videli, da bi tekla slovenska kri. Dunajske nemško-nacionalne in krščanske - socialne liste je sicer nebotična blamaža v aferi Prochaska nekoliko iztrežnila in izpametovala, zato so pa še bolj pobesneli priveski teh nemških trobil v provinciji, ki so doslej mirno ždeli v ozadiju, misleč, da bodo posel opravili in naščuvali na vojno že veliki gospodje okrog »Reichspošte«, »Deutsches Volksblatt« in »Neue Zeitung«. Med temi priveski je v zadnjem času posebno glase »Sarajevoer Tagblatt«, reptil, ki se hrani in krmi brezdvoma iz dispozijskih jastli. Ta list priobčuje te dni uvodnik »Kazenska ekspedicija ali vojna?«, v katerem piše med drugim: »Srbija ne leži tako daleč od avstro - ogrske monarhije, kakor Kitajska od Nemčije. Že štiri leta je Srbija najnemirnejši sosed naše monarhije. To pa iz tega vzroka, ker vlada tam klika, ki si je nadela nalogo, da ugrozi mir na naših mejah. Dokler se to pojavlja v hujšajočih govorih in časopisnih člankih zunaj naših mej, lahko v čustvu svoje moči hladnokrvno ignoriramo to brezmočno vpitje. Ako pa so se doigrali konkretni dogodki, ki jih velesila v sosednji mali državi ne more trpeti, je dolžnost te velesile nasproti sami sebi, da napravi v sosednji državi red in mir. Sicer se ogenj razširi tudi k nam. Če zagreše nasilstva boksarji ali vstaški četniki, to je v efektu eno in isto. Kar se je boksarjem zamerilo, se tudi pri četnikih ne sme trpeti. Od evropske države se mora zahtevati, da spoštuje mednarodno pravo in da lahko prepreči anarhijo. Ako tega kakšna država ne more, potem je izgubila pravico do samostojnosti. Ekspedicijski pohod (Kako si mali Kohn neki misli ta pohod? Opomba ured.) proti turbulentnim življenjem te države, se ne more imenovati vojna. To je kazenska ekspedicija ali ekspedicija v varstvo proti — orgijam neovirano razsajajoče anarhije... V tem tonu nadaljuje »Sarajevoer Tagblatt« svoja ščuvanja in poziva na — »kazensko ekspedicijo« — proti Srbiji seveda, kjer so baje na dnevnem redu »orgije nezavirano razsajajoče anarhije.« V čem obstoji ta »anarhija« in kakšne so te »orgije«, tega nemški šmok seveda ne pove! Res, zdravo bi bilo, ako bi dali raznim krvooločnim in nekrščenim Kohnom nastaviti pijavke, morda bi potem ne hlepeli več tako zelo po krvi!

Avstrijski dr. Susteršič in ruski Čeh. Praška »Union« priobčuje na znani dr. Susteršičev članek v »Slovenec« odgovor izpod peresa v Rusiji bivajočega Čeha, ki piše med drugim: »Dr. Susteršič pravi: »Rusija zatiruje, da je miroljubna. Naj torej izgovori resnično besedo in naj odpočije svojo vojsko z naših mej. To bo ves svet pomirilo.« — S strankarskega stališča poslance dr. Susteršiča, s stališča »Reichspošte« in dru-

gov so navedene trditve pač umiljive, toda resnici pa ne odgovarjajo v nobenem oziru. Naj se mi odgovori samo na to-le vprašanje: Kdaj, kje in kdo izmed odločilnih faktorjev v Rusiji je sedaj grozil z vojno? Resnično beseda o miru, ki bo pomirila ves svet, mora torej priti od tamkaj, kjer se je na vladnih klopih govorilo o vojni in grozilo z njo... Vojne nihče neče, ako bi pa kdo Rusijo k vojni prisilil, bo ruski narod šel v boj za svojo stvar z istim navdušenjem kakor balkanski Slovani. Toliko resnici na ljubo, Dr. Susteršič je ali verjel tatarskim vestem »Reichspošte« in nji enakih listov o ruskem oboroževanju, in če je to verjel, potem bo po teh pojasnilih dal čast resnici — ali pa se je namenoma pridružil druhalu hujšakačev, da bi si pridobil simpatije slovonožrskih dunajskih listov...«

+ Jurčič — znan brezverec in socialni demokrat. V letošnjem koledarju družbe sv. Mohorja se čita na str. 192. na desni strani spodaj sledeče: Ljudem ne gre v glavo, kako more cerkvena bratovščina izdajati spise znanih brezvercev in socialnih demokratov. V Koledarju se sicer perete, a zastoni. Da ste izdali »Desetega brata«, je na ljudi jako slabo vplivalo. Torej Mohorjeve knjige bomo morali pred otroci skrivati... Bi-li ne bilo dobro, če bi se odbor Mohorjeve družbe obrnil na strica Bonaventuro? Mogoče bi bil on pripravljen spisati zopet kako »brošurico«.

— III. slovenski protialkoholni kongres, ki ga priredita protialkoholna zveza »Sveta vojska« in »Društvo zdravnikov na Kranjskem« ob desetletnici protialkoholnega gibanja na Slovenskem, se bo vršil po naslednjem sporedu: 1. Nedelja, 29. decembra: Ob 8. zjutraj v stolnici tih sv. maša v namen kongresa. Pričetek zborovanja ob 9. dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Razpored: a) dopoldne: Otvoritev. Nagovor predsednika društva zdravnikov dr. Demetra vitezja Bleiweisa - Trsteniškega. Nagovori oficijalnih zastopnikov. Pozdrav zastopnika hrvaške protialkoholne organizacije. Referati: 1. Janez Ev. Kalan: Zgodovina protialkoholnega boja na Slovenskem. 2. Dr. Avgust Levičnik: Alkohol in tuberkuloza. 3. Ces. svetnik Gustav Pirce: Alkohol s kmetijskogospodarskega stališča. 4. Dr. Otmar Krajec: Alkohol in poškodbe — s posebnim ozir na izkušnje na balkanskih bojiščih. b) Popoldne: 5. Sodni svetnik Fr. Milčinski: Alkoholizem, kapitalizem, birokratizem. 6. Dr. Anton Schwab (Celje): Poljudna zdravniška predavanja o alkoholizmu. 7. Učiteljica Antonija Stupca (Maribor): Ženstvo — v boj proti pijančevanju! 8. Skioptične slike o alkoholizmu. Kaže in razlaga L. Puhar. K temu predavanju je povabljen poseben delavstvo. Zborovanje društva zdravnikov ob 6. zvečer v »srebrni dvorani«. Zvečer v deželnem gledališču uprizoritev iz francoščine prevedene drame »Ubijalec« (alkohol) v petih dejanjih. Začetek ob pol 8. — II. V ponedeljek, dne 30. decembra: Pričetek ob 9. zjutraj. Razpored: a) Dopoldne: Otvoritev. Nagovor predsednika društva zdravnikov. Referati: 1. Ravatelj dr. Janko Bezjak (Gorica): Vpliv alkohola na vzgojo. 2. Učiteljica Antonija Stupca: Sveta vojska v šoli. 3. Nadučitelj Rudolf Horvat: Alkoholizem in politika. 4. Katehet Ivan Tomažič: Alkoholizem v katehezi. b) Popoldne ob 2.: 5. Dr. Anton Schwab: Fiziološki učinki alkohola na človeško, posebno na otroško telo. Demonstracija s preparati. 6. Učitelj Miloš Svanjak (Koroško): Alkoholizem na Koroškem in narodna obramba. Nato: Občna zborova duhovske in učiteljske protialkoholne zveze. Razgovor: a) Zakaj protialkoholno delo tako počasi napreduje? b) Kako doseči, da bi se delo po celi deželi intenzivno začelo? c) Katero orodje proti pijančevanju dajejo sedanje postave? d) Slučajnosti. — Oficijalni zastopniki in zastopniki društev so naproseni, da bi se hoteli v prednji dvorani prigrasiti, vstop pa je dovoljen vsakomur. Posebe so še povabljeni izvenkranjski Slovenci, ker shod je vseslovenski. — V ponedeljek ob 1. popoldne v veliki dvorani sestanek izvenkranjskih zastopnikov, kjer se bodo zasnovele pokrajinske centrale za Štajersko, Koroško, Goriško in Tržaško.

— Protialkoholni kongres (čegar program prinašamo na drugem mestu?) obeta biti sijajen. Povabljeni so in je upati, da se bodo udeležili po zastopnikih: Deželna vlada, deželni odbor, magistrat, knezoškofski ordinarijat, deželna sodnija, deželni šolski svet. Deželni odbor je povabil vsa županstva, šolski svet učiteljsvo, škofijstvo duhovščino. Društvo zdravnikov je povabilo vse svoje člane in vse slovenske zdravniške sploh. Povabljeni so tudi gg.

državni in deželni poslanci obeh strank. Deželni odbor goriški bo poslal svojega zastopnika, primarija dr. Gostina. Povabljeni so dalje vsa c. kr. okrajna glavarstva in sodišča po Slovenskem. — Posebe se vabijo še vsa društva brez razlike strank. Delo za ukrepenje našega naroda je eminentno narodno in kulturno delo, h kateremu so poklicani vsi, kateri narod ljubijo in mu želijo dobro. Naša kultura se bo brezdvomno dvignila in Slovenci bomo imeli večji ugled pred tujci, če bomo trezni. — Izrečno so povabljeni tudi izvenkranjski Slovenci; kongres je občeslovenski. Predavatelji istotako pripadajo vseslovenskim pokrajinam, in njih imena pričajo, da bodo tudi povedali kaj temeljitega.

— »Položaj ljubljanskih gostilničarjev in Kregar v trgovinski zbornici«. Iz gostilničarskih krogov nam pišejo: »Slovenski Narod« je imel dne 7. novembra t. l. notico, v kateri je povedano, komu je načelnštvo »Deželne vinarske zadruge« izročilo Unionsko klet, namreč ne domačinu, nego tujcu in da je pri tem prizadet tudi naš obrtnik Kregar kot intimen prijatelj načelnika »Deželne vinarske zadruge« Karla Dermastije. Može je bil na to očitane tih do 20. preteklega meseca, ko je imela trgovinska zbornica sejo. Pri tej seji pa smo slišali, kako je poudarjal, kako važen stan je gostilničarski in kaj da se mora vse za njega storiti. Može je tudi govoril o neki šoli, ki se mora v Ljubljani osnovati za gostilničarje. To se jako lepo sliši, ali mi gostilničarji ta njegov, nam koristen predlog ne jemljemo za resen. Dobro namreč vemo, da Kregar in stranka, h kateri on pripada, še nikdar nista nič koristnega storila za gostilničarsko obrt. Dragi tovariši, poglejmo si te ljudi, h katerim pripada tudi naš Kregar in z njimi cokljio vleče, kako podpirajo ljubljanske gostilničarje in druge obrtnike. Pred kakimi volitvami se tam pa tam pokažejo in se delajo prijazne, po volitvah pa kar naenkrat izostanejo in izginejo. Potem pa snujejo načrte, kako bi škodovali pred vsem gostilničarjem. Z čigavim denarjem in v kakšen namen se je ustanovila v Ljubljani »Deželna vinarska zadruga«? Ali ima namen po Ljubljani ustanovljati vinočete in nam, ki se borimo za svoj obstanek, (gosp. Kregar pravi, da smo važen stan!), delati moramo konkurenco, ali pa samo ta namen, da kranjska vina, kolikor mogoče spravi v svetovni promet? Gospodje z oberobrtnikom Kregarjem vred, dajte nam točen odgovor!

Okrajno glavarstvo v Črnomlju opozarjamo, da sta se v Semiču naselila dva Hebrejca Nusbaum in Pinkas, ki nimata pravice imeti trgovino. Kako pa to, da smeta domačinom kruh odjedati?

— Pri božičnici II. mest. slov. otroškega vrta, ki se je vršila 19. t. m. v šolskih prostorih, Cerkvena ulica 21, je bilo obdarovanih 60 otrok. Iz božične dotacije 400 K, katero vsako leto daruje mestna občina ljubljanska, se je nabavilo otrokom obujalo, obleke, igrače, pecivo in slaščice. Za ta velikodušen dar izreka vodstvo v imenu staršev obdarovanih otrok najtoplejšo zahvalo prebлагorodnemu g. županu dr. Iv. Tavčarju in slav. obč. svetu. Razdelitvi daril sta prisostvovala c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Anton Maier in zač. voditeljica šentjakobske šole g. Fr. Zemle.

— Zahtevajte odločno in izrecno pri nakupovanju kavnega pridelka Kolskino kavno primex z znakom »Sokol« v korist družbi sv. Cirila in Metoda iz edine jugoslovanske tovarne kavnih primesti v Ljubljani!

Šola v Semiču. Piše se nam: Pred nedavnim časom je okrajno glavarstvo naročilo, sklicati krajni šolski svet, da sklepa o zidanju šole, za katero se nabira denar že več let. Krajni šolski svet se je res sešel, a — vse je bilo proti novi šoli, češ, kaj nam treba nove šole, saj naši otroci ne bodo ne šolaštri, ne gospodje, in je stara še dobra. Glavno besedo je imel seveda župnik: Šole ni potreba nove; če se meni ni dovolilo delati šole in zidanice, pa tudi nove šole ne bo. Upamo, da se okrajno glavarstvo ne ukloni. Nezaslišano je pa stališče župnikov. Torej če se župniku ni dovolilo šole in zidanice za njegove prasce, za to naj ne bo šole za naše otroke. Kmetje, pomislite malo: ali so vam več župnikovi prasci ali vaši otroci? Sedanja šola je za nič; vse je staro in preperele, da v tej šoli človek ni varen življenja, ker se lahko vsak čas podere in pouduje naše otroke. Šola so odklonili — radi bi pa zidali Katoliški dom na javne stroške, da bi v njem imeli poleg kaplana in organista tudi čuki in Marijine device svoje zavetišče. Opozarjamo naše kmete, naj se ne dajo zapeljati. Šola se bo morala zidati, in če bodo dovolili zidati še Katoliški dom, bo dvojen davek. Torej pozor in pazite na račune!

Zimski šport v Bohinju. Medtem, ko vlada v Ljubljani moko in megleno vreme, ima naš Bohinj krasne vremenske razmere, ter je snega za sankanje, smuči in vozne sani dovolj. Že minuli dve nedelji je bilo mnogo športnikov - izletnikov v Bohinju, posebno pa še zadnjo nedeljo, ko je vozil iz Trsta in Gorice poseben zimsko - športni vlak. Ker kaže, da bo zimska sezona jako ugodna, se je odprl tudi hotel »Triglav«, katerega je prevzela gospa Helena Sodja, hotelirka na Bledu, ki bo skrbela za dobro oskrbo. V božičnih praznikih bo vozil zopet poseben zimsko-športni vlak iz Trsta in Gorice.

Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 21., nedeljo 22. in ponedeljek 23. decembra 1912: 1. Dan v novozeelanskih pokrajinah. (Krasna potovalna slika.) 2. Tete Binl testament. (Krasna ameriška veseligr.) 3. Gaumontov teden. (Najnovije, šport, moda.) — Odslej vsako soboto. 4. I. del: Prežeca smrt. (Potapljač.) (Senzacijska svetovna učinkovitost. Artistovska drama Nordiskfilm Co.) 5. II. del: Prežeca smrt. (Potapljač.) 6. Na napačni sledi. (Velekomično.) 7. Rivali. (Amer. učinkovita drama.) — Samo zvečer. 8. Ženitovanski posredovalec očeta. (Ameriška veseligr.) — Samo zvečer.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Od 8. decembra do 14. decembra je bilo novorojenih 26, 1 mrtve rojen; umrlo pa jih je tudi 26 in sicer 12 domačinov in 14 tujcev. Umrli so: 6 za jetiko (4 tujci), 1 vsled mrtvouda in ostali za raznimi boleznimi. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: 4 za legarijem (vsi tujci) in 2 za vratico.

V mestni klavnic v Ljubljani so zaklali od 1. decembra do 8. decembra 77 volov, 1 bika, 9 krav, 288 prašičev, 110 telet, 10 kostrunov in 9 kozličev. Vpeljali so 468 kg mesa in 1 zaklano govedo, 22 telet, 12 prašičev in 1 kostruna.

Samomor. Ko je včeraj popoldne okoli pol 4. prišla Antonija Kikelj, žena vpokojenega železniškega uslužbenca, rojenega 1861 v Ljubljani in semkaj pristojnega, domov na Kravoski nasip št. 10, je opazila v omari za obleko svojega moža sloneti, ki je imel za vratom zadrgnjeno vrstico. Takoj je poklicala zraven stanujočo stranko, da sta mu vrstico prerezali ter ga položili na posteljo. Ker je bil Kikelj še nekoliko gorak, sta ga začeli z blagoslovljeno vodo obujati k življenju, a je bilo že prepozno. Na lice mesta došla policijska komisija je zamogla konstatirati le smrt in je odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Na nesrečneža so zadnje čase vplivale neke razmere tako, da je postal od dne do dne otožnejši in se je bil vsled tega menda preveč spustil v pijačo tako, da se povsem upravičeno sodi, da je ta čin storil v duševni abnormalnosti.

Preprečena nesreča. Snoči okoli 9. ure je opazila zasebnica Terezija Mahničeva, da se pri vratih sosednjega stanovanja v hiši št. 21 Pred Skofijo v III. nadstropju, kjer stanuje hišnica Ivana Mahkotova, močno kaditi. Ko stopi v kuhinjo, je bilo polno dima. Mahkotova je pa nezvestna ležala na tleh. Mahničeva je takoj alarmirala še sosednje stranke in prišla sta tudi dva stražnika in dva gasilca. Ker so opazili, da tli za pečo suh les, so takoj vsi stopili v akcijo in nesrečo razširjenega ognja preprečili. Mahkotova je bila pa že tako slaba, da so jo morali spraviti k sebi z umetnim dihanjem. Mahkotova je hotela tleče drva sama pogasiti in je, ker se je preveč kadilo, padla vsled dima v nezavest, iz katere bi se gotovo ne bila več prebudila, ako bi ne bilo pravočasno pomoči.

S ceste. Ko je prišel danes zjutraj okoli 5. ure na Opekarski cesti št. 21 stanujoči mestni delavec Leopold Črv z Wolfve ulice na Marijin trg, je padel in se na desni nogi tako poškodoval, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnico. — Včeraj popoldne je hlapec Jožef Zupanc tako preobložil voz z drvimi, da ga konja na Bleiweisovi cesti nista mogla spraviti naprej. Ker ju je pa le silil, sta konja zavila v stran in vsa drva prevrnila.

Nesreča v tramvajski remizi. V tramvajski remizi je padel s strehe voza uslužbenec Matija Peklar in se težko poškodoval.

Našel je stražnik Ignacij Tominc model za prikrivanje obleke.

Zamenjal se je polsvilnat damski dežnik s svilinim. Dobi se ga nazaj na Rimski cesti št. 12, I. nadstropje.

V kavarni »Central« svira danes in prihodnje dni damska kapela »Gora«.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Ant. Mladič, c. kr. okr. sodnik v Smarji pri Jelšah 10 K, mesto venca na grob umrlemu županu g. Gregorju Piklu iz Postojne. — G. dr. Jos. Lavrenčič, odv. kand. v Ljub-

ljani je izročil mesto običajne fantovščine za obrambni kamen »Izobraževalnega kluba v Ljubljani« 100 K. — VI. b licej z razrednikom g. Jos. Bercetom, je izročil družbi mesto venca umrli materi sošolke pl. Kleinmayer 7 K. Hvala!

Novoletni dar v obliki 20 K je poslal C. M. družbi g. prof. Anton Bartel. Priporočamo, da dobi blagi dobrotnik mnogo posnemalcev. Posebno tudi želimo, da odkup od novoletnih voščil vrže naši družbi precejšen del tega, česar ni bila deležna vsled težkih razmer zadnja dva meseca.

Ponovno opozarjamo na družbene razglednice. Minil bo božič, nastopilo bo novo leto, družbine razglednice pa naj čakajo drugega božiča in drugega novega leta. Lani so se čuli ostri pozivi na družbo, naj si nabavi razglednice. To se je zgodilo, zato so pa sedaj na vrsti odjemalci! Kdor hoče, da pride kak prispevek v izkaz družbe sv. Cirila in Metoda za leto 1912, naj poskrbi, da ga družba do 31. decembra 1912 tudi v resnici prejme. Kar se bo poslalo januarja 1. 1913, bo izkazano kot prejemek leta 1913.

Društvena naznanila.

Sokol I. pozivlja svoje člane, da se v kroju udeležijo pogreba umrle seestre gdčne. Anice Remic, ki se vrši jutri, v nedeljo, 22. t. m. ob 3. popoldne iz deželne bolnice. Zbirališče ob pol 3. v društveni sobi.

»Narodna soc. Zveza« v Ljubljani je razposlala somišljenikom po deželi dopise glede ustanovitve podružnic, a do danes še od več strani ni bilo sploh nikakega odgovora. Zato prosí odbor N. S. Z. vse somišljenike, ki so prejeli dopise, naj blagovolijo odgovoriti, kakor hitro mogoče, da se ve odbor ravna in da se s tem delovanje predloži ne zavleče! Prosimo pa tudi dotične, ki dopisov še niso prejeli in se zanimajo za N. S. Z., naj se poslužijo dopisnice in naslovijo »Narodna soc. Zveza« v Ljubljani.

Agitacijski odsek N. S. Z. ima v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih sejo, ter prosimo, da se vsi člani odseka seje gotovo udeležijo!

Šišenski člani N. S. Z. imajo v nedeljo, dne 22. t. m. polu 3. uri popoldne važen sestanek v gostilni pri Vodniku. Vabimo tovariše, da se polnoštevilno udeležijo sestanka ter pripeljejo tudi somišljenike seboj.

Društvo slov. trgovskih potnikov v Ljubljani vabi vse člane in vse cenj. tovariše na V. redni občni zbor, ki se vrši v četrtek 26. t. m. ob 9. dopoldne v salonu hotela »Ilirija«. — Seja kuratorija se vrši dne 23. t. m. ob polu 9. zvečer v društveni sobi hotela »Ilirija«.

Predavanje o kranjskih podeželnih električnih centralah. Včeraj, v petek zvečer, je predaval v Društvu inženirjev v Ljubljani gosp. deželni stavbni nadsvetnik ing. Klinar ob veliki udeležbi o kranjskih podeželnih električnih centralah. To je bil prvi strokovni glas v naši javnosti in prva strokovna ocena. Lepo predavanje, ki se bo še nadaljevalo, je razpršilo na eni strani marsikateri predodek, na drugi pa marsikatero iluzijo. Ker izide lepo predavanje gosp. nadsvetnika ing. Klinarja v inženirskem strokovnem glasilu (če prav brez pomembnih včerajšnjih debat), se nočemo spuščati v podrobnosti vsebine predavanja, opozarjamo pa našo politično in nepolitično javnost na ta važen akt. Tehnično glasilo »Vijesti« se dobe v vseh naših važejših kavarnah.

Božičnica. S tem opozarjamo še enkrat vse prijatelje in znance tiskarjev na Božičnico, ki jo priredi jutri ob 4. popoldne v Narodnem domu Dobrodelno društvo tiskarjev na Kranjskem in korist sirot umrlih tiskarjev. Vzpored, ki obsega pevske in glasbene točke, tombolo, božično alegorijo z Medvedovo deklamacijo: »Janče in Jerica« ter obdarovanje otrok, bo gotovo zadovoljilo staro in mlado. Vstopnina je za odrasle 50 v, otroci v spremstvu odraslih so je oproščeni. Torej na veselo svidenje pri božičnici!

»Sokol« v Semiču priredi tri veselice: Prvo na dan sv. Štefana v prostorih gosp. I. Klandra na korist Ciril-Metodovi družbi, drugo na dan sv. Treh kraljev v Stranski vasi pri bratu Judniču, tretjo pa dne 2. svečana v Semiču v prostorih brata Bukovca.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes prvič v sezoni »Hoffmannove pripovedi«. Predstava bo zlasti zanimiva, ker nastopita prvič nanovo angažirana člana prvi tenorist g. Harfner-Karas in primadona gdč. Lowczyńska. »Hoffmannove pripovedi« se ponove v nedeljo zvečer za parabonente. Popoldne se uprizori še

enkrat Shakespearova »Komedijska zmešnjav« in pred njo noviteta »Snubač« (Cehov).

Književnost.

— Zbrani spisi J. A. Komenskega. »Ruska šola« je priobčila na str. 50.—51. svojega letošnjega letnika sledečo oceno N. Bachtina: »Ustredni Spolek jednot učiteljských na Morave« je povzel velevažno nalogo, ko je sklenil, založiti kritično in znanstveno izdajo zbranih spisov svojega velikega rojaka Komenskega. Spisi so znova urejeni in prirejani po izvirnikih, opremljeni z uvodi, variantami, bilješkami, bibliografijo, faksimili in ilustracijami. Latinski spisi izidejo v originalu s potrebnimi prevodi v češkem jeziku, važnejša latinska dela pa izidejo v novem češkem prevodu, ki ga je oskrbel J. V. Novak, profesor v Pragi. Glavni urednik celotne izdaje, znameniti poznavalec J. A. Komenskega, vseučilišni profesor, doktor filozofije in teologije J. Kvačala, ki je napisal že mnogo znamenitih študij o šolniku Komenskem. Vrhutega pa uredi posamezen zvezek še posebej določen urednik.

Opozarjamo na to prvo znanstveno izdajo zbranih del J. A. Komenskega tudi slovensko učiteljstvo in razumništvu, zlasti pa knjižnice ki bi ne smele biti brez spisov Komenskega — tega največjega reformatorja in takorekoč očeta moderne ljudske šole, poleg tega pa tudi dosega nedosežnega filozofa — pansofa, ki je deloval na vseh znanstvenih poljih, ki jih je skušal prilagoditi vsem; o njegovem delu je pisal sam veliki filozof Leibnitz: Pride čas, Komenski, ko te bodo slavili in poveličevali ljudje za vse, kar si storil, upal in želel!

Vsi doslej izšli zvezki zbranih del J. A. Komenskega so najlepši dar učitelju za Božič, zvezek XV. mora zanimati vsakogar, VI. zvezek mora zlasti zanimati klasične filologe, XVII. zvezek pa je znamenit radi zgodovinsko važne vsebine.

Za Božič izide že IV. zvezek; ta bo obsegal češko — latinsko »Diktatiko« in »Informatorium školy materské« (v češkem, latinskem in nemškem jeziku); ta zvezek je važen za učitelje in starše!

Naročila sprejema: Uprava »Veškerych Spisu J. A. Komenského« ve Zline, Morava.

Učiteljskim organizacijam in njih članom dovoljujejo se zlasti pri skupnih naročilih znatni popusti.

Akad. fer. društvo »Sava« v Ljubljani in akad. društvo »Sava« na Dunaju praznujeta letos dvajset, oziroma desetletnico svojega obstoja. Kakor znano, se vrši slovesni jubilej teh društev dne 4. in 5. januarja v Ljubljani. Predpriprave za ta jubilej so v polnem teku in program je v glavnih potezih sledeči: v soboto, dne 4. januarja, zvečer, se vrši družabni večer, h kateremu se vabijo gg. starejšine z rodbinami in sploh prijatelji obeh društev. Ta se vrši ob 8. zvečer; za slučaj, da bo pa tisti večer predstava v slovenskem gledališču, se vrši družabni večer po predstavi, da se morejo te udeležiti zunanji gostje. — V nedeljo je ob 11. dopoldne v mali dvorani »Narodnega doma« slavnostno zborovanje, na katerem se slovesno proklamira bratska zveza med »Triglavo« in »Savo«. Ob 2. popoldne je eventualni banket, ki se vrši le, če se prijavi zadostno število udeležencev. Prijave za banket je poslati najpozneje do 2. januarja na naslov: Akademsko ferjalno društvo »Sava« v Ljubljani. Couvert s pijačo stane 8 kron, kateri znesek naj se blagovoli s prijavo vred poslati na omenjeni naslov. Na prijave brez poslanega denarnega zneska se veselični odsek ne more ozirati. Zvečer ob pol 9. se vrši ples pod pokroviteljstvom odbora častitih dam društvenih starešin, ki mu načeluje gospa županja dr. Tavčarjeva. Pri plesu sodeluje popolna Slovenska Filharmonija; obleka promenada.

— Pravljice. Tiskal in založil Dragotin Hribar v Ljubljani. — Devet mičnih pravljic, ki bodo brez dvoma ugajale vsakemu izmed naših malčkov, krasi 14 umetniških, otročji domišljiji primernih slik znanega hrvaškega slikarja Ljubomira pl. Babiča. Pravljico o Zlatolaski je napisal češki pisatelj Karol Jaromir Erben in tudi slike k tej pravljici so dela češkega umetnika H. Schreinerja. Prva slika nam predstavlja Zlatolasko v vsej svoji milini in lepoti z zlatimi, do tal segajočimi lasmi, druga čarobnega kralja, tretja razumnega Jurčka in dvanajst kraljevih hčera in četrta Zlatolasko kot nevesto na belem konjiču. Pa tudi ostale pravljice so okrašene prav tako okusno, tekstu kar najprikladnejše, kakor da sta umetnika vedela, kateri dogodek bo najbolj vplival na otročja srca. Te pravljice so biseri med našimi mladostnimi spisi, založnik Dragotin Hribar pa je knjigi preskr-

bel tudi krasno opremo, tako, da je knjiga pač lepo božično in novoletno darilo, ki se priporoča. Dobi se knjigo v Narodni knjižnici v Prešernovi ulici v Ljubljani. — Cena knjigi je 5 K, s poštnino 30 vln. več.

I. zaznamek

dosedanjega doneska za božična in novoletna darila za vojake c. in kr. vojske, ki opravljajo službo na državni mejah.

Mestni magistrat po županu dr. Ivanu Tavčarju 1200 K, Kranjska hranilnica 500 K, ekselencna deželni predsednik baron Schwarz 100 K, dvorni svetnik grof Chorinsky 40 K, grof Künigl 10 K, baron Lazarini 5 K, pol. svetnik Pertot 2 K, dr. Ternovec 2 K, adjunkt Kren 2 K, dvorni svetnik pl. Laschan 20 K, dr. Bicek 2 K, dr. Poljanec 5 K, dvorni svetnik pl. Kaltenecker 10 K, dr. Vončina 2 K, dvorni svetnik Hubad 5 K, dež. šolski nadzornik Belar 5 K, dr. Gregorin 2 K, dež. šolski nadzornik Levce 5 K, dvorni svetnik dr. Zupan 10 K, dr. Seemann 10 K, dr. Mahr 10 K, vet. referent Munda 5 K, vet. nadzornik Paulin 3 K, okr. živino-zdravnik Sajc in Šink po 2 K, vladni svetnik Kremenšek 5 K, dr. pl. Kéler 5 K, gozd. nadsvetnik Rubbia 5 K, viš. gozdni komisar pl. Obereigner 3 K, gozd. komisar Šivic 3 K, okr. gozdarja Meliwa in Kalan po 2 K, dež. vl. svetnik Kulavics 6 K, dr. pl. Foregger 3 K, dr. Schiffer 2 K, stavb. nadsvetnik Pavlin 10 K, stavb. svetnik Hilbert 2 K, ing. Jaksche 5 K, ing. Schmitt 5 K, ing. Krenner 5 K, ing. Pick 5 K, ing. Marek 2 K, ing. Kobal 2 K, ing. Luckmann 2 K, ing. Ahlfeld 2 K, ing. Juran 2 K, ing. Schulz 2 K, pl. Tornago 2 K, adjunkt Lewicki 3 K, ing. Orel 3 K, ing. Bloudek 5 K, rač. nadsvetnik Verderber 5 K, rač. nadsvetnik Kilar 3 K, rač. svetnik Hozhevar 4 K, revident Roschnik 1 K, rač. revident Černy 2 K, rač. revident pl. Salomon 5 K, rač. oficijali Staudacher, Zajc in Pavšič po 2 K, rač. asistenta Truger in Juvanc po 2 K, rač. praktikant Rus 2 K, vladni svetnik dr. Praxmayer 5 K, okr. komisar Kordin 3 K, dr. Bog. Seneković 3 K, ravnatelj pomožnih uradov Leske 3 K, tajnik Juvanc 1 K, oficijali Marko 1 K, tajnik Bauer 1 K, kanclist Fink 1 K, kanclist Bizjak 1 K, oficijali Abram 1 K, dež. sod. predsednik Elsner 20 K, dvorni svetnik Pajk 10 K, dež. sod. nadsvetnik dr. Travner, Hauffen, Kavčnik, dr. Kočever po 5 K, dr. Presker 5 K, dr. Toplak 5 K, dež. sod. svetnik Persche 5 K, dr. Boschek 2 K, dr. Papež 5 K, dež. sod. svetnik Bežek 2 K, dr. Stöckl 3 K, Tollazzi 1 K, Vrančič 1 K, J. Rabitsch 2 K, Straka 1 K, dr. Pavlin 3 K, pis. ravnatelj Urbančič 1 K, nadoficijali Pogačnik, Deržar in Justin po 1 K, Sink 1 K, Prohinar 1 K, Ivan Petrič 30 v, dež. sod. svetnik Sturm in Žebre po 1 K, okr. sodnika Levičnik in Nagode po 1 K, dr. pl. Grasselli 1 K, sodnik Sinkovic 1 K, Gustav Galle 1 K, sodnika Bulovec in Cottomann po 1 K, okr. sodnik dr. Mohorič 1 K, dež. sod. svetnik Milčinski 2 K, pis. ravnatelj Stenta 1 K, vodja zemlj. knjige Košir 1 K, nadoficijali Šinkovec in Gabrič po 1 K, oficijali Kump 1 K, asistent Mravljak 1 K, oficijali Lampič in Radič po 1 K, oficijali Zorko 30 v, oficijant Jeršan 20 v, Martin Korošec 1 K, Ivan Rakovec 10 v, Wilhelm Hrovat 40 v, Rudolf Lukesch 20 v, Alojzij Perne 20 v, Karl Schmit 30 v, Franc Petrovčič 30 v, Viktor Stegnar 20 v, Alfons Auersperg 1 K, oficijant Juh 30 v, Anton Salmič 50 v, Ivan Neuser 20 v, Kasp. Janežič 2 K, Leo pl. Tornago 2 K, dr. Hacin 1 K, dr. pl. Luschin 1 K, dr. Sniller 1 K, veleobrtnik Ottomar Bamberg star. 100 K, ravnatelj pl. Schoepl 50 K, rav. tajnik Schischkar 10 K, viš. knjigovodja Lukesch 5 K, viš. knjigovodja Boehm 10 K, Karl Achtschinn 5 K, Eduard Tschada 3 K, Josip Roeger 10 K, pl. Luschin 10 K, Anton Arko 3 K, Paul Ebner 5 K, Josip Černe 3 K, Karl Tschach 5 K, Herman Halbensteiner 2 K, Viktor Fritsch 2 krone, Alojzij Merlak 3 K, Neimenovan 1 K, Ivan Hecking 2 K, Josip Puchinger 2 K, Karl Hager 1 K, Karl Pour 2 K, Josip Kurent 2 K, hael Machnič 1 K, Anton Sterniša 1 K, predsednik trg. in obrt. zbornice Iv. Knez 100 K, Ivan Ogrin 10 K, Viktor Rohrmann 10 K, F. Urbanc 10 K, Ivan Mejač 10 K, Jean Schrey 10 K, J. Ložar 10 K, Fr. Zorec 5 K, A. Šarabon 10 K, J. Kregar 10 K, uradniki filijalke avstr. kreditnega zavoda 20 K, uradništvo Jadranske banke 20 K, Franc Ks. Stare 10 K, ravnatelj Pammer 10 K, Karl Klimsche 10 K, ravnatelj banke »Slavije« Ivan Hribar 100 K, ravnatelj Pucsko 5 K, dr. Jerše 5 K, prof. Achitsch 2 K, dr. Bischof 2 K, dr. Jauker 2 K, prof. Nerad 2 K, dr. pl. Schönl 2 K, dr. Winter 2 K, prof. Hille 2 K, Hugo Podrasek 2 K, nemški abiturijenti drž. realke v Ljubljani 13 K. Skupaj 2869 K 10 v.

Izpred sodišča.

Izpred upravnega sodišča.

Mestna občina Tržič proti deželnemu odboru kranjskemu. Mestna občina Tržič je znižala za leto 1912. občinske doklade od 55% na 40%. Proti temu znižanju sta se pritožila dva davkoplačevalca pri deželnem odboru kranjskem, češ, da lahko ogroža to znižanje mestno gospodarstvo.

Deželni odbor je tej pritožbi ugodil in zvišal doklade zopet na 55%.

Proti takemu postopanju se je zavarovala mestna občina in je vložila pritožbo proti kranjskemu deželnemu odboru na upravno sodišče na Dunaju. V pritožbi proti deželnemu odboru se poudarja med drugim, da je ta slučaj edini svoje vrste in da si ga je mogoče razlagati le, če se vpoštevajo neznosne politične razmere na Kranjskem. Mestno gospodarstvo je popolnoma urejeno in izdatki občine so s 40% doklado popolnoma pokriti. Sploh pa sme odrediti deželni odbor le potrditev proračuna, nikakor pa ni upravičen, zvišati doklad.

Sodni dvor je izjavil po daljšem posvetoivanju, da bo razglasil razsodbo dne 31. decembra, če se do takrat ne bodo stranke poravnale.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Strah tujemu imetju. Komaj da je prestal 29letni delavec Jožef Podlesnik od Sv. Križa zaradi tatvine in goljufije svojo kazen 6 mesecev težke ječe pri okrožnem sodišču v Rudolfovem, že se ga je lotila lenoba in delomrznost. Prišel je v vas Prevek, ter poskusil svojo tatvinsko srečo pri Koširjevi hiši. Ker so bili vsi domači pri delu, mu je bilo lahko vlomiti v stanovanje, ter si je tam prilastil več reči. A nesreča je hotel, da se je gospodar Jakob Košir vrnil domu in tatvino takoj zapazil. S pomočjo bližnjih sosedov se mu je posrečilo, vjeti Podlesnika in mu odvzeti ukradene stvari. Ker je bil nasilen, so mu zvezali roke na hrbtu, ter ga odvedli v bližnjo hišo, od koder so poslali po orožnike. Medtem je pa začel obdolženec preklinjati boga in groziti navzočim, da se bo nad njimi kruto maščeval, kadar bo prost, češ, »jaz sem revež, vi pa imate grunte«, dalje da pozna vse vogale in če ne bodo oni reveži, bodo pa njih otroci. Navzoči so si to tolmačili, da jim grozi z zažigom. Obdolženec priznava tatvino in bogokletje, taji pa groženje zažiga. — Sodišče je nevarnega obdolženca obsodilo na 18 mesecev težke ječe, po prestani kazni ga bodo pa oddali v prisilno delavnico.

Prisiljenec, ki se boji dela. Miha Trawöger, 49 let star iz Allmistra pri Gmundnu doma, je bil vedno delomrznost, kvečjemu se je dal porabiti, da je pomagal goniti živino. Ima že nič manj kakor 62 predkazni, največ med temi zaradi vlačuganja in beračenja. Ker so oblasti izprevidele, da ga kazni ne poboljšajo, so ga oddale v tukajšnjo prisilno delavnico. A tudi tu je rad lenaril. Dne 21. oktobra t. l. se je zgasil bolnega, a hišni zdravnik, ki je pitčka dobro poznal, je takoj uvidel, da je fant zdrav, vendar ga je pustil nadpaznik doma, ker mu je bila nasilnost obdolženčeva znana. Drugo jutro Trawöger zopet ni maral iti na delo, zato so ga s silo tirali na dvorišče, kjer je že čakal oddelek prisiljencev. Med potjo k delavnemu prostoru na Kodelovem, je pa obdolženec na nečuten način jel žaliti cesarjevo osebo v pričo paznikov in navzočih prisiljencev, to je pa storil namenoma, da bi se rešil prisilne delavnice. In res se mu je to posrečilo, kajti obsojen je bil na 13 mesecev težke ječe, ter bo s tem zamenjal Ljubljano z Gradiško.

Sirov sin. Posestnik Zalokar nič kaj rad ne vidi svoje matere, ki je pri njemu na užitku. Dne 22. septembra t. l. proti večeru je prišla mati domu in je imela pri sebi tudi dežnik. Sin, misleč, da ga je mati dobila za neko ličkovino, se je razsrdil, potegnil ji je dežnik iz rok in ga na kolenu prelomil. Z zlomljenim dežnikom je začel udrihati po materi. Mati je zadobila lahke poškodbe. Obsojen je bil na 6 tednov ječe.

Izpred okrožnega sodišča v Novem mestu.

Tri mesece zapora — radi obrtnega prestopka.

Iz Novega mesta.

Berite in potem sodite sami, če more pošten slovenski list tak škandal zamolčati, pa naj gre tu tudi le za žrtev nemške narodnosti. Zadeva datira že nekaj mesecev nazaj, ampak je vsled drugih okoliščin ravno sedaj aktualna.

Ferdinand Petschaut, vodja lesne tovarne (žage) na Rogu v kočevskih hribih, je vložil na ministrstvo in na našo deželno vladno rekurz proti

razsodbi, s katero ga je praktikant Golija obsodil na nič manj kot 3, beri: tri mesece zapora. Zakaj in kako, to mora ne samo vse juriste, ampak — jaz vsaj mislim, sploh vsakega človeka zanimati.

Rekurz je zelo obširen, toda mi ga hočemo kar najkrajše odpraviti s sledečimi važnejšimi posnetki:

Sredi, blizu 1400 m visokega pragozda, v daleč naokoli vidni gorski skupini Rog (Hornwald) ima knez Auersperg veliko parno žago, in sicer v najemu. Zadnji, večletni najemnik je tvrdka Arnold Spitzer iz Budimpešte. Ferdinand Petschaut pa je tu nastavljen kot vodja. Kdor ni bil sam v teh pragozdih, koder knez, kakor znano, redi tudi medvede, naj veruje, da se mora kulturni človek čuditi, da ljudje v tem divjem kraju sploh morejo prebivati. Po več ur hoda nobene žive duše, nego divjačina, a tu sredi je tovarna s kakimi 200 delavci. — Življenjske potrebe oskrbuje tovarniška kantina. Podjetje se torej nahaja v izjemnem položaju. Tudi c. kr. oblasti ga smatrajo kot takega. — Ta rekurz navaja kot klasičen dokaz, da prošnje, vložene že leta 1909 na c. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu v zelo važni, nujno potrebni prometni zadevi, še do danes niso rešene, ne tako, ne drugače.

Ze prejšnji najemnik te tovarne, baron Karlshausen je v teh izjemnih razmerah uvedel tudi to izjemo, da se je delavcem za preskrbo živil v kantini namesto denarja, dajalo takozvane »vrednostne marke«, in sicer kot predajem. Ker, kakor že omenjeno, razen te edine kantine po več ur daleč sploh ni ničesar dobiti, so bili delavci sami s to uredbo zadovoljni. Kdor pa teh mark ni maral, je dobil pač denar, kakor so ga dobili tudi oni drugi koncem mesečnega obračuna.

Ta, že nad 10 let trajajoči sistem izplačevanja, je obdržal tudi novi, sedanji najemnik. Zanj je izvedel obrtni nadzornik in sploh obrtna oblast, pa mu ni nikdar ugovarjala. (To si je treba dobro zapomniti. Op. poroč.) Tega sistema se poslužuje tudi trboveljska premožgokopna družba. Petschaut je prevzel šele aprila 1911 vodstvo tega podjetja; z izplačevanjem delavcev on sploh nima ničesar opraviti. Za to je odgovoren blagajnik naravnost šefu samemu.

To bi bila v kratkem zgodovina z najvažnejšimi podatki za to neverjetno, kar zdaj sledi:

Adam Becker, uslužbenec te tovarne je postal s podjetjem nezadovoljen in je radi plačila vložil tožbo pri sodišču, obenem pa je ovadil okrajnemu glavarstvu med drugim tudi to, da podjetje svojim delavcem na predjemnih izplačih v markah in ne v gotovem denarju. Tega Adama Beckerja dolži sicer neki pek v Kočevju goljufije, ali praktikantu Goliju je bil ta človek tako dobro došel, da mu je vse verjel.

Na podlagi te ovadbe je Golija tovarniškega oskrbnika Petschauta obtožil po § 78. obrt. zak., torej zaradi tistih mark.

Posebno naše juriste mora zdaj zanimati, kako je Golija vodil razpravo in svojo judikaturu izvršil. — Rekurz navaja:

»Gospod konceptni praktikant Golija je vzel v roke akt ter mi očital, da po ovadbi Adama Beckerja jaz delavce izplačujem v vrednostnih markah (Wertmarken); delavci sicer ne dobijo izplačila, tako da so primorani, nagi zapustiti podjetje.«

»Na vprašanje gosp. uradnika (Golija), če je to res, sem odgovoril: »Jaz to zanikam.« Ko pa sem hotel g. konceptnemu praktikantu pojasniti, kaj je pravzaprav s temi vrednostnimi markami, se je pokazal razburjenega in me je s tridimi besedami narahnil: Molčite! (Tu moramo radi originalnosti citirati doslovno besedilo rekurz): »Schweigen Sie! Der Vorgang der Firma gleicht einem Konstantinopler Bordell!« ... Hierauf replizierte ich, um den Standpunkt meiner Firma zu wahren, dass ich wegen dieses Vergleiches protestiere, dass ich eine anständige Firma und kein Konstantinopler Bordell vertrete ...«

Nato je izrekel Golija razsodbo, s katero se Petschaut kaznuje na tri mesece zapora in v plačilo stroškov. — Ali je sedaj živeči svet že slišal tako razsodbo?

Pritožitelj zoper to razsodbo nadalje omenja izjavo nekega ministra, da je deželna vlada dolžna, takega uradnika, ki se tako obnaša nasproti stranki, kaznovati. Iz znanih razlogov pa je tu opomin na ministrovo izjavo, v kolikor se isti tiče naše ekselence barona Schwarza, čisto brezuspešen. Cela ta obravnava, ki je Petschautu prinesla tri mesece zapora, pripominja rekurz, da je trajala »vielleicht 2 Minuten«.

Pritožitelj v nadaljnjem izvaja pravno stališče v tej zadevi. Pravi, da se ne vmešava v prašanje, če je navadni konceptni praktikant sploh upravičen izreči najvišjo kazen, ki

jo sploh more izreči okrajno glavarstvo. Potem opozarja na kričečo pomanjkljivost razlogov take drakonične obsodbe. Razlogi niti ne omenjajo, zaradi česa je bil ovaden kaznovan, marveč citirajo le § 78. obrt. zak. brez vsake nadaljnjave navedbe šestereh podtočk tega zakona. Če bi tudi bilo to izplačevanje z markami v tem izjemnem slučaju res kaznivo, kazen vendar ne more njega zadeti, saj on z izplačili nima ničesar opraviti; za to sta odgovorna šef in blagajnik. Rekurz končno omenja izredno strogost obsodbe, ki se nampram njemu, tudi če bi se ga smelo sploh obsoditi, ne smela uveljavljati. Razen dveh čisto navadnih kazni (razžaljenja časti in ker ni dveh delavcev prijavil bolniški blagajni) je dosedaj še neomadeževan, je v svoji službi že osivel v poštenem delu in je oče družine, katero bi tak nezaslužten udarec prehodno zadel.

Kakor izvemo, je c. kr. deželna vlada to pot vendar sama obstrmela nad tako judikaturu svojega praktika v Novem mestu in je razsodbo kratkoma razveljavila. Ukrenila proti Goliju pa tudi to pot ni nič. — Preskrbljeno pa je to pot, da bo enkrat morala storiti konec tem cuvajskim razmeram v Novem mestu.

Ponesrečena dirka treh voznikov na državni cesti Ljubljana-Karlovec.

To resnično zgodbo naj bi si trdno k srcu vzeli sploh vsi kranjski vozniki. Bilo je na Lukevce semenj, spodnjedolenjski sejmariji so se iz Novega mesta vračali po državni cesti proti domu. Nekako nad Cikavo, četrte ure od mesta, je vozil Franc Žugic, posestnik iz Hrastrja pri Krški vasi, z enovprežno kobiljo po časi po sredi ceste. Pri njem na vozu je sedel njegov svak Jože Jamnik s svojim sinom Lojzetom. Kar zasliši Žugič velik ropot od zadej, kakor da bi šlo več vozov v hitrem diru za njim. Ko se ozre nazaj, res zapazi dva dvojnopržna vozova vstric in v naglem teku dirjati za njim. Ker je opazil, da si voznika skušata drug drugega prehiteti in se je bil kake nesreče, zagrabi z obema rokama za vajeti, bič pa stisne med noge. Ko sta bila še vedno v naglem teku za njim dirajoča voznička že blizu njegovega voza, je zagrabil še njegov svak za desni vajet. Tako sta oba zadrževala se plašečo kobiljo. Ker nista vedela, kako in v katero stran ga bosta onadva voznika prešla, sta vozila po sredi ceste. Med tem že pridirjata oba voznika do njega, eden in sicer Mikolič, doma iz Brusnice, zavozi na levo, drugi, neki Jurešič, doma pri Krški vasi, pa krene desno od Žugičevega voza. Ker pa je imel Mikolič levo ob cesti kipe cestnega gramoza, se je moral držati bolj desno, torej proti Žugiču. Pri tem je prišel tako blizu Žugičevega voza, da je sprednje kolo oprasknilo Žugičovo kobiljo. Nastal je kritičen trenotek. Na levi strani je na Žugičev voz pritiskal Mikoličev dvojnopržni voz s plašnimi konji, od desne strani pa je pritiskal Jurišičev voz, ki je svoja dva konja baš v tem trenutku — hoteč uteči obema vozovima in preteči svojega konkurenta v dirjanju, Mikoliča — najhuje »brisal« z bičem po hrbtih in sploh kamor je padalo. Ker se je Žugičeva kobilja še bolj ustrašila Jurišičevega divjanja in se nagibala bolj k Mikoličevemu vozu, je da odvrne nevarnost, Hudoklin, ki je bil na Mikoličevem vozu, Žugičovo kobiljo odrinil v stran proti desni. K sreči za Žugiča — iz katerega voza je v tem padel Jamnikov sin — je med tem Jurešič že zdiral mimo. (Dolje so namreč vsi trije vozili vstric.) Ali splašili so se konji tako Mikoličevi, kakor tudi Žugičeva kobilja, Mikoličevi konji so dirjali kar počez po kupih gramoza. Mikolič jih je skušal zadržavati, pa že od preje, ko se je bil spustil v tekmo z Jurišičem, ni imel več v oblasti svojih konj. In zgodilo se je, kar se je pri takem dirjanju moralo zgoditi. Z Mikoličevega voza je vse popadalo doli; voz se je preobrnil. Posebno poškodovana sta bila stari Medle in mlajša Medle, ki je čez tri tedne pozneje porodila — mrtvega otroka. Zdravnik je sicer konstatiral, da ta porod ni v zvezi z ono nesrečo, ampak ljudje imajo svoje misli o tem, ker je Medlečka v sorodu z Mikoličem. No, ali to nas ne briga toliko. Ko so se Mikoličevi pobirali, je prišel Žugič, ki je izgubil klobuk, do gruč in v jezi Mikoliča počil za ušesa. Vsled tega pa so se Mikoličevi konji zopet splašili in zdirjali po cesti, dokler so jih drugi ljudje vieli. Po končani predpreiskavi so se morali v četrte dopoldne vsi trije vozniki zagovarjati pred kazenskim sodnikom v Novem mestu. Jurešiča ni bilo k razpravi. Sodnik, dr. Levičnik, je obsodil Jurešiča na 4. Jugiča pa na 3 dni zapora; Mikoliča pa je opustil. Ker pa je ves dogodek pokazal, da je Jugič pri vsej tej dirki še najmanj kriv, se bo vsled pritožbe o dogodu še enkrat razpravljalo pri drugi instanci.

Kaj gramofon vse napravi.

V znani Kapševi gostilni na Uršnih Selih sta si akordanta, brata Vlančič, privoščila malo zabave. V gostilni e bilo tudi nekaj železniških delavcev, katerih eden, imenovan Flis, je zabavljil čez akordante, češ, da salbo plačajo. Da se brata Vlančič izogneta nadaljnjemu prepiru, sta šla v drugo sobo, kjer je bil gramofon. Eden je vrgel 10 vin. v nabiralnik, in ko je gramofon začel igrati, sta se brata sprijela in začela — plesati. To pa je zvalilo delavca Flisa in domačina Klobučarja. Flis je najprej začel »solo-ples«, vrteč se okoli obeh akordantov. Ker mu je pa bilo dolg čas, je prijel Klobučarja in ga pripravil, da sta bila tudi onadva en par na plesišču. To pa onima dvema ni bilo prav. Eden Vlančičev je zaklical: To ne gre, da bi drugi plesali, midva sva dala za godbo. Flis pa, ki je bil, kakor že zgoraj omenjeno, že preje gorak na akordante, je enega bratov napadel z nožem. Med obema paroma plesalcev se je vnel splošni pretep, dokler se nemu Vlančičev ni posrečilo, razorožiti napadalca Flisa. Zda bi se imeli za ta špas vsi štirje zagovarjati pred sodiščem. Pa glavni krivec, Flis je neznano kam potegnil. V spomin na ta ples je Franc Vlančič dobil 48 ur zapora, Klobučarju pa mora plačati 20 kron, ker ga je malo prehuo počil s stolom po hrbtu in glavi. Onadva pa sta bila oproščena.

Klerikalni poštenjak pod tujim imenom. Oče Berus z Daljnega vrha, obenem občinski mož na klerikalni podlagi v Prečini, se ima za svojo slavo v javnosti zahvaliti »Slovenskemu Domu«, ki je tako lepo opisal, kako je Berus pozdravljaj svojega poslanca Jarca. Njegov sin in naslednik Martin pa že zasluži, da mu sam »Slovenski Narod« postavi skromen spomin. Če se ne motimo, je bil tudi Martin Berus z Daljnega vrha tisti pošten dečko, ki je očetu pomagal živino prodajati na priprost mačin, da ko se je na mestni tehtnici v Novem mestu od nekega ljubljanskega trgovca kupljena živina tehtala, je dobri sinko zadaj z nogo pritiskal na vago, da bi bila živina težja, kakor sta jo z očetom izredila. Pa glede našega Martina pustimo to na stran. Čisto gotovo pa vemo za lepo krščansko moralno našega Martina z Daljnega vrha. V tihi, temni noči je fant vozil po državni cesti z Gorjancev. Mislimo, da je bilo to ravno v noči njegovega godu. Ker mu oče vedno naroča: Fant, »sparaj!« je tudi to noč ubogal očeta in je vozil brez svetilke, dasi je bilo temno, kot v rogu. Pa kaj je to, koliko voznikov kljub vsem svarilom tudi tako vozari brez luči ponoči. — Ampak te korajže nima vsakteri, da bi se orožniku, če ga zasači, predstavljal za čisto drugega, kakor je. Naš katoliški Martin je imel to korajžo. Izdal se je orožniku za Janeza Žagarja. Zda so pa ubogi orožniki, ki imajo že tako dovolj posla z nujnejšimi stvarmi, tega Janeza Žagarja iskali po treh farah okrog. Okoli Daljnega vrha je nekaj Žagarjev, ali večina njih ne stoji na katoliški podlagi in kar je še več izdalo, da so po dolgem trudu vendar pravega našli, je to, da nobeden Žagarjev ne »fura« okrog kakor Martin Berus z Daljnega vrha. Stvar se je zakasnela, predno je kazenski sodnik mogel našemu Martinu naložiti mali spomin na tisto noč čez Gorjance, pa končno je le vendar tudi ta ura odbila. Sodnik je bil milostljiv z našim Martinom, odpustil mu je greh, da je kot znani katoliški fant in Marijnodružab si izposodil ime znanih liberalcev. Ampak zaradi svetilke mu je naložil 24 ur pokore.

Volitve v delavsko zavarnovalnico proti nezgodam.

Pri včerajšnji volitvi so bili izvoljeni in sicer v skupini I. od podjetnikov Italijana: Leopold Popper, kot namestnik pa Anton Ciclitira; od strani delavcev soc. demokrata Onorato Schlaunich, kot namestnik pa Carlo Laurica; v skupini II. od podjetnikov Italijana: dr. Hektor Ricchetti, kot namestnik Leopold Wagner, od delavcev pa soc. demokrata: Štefan Paulich, kot namestnik pa Ivan Vittori; v skupini VI. od podjetnikov slovenska naprednjaka: Feliks Starč, kot namestnik pa Josip Lenarčič, od delavcev soc. demokrata: Ludovik Sarateo, kot namestnik pa Anton Kmet.

Izkaz darov za Rdeči križ balkanskih držav.

(I. blagajnik g. dr. Tone Gosak: Dne 18. decembra: Ga. dr. Jenkova izročil nabrano 25 K; Uredništvo »Dneva« izročil (med tem od g. Goršeta 12 K) 47 K 48 v; Mara Pa-

ternost, nabrala v hotelu pri Jami v Postojni 17 K 20 v; g. prof. dr. Ilesič izročil zbirko II. državne gimnazije 80 K 73 v; Radivoj Tušak, učitelj, Polzela, nabral 13 K 30 v; Upravništvo »Slov. Naroda« 696 K 70 v. Dne 19. decembra: »Narodni Pilec« v Mariboru, Narodni dom 5 K; Madronič L. Kranjska gora, pošlje nabrano v hotelu »Razor« 7 K 28 v. Dne 20. decembra: Dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani iz kazenske poravnave Vogel ca. Smrtnik 5 K; Ivan Kejžar, revident v Mariboru pošlje zbirko slovenskih železničarjev 20 K; Fran Hadel, Lož, pošlje v gostilni Alojzija Žnidaršič nabrani znesek 3 K 34 v; Fran Cepuder, posestnik v Praprečah 10 K; dva gorška cerkljanska rojaka v Browder Kentucky potom upravništva »Ilustrovanega tednika« 9 K 68 v, skupaj 940 K 71 v, preje izkazanih 43.138 K 49 v, vsega skupaj 44.079 K 20 v.

Telefonska in brzojavna poročila.

Napredni učitelji zmagali.

Jesenice, 21. decembra. Pri današnji okrajni učiteljski konferenci je zmagala napredna lista zastopnikov.

Zmaga narodne stranke na Bizelskem.

Bizelsko, 21. decembra. Pri občinskih volitvah na Bizelskem je zmagala z ogromno večino narodna stranka.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 21. decembra. Gosposka zbornica je danes en blok in z aklimacijo sprejela predlog o vojnih služnostih v drugem in tretjem branju.

Proračunski odsek. Rusini in Poljaki.

Dunaj, 21. decembra. V proračunskem odseku se nadaljuje razprava o proračunskem provizoriju. Konferenca med Poljaki in Rusini se nadaljuje. Rusini so bili danes sprejeti pri ministrskem predsedniku.

Dunaj, 21. decembra. Parlamentarni položaj se presoja ugodno. Konference med Rusini in Poljaki in z vlado so bile uspešne. Opoldne je izjavil Rusin Vasiljko v proračunskem odseku, da ustavi Rusini boj proti provizoriju.

Auffenberg in Schemua.

Dunaj, 21. decembra. Cesar je imenoval bivšega vojnega ministra Auffenberga za armadnega inspektorja in bivšega šefa generalnega štaba Schemua za poveljnika 16. armadnega zbora v Dubrovniku.

Župansko vprašanje na Dunaju.

Dunaj, 21. decembra. V včerajšnji seji meščanskega kluba se je vršilo poskusno glasovanje o volitvi župana ter je pri tem dobil dr. Weiskirchner večino.

Cuvaj.

Dunaj, 21. decembra. »Slavische Correspondenz« prinaša iz avtoritativnega budimpeštanskega vira vest, da se bliža sistem Cuvaja svojemu koncu. V kratkem gre Cuvaj na dopust, s katerega se ne vrne. Naslednik je že določen, imenovan bo za bana in imel nalogo pripraviti ureditev normalnih razmer na Hrvaškem. Designirani ban je nevtralen visok državni uradnik — Hrvat — čegar ime pa sedaj še ni znano. Ta vest je popolna potrditev naših včerajšnjih informacij.

Lukacseva volilna reforma.

Budimpešta, 21. decembra. Listi prinašajo podrobnosti o volilni predlogi min. predsednika Lukacsa, ki jo je predložil cesarju v predsankcijo. Predloga kaže ves madžarsko-šovinistični duh madžarske oligarhije.

Samostani na gori Athos.

Atene, 21. decembra. Kralj Juri obišče v kratkem samostane na gori Athos. Spremljala ga bo tudi kraljica. Do sedaj ni smela nobena ženska stopiti na »sveta tla«. Tudi cesarici Elizabeti so svoj čas menihi prepovedali obisk. To pot pa nočejo odreči menihi svoji novi kraljici želje. Delegati vseh 21 samostanov se sedaj pogajajo zaradi izpremembe starih redovnih predpisov ter je pričakovati, da stopi po 15 stoletjih zopet ženska noga na »sveta tla«.

Rusko vojno brodoge.

Petrograd, 21. decembra. Včeraj so začeli graditi štiri velike ruske oklopne križarke. Vsaka izmed novih vojnih ladij ima 32.500 ton prostornine in stroje po 66.000 konjskih sil. Vsaka križarka bo stala okrog 40 milijonov rubljev. Gotove bodo koncem prihodnjega leta, v službo pa stopijo leta 1916.

Na mejl.

Berolin, 21. decembra. Tukajšnji listi poročajo iz Lvova, da je oddelek 130 kozakov prekoračil v polni opremljeni avstrijsko mejo pri vasi Biskupije, kjer so jih vjeli in razorožili.

MED VOJNO IN MIROM.

Mirovna pogajanja.

Dunaj, 21. decembra. Iz Londona poročajo oficijozno, da so veleposlaniki v svoji včerajšnji konferenci sklenili priporočiti, da dobi Albanija avtonomijo z določbo, da dobi Srbija komercialni dohod do Jadranskega morja. Zastopniki vseh šest velesil so ta dvojni predlog v principu sprejeli.

Ta odločitev konference je veleodločilnega pomena ter je napravila v celi Evropi globok vtisk. V vseh evropskih glavnih mestih se konstatira, da je s tem mednarodna situacija ugodno rešena in vojni konflikt izključen. Borze v Parizu, Berlinu in zlasti na Dunaju so živahno reagirale na ta važni dogodek.

Privatno se izve o konferenci, da potrebuje sklep o avtonomiji Albanije še dopolnila in da se veleposlaniki niso zedinili niti glede vprašanja, kakšna naj bo ta avtonomija, niti, katere meje naj ima bodoča avtonomna Albanija. Glede avtonomije Albanije obstojata dve mnenji. Albanija naj dobi obliko samostojne in nevtralizirane države ali pa naj bo avtonomna provincija pod suvereniteto Turčije.

Glede mej bodoče Albanije se bo sestavila najbrže posebna komisija, ki naj se peča s tem vprašanjem ter izdela do prihodnjega sestanka veleposlanikov primerne predloge. Privatno se izve tudi, da zastopajo nekateri veleposlaniki stališče, da naj dobi Srbija prosto luko v nekem albanskem pristanišču, čez katero naj bi Srbija po lastnih tarifih uvaževala in izvažala kar bi hotela. To srbsko prosto luko naj veže s srbskimi železnicami nevtralna železnica.

Konferenca veleposlanikov je razpravljala tudi o vprašanju Egejskih otokov, ter obstoja predlog, da ne sme nobena država, ki bi te otoke dobila, na njih ustanoviti mornariških postaj za svojo mornarico. Do sklepa v tej zadevi ni prišlo. Konferenca je trajala samo dve uri in se je nato odgodila čez Božič. Veleposlaniki so bili s svojimi posvetovanji zelo zadovoljni, zlasti da se je dosegel sporazum glede pristaniškega vprašanja. Nasproti pa mirovni delegati — zlasti s pristaniškim vprašanjem in nega rešitvijo, ne soglašajo. Neki bolgarski delegat se je izrazil, da je ta sklep revanža evropske diplomacije napram Balkanski zvezi, ki je odklonila varuštvo Evrope.

Dunaj, 21. decembra. Iz izvrstnega vira izve naš dunajski urednik, da so tudi direktna pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo, ki so se vršila zadnje dni, uspešno končana. Vse glavne difference so popolnoma poravnane. Spor ima sedaj samo popolnoma sekundarni značaj. V vseh važnejših vprašanjih pa je dosežen sporazum.

London, 21. decembra. Danes se je zopet pričela mirovna konferenca. Turški delegati dobe nalog, da pristupijo Grško k mirovnim pogajanjem, toda samo pod pogojem, če zveza dovoli aprovizacijo obleganih turških trdnjav, pred vsem Odrina. Smatra se, da so te turške zahteve le konsekvence zavlačevalne taktike Turčije. Balkanski delegati so na vsak način odločeni, ne pripustiti nadaljnega zavlačevanja. Odličen član delegacije Balkanske zveze je izjavil, da bo Balkanska zveza rajši takoj zopet pričela z vojno, kakor da bi se dala vleči od Turčije. Danes bodo delegati Balkanske zveze predložili turškim delegatom točno formulirane mirovne pogoje. Bistvo teh pogojev je, da pusti Turčija Balkanski zvezi ves svoj evropski teritorij zahodno od črte iz Midije do Enosa. Balkanska zveza bo ta teritorij nato med seboj razdelila. Glede razdelitve tvori edino vprašanje Soluna sporno točko. Bolgari zahtevajo na polotoku Chalkidiki ravno črto od Soluna do zaliva Orphan. Črta gre nato naravnost proti zahodu, južno od Soluna, proti Verii in Ohridskemu jezeru. Grki zahtevajo Solun zase. Bolgarsko - srbsko mejo tvorijo nadaljevanje sedanje meje proti jugu med Skopljem in Velesom do Ohridskega jezera. Difference med Grško in Bolgarsko bodo gotovo izravnane.

Berograd, 21. decembra. »Samouprava« svari Turčijo pred zavlačevanjem mirovnih pogajanj ter izjavlja, da s tem Turčija ne ogroža samo svoje evropske eksistence, marveč tudi svoje posestno stanje v Mali Aziji. Na Srbskem je vse pripravljeno, da se srbska armada pridruži Bolgarom pred Čataldžo, če Turčija še nadalje vstraja pri svoji zavlačevalni taktiki.

London, 21. decembra. V Petrogradu, Berlinu in Parizu se presoja položaj mirovne konference zelo optimistično. Turki bi delali v svojo lastno škodo, če bi pogajanja zavlačevali in prisilili velesile, da v interesu evropskega mira posežejo vmes. Če bi se Turčija branila stopiti v stvarno razpravljanje, je mogoče, da se konferenca danes prekine in bo njeno nadaljevanje odvisno od pritiska, ki ga bo Evropa morala storiti.

Belgrad, 21. decembra. Ministrski predsednik Pašić je izjavil, da članice Balkanske zveze niso zvezane med seboj na podlagi enotne pogodbe, temveč le medsebojno zvezane ena napram drugi. Popolnoma enotno je bilo le postopanje napram Turčiji. Če se pri razdelitvi osvobojenega teritorija ne posreči doseči sporazuma, bodo sporna vprašanja predložena posebnemu razsodišču. Srbska želja po dohodu do morja se bo dala spraviti v sklad z interesi Avstro-Ogrske.

Prochaska.

Dunaj, 21. decembra. Zunanji urad razpošilja danes opoldne oficijozno pojasnilo k aferi konzula Prochaska, v kateri se brani proti očitani, da je mirno trpel oziroma, zakrivil razburjenje javnosti. Brani se tudi proti temu, da baže ni pravočasno informiral javnost o dogodkih. Argumenti zunanjega urada pa delajo silno malo vtiska.

Ekspezo Kokovceva.

Petrograd, 21. decembra. V včerajšnji seji ruskega državnega sveta je ponovil ministrski predsednik Kokovcev svoj ekspezo. Državni svet ga je vzel s 76 proti 59 glasovom na znanje ter je priznal, da je treba posvetiti posebno pozornost in skrb korakom, ki streme za razvojem in spolnitvi obrambe države ter vojno-tehnične spolnitve armade in vojne mornarice.

Petrograd, 21. decembra. Posebna komisija ruske dume, ki ima sklepati o adresnih predlogah raznih strank, je vse te predloge zavrgla.

Petrograd, 21. decembra. V dumi je naglašal nacjonalist Petruškevič, da je njegova stranka z ekspezejem ministrskega predsednika malo zadovoljna. Stranka noče miru za vsako ceno. Petruškevič napada Avstrijo. Grof Bobrinski naglašja, da mora Rusija vstrajati na stališču »Balkan Balkancem« ter dostavlja: »Želimo miru, ne damo pa žaliti časti in svetinj ruskega naroda. Balkanski brati morajo žeti sadove svojih zmag. Po novem St. Štefanu ne more slediti novi berolinski kongres. Glede srbskega pristaniškega vprašanja ne gre za trgovinsko pristanišče samo, marveč je treba, da je srbsko pristanišče trdna skala na poti nemškega: »Drang nach Osten«. Progresist Jefremov naglašja, da zaradi pristanišča ne sme priti do evropske vojne. Da se doseže trajen mir, je treba, da se izpolni upravičene želje balkanskih narodov. Trajni mir na Balkanu je predpogoj evropskega miru.

Solun-Belgrad.

Atene, 21. decembra. Med srbsko in grško železniško upravo je bila podpisana pogodba, ki garantira redno zvezo med Solunom in Belgradom.

Reorganizacija bolgarske vojske.

Sofija, 21. decembra. Kakor poročajo tukajšnji listi, namerava bolgarsko vojno ministristvo reorganizirati svojo vojsko, da jo prilagodi novim razmeram. Vojna uprava pozivlja rezervne častnike, ki so sedaj v službi, da naj ostanejo pri vojski, da se na ta način ojačijo vojaške postojanke v okupiranih deželah.

Pomorska bitka.

Atene, 21. decembra. Iz Dardanel prihajajoči kapitan neke angleške trgovske ladje poroča o pomorski bitki med grškim in turškim vojnim brodoge dne 16. t. m.: Turška oklopna križarka »Hejreddin Barbarossa« je skoro popolnoma razdejana. Med bojem je izbruhnil na vojni ladji požar, ki se ga pa je posrečilo pogasiti. Admiral Hail paša in štirje drugi častniki so bili ubiti. Ubitih je bilo tudi mnogo mornarjev. Tudi tri druge turške vojne ladje so bile močno poškodovane.

Carigrad, 21. decembra. Listi beležijo vest, da so Grki zapustili otok Tenedos.

Atene, 21. decembra. Razen turške vojne ladje Hejreddin Barbarossa je bila tudi vojna ladja Torgut-Reis težko poškodovana. V Carigradu se je vršila vojaška konferenca, nakar sta Nazim paša in Izal paša s štabom nemudoma odpotovala v Dardanele.

Grki in Bolgari.

Berolin, 21. decembra. Med grškim kraljem Jurjem in carjem Ferdinandom je prišlo do sporazuma. Zunanji znak tega sporazuma je, da so dobile bolgarske vojaške oblasti povelje, priznati grške civilne oblasti — grški orožniki pa so dobili povelje vojaško pozdravljati vse bolgarske častnike.

Grki.

Solun, 21. decembra. Predvčerajšnjem so napadli Turki Beglisteo med Lerinom in Korico. Grki, ki so imeli samo eno stotnjo, so se umaknili. Po preteku dveh ur so dobili Grki ojačenja ter pregnali Turki in zopet zasedli Beglisteo.

Atene, 21. decembra. Turki pod poveljništvom David paše so posku-

sili pri Korici napasti Beglico. Grki so pognali Turke proti Zangoni.

Mitlene.

Carigrad, 21. decembra. Kakor poročajo listi, so Grki izkrcali 4000 mož v pristaniščih Molyvo in Džumakeju na otoku Mitleni. V Džumakeju je prišlo do ljutega boja s turškim vojaštvom.

Tuje vojne ladje v Carigradu.

Carigrad, 21. decembra. Ker motijo brezžične brzojavke tujih vojnih ladij brezžično občevanje med turškimi vojnimi ladjami in med turškim vojnim brodogejem in mornariškim ministristvom, je naprosila porta veleposlanštva, da naj tuje vojne ladje po možnosti le ob gotovih urah oddajajo brezžične brzojavke.

Razne stvari.

* Za zrakovplovstvo v Nemčiji. Iz Berolina poročajo: V Nemčiji so dozdaj nabrali za zračno flotilo 7¹/₂ milijona mark.

* Cesar za siromake v Budimpešti. Cesar je daroval za siromake v Budimpešti 12.000 kron, da se kupijo potrebnega goriva.

* Glavni dobiček državne loterije. Iz Budimpešte poročajo: Glavni dobiček državne loterije v znesku 200.000 kron je zadel neki uradnik lamske posojilnice.

* Hangar za zrakovplove zgorel. V Issy les Moulinaux je včeraj zvečer izbruhnil v hangarju ogenj. Dva vodilna zrakovplovsta sta zgorela, poškodovanih je bilo tudi več aeroplanov.

* Nova zgradba se podrla. Iz Stokholma poročajo: V Örebro se je podrla neka nova stavba, pri čemur je bilo pet oseb ubitih in mnogo poškodovanih.

* Stavka borz v Italiji. Iz Milana poročajo: Italijanske borze še vedno stavkajo. Več borznih sindikatov je poslalo brzojavke zbornišnemu predsedniku, v katerih zahtevajo, naj prekliče Giolitti svojo trditev.

* Rimski policijski ravnatelj. Iz Rima poročajo, da je bil policijski ravnatelj Gervasi, ki je bil pred kratkim suspendiran, ker ni preprečil protiaustrijških dijaških demonstracij, zopet sprejet v službo, ker se je izkazala njegova nedolžnost.

* Tragičen samomor. Iz Segedina poročajo: Poljedelec Popity, rodom Bolgar, se je včeraj jutraj ustretil pred hišo svoje neveste. V pismu, ki je je zapustil, toži, da so mu njegovi sosedi predbacivali, da je izdajalec, vohun in divji Bolgar, čeprav je bil vedno dober Oger.

* Gledališče zgorelo. Iz Pariza poročajo: Največje francosko provincijalno gledališče, renesančno gledališče v Nantesu, je predvčerajšnjim popolnoma zgorelo. Sumijo, da je neki delavec vrgel gorečo cigareto v parket, vsled česar je nastal ogenj. Škoda znaša čez pol milijona frankov.

* Eksplozija granate. Iz Celle poročajo: Velika eksplozijska nesreča se je dogodila v laboratoriju renske tovarne za kovinsko blago tvrdke Erhardt na strelišču v Unterlüssu pri basanju granate. Dva delavca sta bila takoj ubita, ena deklica pa tako težko ranjena, da je čez dve uri umrla. Dva delavca sta bila teško ranjena.

* Stavka dijakov v Roveretu. Iz Inomosta poročajo: Kakor znano, so začetkom decembra priredili srednješolci in učenke dekliškega liceja v Roveretu enodnevno stavko kot protest proti postopanju vlade v vprašanju italijanske pravne fakultete in proti postopanju dunajske policije napram italijanskim dijakom na Dunaju. Tirolski deželni šolski svet je zda ukazal, da morajo stavkajoči dijaki in dijakinje za kazen obiskovati šolo tudi 21., 23. in 24. decembra, ko so sicer že božični prazniki. Proti tej odredbi hočejo dijaki zopet s stavko protestirati in upajo, da jih bodo podpirali tudi drugi dijaki v laškem delu Tirolske.

* Tobak proti koleri. V francoski »Gazette des hopitaux« pravi profesor Wenck, da je najboljšo preventivno sredstvo proti koleri tobak. To so že zdavnaj trdili strastni kadilci, toda nihče jim ni verjel. Kakor pa se zda vidi, so imeli prav. Profesor Wenck konstatira, da pri poslednji epidemiji v Hamburgu ni zbolel na koleri niti eden tobačnih delavcev, navzlic temu, da so nekateri od njih stanovali v hišah in delih mesta, v katerih je zahtevala kolera največ žrtev. Voda, ki so jo rabili v hamburških tobačnih tovarnah je bilo pravo temenišče kulture kolere. Toda vendar niso našli niti v eni smotki bacila kolere. Prof. Wenck je dognal, da tobakov dim umori najdalj v petih minutah vse mikrobo kolere, ki se nahajajo v slinah. Kakor se vidi, je tobak, čeprav veliko zlo, vendarle v gotovem oziru koristen.

* **Velasquezova slika najdena.** Iz Londona poročajo: Kakor piše »Pall Mall Gazette«, so v neki podrti hiši v Londonu našli Velasquezovo sliko iz 1623, ki predstavlja meniha Jeana Fonseca.

* **Roparski napad na Dunaju.** Z Dunaja poročajo: Policija je dognala imena onih treh zlikovcev, ki so predvčerajšnjim izvršili roparski napad v okraju Neubau. Eden od zlikovcev, neki mlad ključavničarski vajenec z imenom Plasky, je bil že aretiran in je vse priznal. Ostala dva sta pobegnila. Eden teh dveh je bil pred časom nastavljen pri oropani firmi.

* **Težka avtomobilska nesreča.** Iz Pariza poročajo: Sin predsednika francoskega avtomobilskega kluba, baron Zuylen, se je pri avtomobilski nesreči blizu Antverpna ubil. Voz, ki je zavozil v neko pešeno jamo, se je dvakrat prevrnil. Vsi, ki so bili v avtomobilu, so popadali ven. Baron Zuylen je bil takoj mrtev, dve dami, med temi dvorna dama princezinje Klementine in neki poročnik so bili težko poškodovani.

* **Arnavti v Istri.** Sročna »Neue Freie Presse« omenja v članku »Die Grenzen Albaniens« med drugim tudi, da se nahaja arnavtska naselbina tudi v bližini Poreča v Istri, katera naselbina pa se je tekom let že poslovanila. To je res. Res pa je tudi, da so prebivalci dotične občine pridržali vse karakteristične lastnosti, po katerih se odlikujejo Arnavti. Prebivalci so divje, sirove navade, nasprotni vsaki izobrazbi in kulturi in provzročajo prav radi tega velike preglavice posvetnim in duhovnim gosposkam. Kdor ve kaj natančnejšega o tej arnavtski občini v Istri, mu bomo hvaležni, ako nam pošlje kake podatke.

* **Pri bolečinah v okolici slepega črevesa** uživajte zjutraj na tešči želodec pol vinske kupice Franc Jožefove grenčice, ki čisti želodec in črevo in izobrnje učinkuje celo ob vsakdanji rabi. Kralji, virmenberški zdravstveni svetnik pl. Landenberger piše: »Morem vam potrditi, da voljni učinek Franc Jožefove grenčice tudi ob vnetem črevesu, kadar porabe drugih odvajalnih sredstev ni priporočati, dovoljuje vporabo te grenčice. Dobiva se samo v steklenicah pri lekarnarjih, drogerijah in v trgovini z mineralnimi vodami. Razpošiljalno ravnanje Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

* **Glad in mraz, pomanjkanje in jedinstvena silijo** na tisoče siromakov v zavetje, v ogrevalnice. Takega navala, kakor letos, še ni bilo, in vodstvo spriči tolikih zahtev s skrbjo zre v bodočnost. Kako naj tej splošni bedi pridemo v okom? Odkod pokritje za te stroške? Nekaj si odbor obeta iz dohodkov loterije in bi bila dolžnost vsakega človekoljuba, ki more pogrešiti kronico, da kupi srečko in pomore tako svojemu bližnjemu. Loterija ima 4650 dobitkov v vrednosti 80.000 kron in sicer samo prekrasni dragulji, zlatnina in srebrnina in se z dovoljenjem oblastva prvi trije glavni dobitki, vredni po 35.000, 5000 in 1500 kron — odbivši 10 odstotkov in dobitveni davek — smejo izplačati o gotovini. Zrebanje bo nepreklicno 10. aprila 1913 in se srečke dobivajo po trafikah, loterijah, menjalnicah in v literijskih pisarnih, Dunaj, L., Goldschmiedgasse 8.

* **Božično darilo,** ki spaja korist z veseljem, je priloženo v vsaki hiši in opozorilo, kako se najlažje ustrezne obema tema zahtevama, bo marsikomu zaželeno. Opozorilo na šivalni stroj je torej umestno in po načelu, da je najboljše vedno najcenejše, umestno tudi priporočilo Singerjevih rodbinskih šivalnih strojev, ki so kakor vselej o Božiču, tudi tokrat v največji izbi v najbolj priljubljenih vrstah izloženi v znani zalogi delniške družbe šivalnih strojev Singer Ko. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 4. Največja prednost najnovejših Singerjevih rodbinskih šivalnih strojev so umetno konstruirani spenditni aparati, ki se dodane zastoj. Čudovito je delo gubalnika, ki dela tako lepe enakomerne gube, kakor jih na roke ni moči napraviti, medtem ko kodralnik ne kodra samo blaga, nego tudi dela plisejeve gube in jih obenem prišiva. Posebnega opozorila zasluži tudi jako točno poslujoči obšivalnik, sutašer in predevalni robilnik, zadnji hitro in lahko dela rob in obenem prišiva čipke. Pri tem se je po moči ravnati z aparati priučiti hitro in lahko, brez posebne spretnosti, in vsako kupovalko radovoljno seznanijo z ravnanjem z aparati. Da Singerjevi rodbinski šivalni stroji ne šivajo samo izborna, nego da se na njih dajo tudi izvrševati najlepše vezenine ter vsakovrstno pri hiši potrebno krpanje nogavic, je znano in zato je razumljivo, da je najnovejša želja vsake dame, imeti Singerjev šivalni stroj in zlasti najnovejšo vrsto »66«, najpopolnejši rodbinski šivalni stroj sedanosti.

Gospodarstvo.

— **Nakup pohištva za poštne urad.** Podpisano razpisuje javen natečaj za nakup različnega pohištva za poštne urad v Opatiji. Zaznamek, opis in risbe dotičnega pohištva, poudbeni formulirji ter splošni in posebni pogoji za dobavo se dobijo pri podpisnem (oddelek I., soba 12) med uradnimi urami. Na zahtevo se tudi dopošljejo proti povračilu poštne. Ponudbe je poslati do 4. prosinca 1913 opoldne. Obširnejša objava se priobči v »Laibacher Zeitung«.

— **Proti kartelu izdelovalcev podplatov.** Tvorničarji podplatov so sklenili kartel ter hočejo neprimerno zvišati cene svojim izdelkom. Proti temu je nastal hud odpor pri trgovcih, izdelovalcih čevljev, pa tudi med konzumenti. In sicer popolnoma opravičeno, kajti ti karteli so hoteli zvišati ceno podplatov brez ozira na to, kakšna je tržna situacija, ter z eno besedo diktirati visoke cene. Tvorničarji čevljev so izjavili, da so pač pripravljeni plačati nekoliko višjo ceno, v kolikor to odgovarja tržni situaciji, nikakor pa ne puste, da bi jim kartel popolnoma samovoljno diktiral cene. Tvorničarji izjavljajo, da ne bodo kupovali podplatov od karteliranih tvornic in da bodo podpirali vse one tvornice, ki niso v kartelu. Tudi naše občinstvo, naši obrtniki bodo nedvomno vsled tega zelo trpeli. In tako jim pač ne preostaja drug izhod, nego da posnemajo društvo avstrijskih tvorničarjev čevljev, vsaj je ravno pri nas na Kranjskem več domačih tovarov, ki niso v kartelu.

— **Vojna in finance balkanskih držav.** Posreči li se na londonski mirovni konferenci skleniti mir, tedaj Evropa pač ne odreče balkanskim državam kredita, ki ga bodo potrebovale kot zmagovalci, pa tudi kot poraženi. Pogoji bodo sicer precej težki, kajti vsled ogromnih izgub v poslednjih tednih je bil onemogočen za dalj časa gospodarski razvoj obeh strank. Kakor poroča »Vossische Zeitung« z dobre informirane strani, je v balkanskih državah izgubljena četrtna poslednje letine in nikjer ni bilo mogoče obdelati polja za zimsko setev. Ogromne izgube ljudi bodo jako občutno vplivale tudi na poljedelsko delo spomladi. Treba se je torej pripraviti na to, da bodo številke o izvozu, predvsem poljedelskih pridelkov, padle za dalj časa pod normalno mero, vsled česar bo trpela nakupna možnost prebivalstva. Nadaljno bojevanje bi zahtevalo novih žrtev. Balkanske države bodo torej bolj nego dosedaj nakazane na evropski kapital in v današnjih razmerah ga morejo dobiti le za drage pogoje. »Vossische Zeitung« se nadalje bavi z vprašanjem, kako in v kakšni meri naj se Nemčija udeleži obnove Balkana, in pravi, da mora iti nemški kapital na Balkan ne sicer sam, pač pa samostojno. Nemški zavodi se ne smejo udeležiti bodočih finančnih operacij samo mimogrede kot člani francoskih in angleških finančnih velesil, katerih finančno silo s tem napravijo le večjo, nego je dejansko. Kar se tiče Turčije, je Dette Publique posodila turškemu finančnemu ministru 300.000 liber na ono vsoto, ki jo je dala italijanska vlada v skupnem znesku 50 milijonov frankov Dette Publique k dispoziciji, da uredi svoje zahteve v Tripolitani. Poskus emisije 6% turških nakaznic v skupnem znesku 3 milijonov liber je končal s popolnim fiaskom. Iz Aten pa poročajo, da je bilo novo grško posojilo 40 milijonov mark po 6 1/2% sklenjeno z nekim pariškim bančnim sindikatom.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za Ciril Metodovo družbo: Fr. Mahnič, trgovec in posestnik v Sežani 1 K; Carli Ant., c. kr. notar v Žužemberku 5 K, nabral v veseli družbi v Žužemberku mesto durakpartije in Anton Carli, c. kr. notar v Žužemberku 32 K 54 v, nabral v ro-

doljubni družbi Žužemberških tržanov z geslom »za našo vedno prepotrebno družbo«. Skupaj 38 K 54 v.

Za »Rdeči križ balkanskih držav«: Janko Grivec in Ludovik Sepič v Ormožu 19 K 80 v; France Stele star. iz Kamnika 16 K, nabral med svojimi prijatelji in Ivan Žumer, hotelir v Cerknici 20 K. Skupaj 55 K 80 vin.

Ziveli nabiralci in darovalci!

Današnji list obsega 20 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 20. decembra: Marija Šavli, delavka, 27 let, Radeckega cesta št. 11. — Josip Vogelnik, delavec, 71 let, Radeckega cesta 11.
Dne 21. decembra: Karel Lexander, trgovski potnik, 41 let, Mestni trg 24.

V deželni bolnici:

Dne 17. decembra: Jožefa Zupan, mestna uboga, 78 let.
Dne 19. decembra: Lovrenc Borštnar, premogar, 34 let. — Frančiška Smrekar, žena železniškega uslužbenca, 33 let.

Narodno zdravilo. Tako se sme imenovati bolesti utešujoče, mišice in živce repčujoče, kot mazilo dobro znano »Mollovo francosko žganje in sol«, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 2.—. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 5 19

Nikaka utrujenost na pristnem

PALMA KAVČUKOVEM PODPETNIKU

Zapomni, ne zabi:
Boln ali zdrav,
Le »FLORIAN« rabi,
Želodec bo prav!

Zelodčni liker

je pripravil tek in prebavo
marsikomu, ki je zama
kupoval draga in neprijetna
zdravila!

Pristni »FLORIAN« se dobi
edino od Rastlinske destilacije
»FLORIAN« v Ljubljani.

Postavno varovano.

Smrtno naznanilo in zahvala.

V torek, 17. t. m. je moj dragi, nepozabni soprog, gospod

Florijan Hostnik

posestnik in gostilničar v Šiški

po kratkem trpljenju umrl in v četrtek, 19. t. m. bil na pokopališču pri Sv. Križu pokopan.

Za med boleznijo, ob smrti in pri pogrebu pokojnika od blizu in daleč izkazovane dokazne dobrodejnega sočutja se vsem in vsakemu najiskrenejše zahvaljujem.

V Gradcu, 20. decembra 1912.

4647

Žalujoča soproga Marija Hostnik roj. Stér.

Najstarejša, najodličnejša
konjakova
znamka 4516
Gróf Koglovich István utóda
(Grafo Stefana Koglevicha nasl.)
Premontor.
Najodličnejše odvarčalno sredstvo
proti influenci in nalezljivim boleznim.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 21. decembra 1912

Deležniški posojil.	Deležniški	Blagovni
4% majevna renta	83.70	83.90
4-2% srebrna renta	86.35	86.55
4% avstr. krona renta	84. —	84.20
4% ogr.	83.35	83.55
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	99.25	100.25

Srečke.	446—	458—
Srečke iz 1. 1860 1/2	627—	639—
„ tiske	281—	293—
„ zemeljske 1. izdaje	264—	276—
„ „ 2. „	243—	255—
„ ogrske hipotečne	232.50	244.50
„ dan. komunalne	459—	471—
„ avstr. kreditne	456—	468—
„ ljubljanske	67—	73—
„ avstr. rdeč. križa	48.50	54.50
„ ogr.	28—	34—
„ bazilika	25—	29—
„ turške	210.50	213.50

Deležniški.	420—	428—
Ljubljanske kreditne banke	607.75	608.75
Avstr. kreditne banke	499—	500—
Dunajske bančne družbe	99—	100—
Žužne železnice	677.50	678.50
Družne železnice	984.25	985.25
Alpine-Montan	353—	359—
Češke sladkorne družbe	262—	263—
Zivnostenske banke	—	—

Valuta.	11.44	11.49
Ceklni	118.35	118.55
Marke	96.20	96.35
Frankl	94.60	94.80
Lire	254—	255—
Rublj.	—	—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 21. decembra 1912.

Termin.	za 50 kg	11.66
Pšenica za april 1913	za 50 kg	10.20
RZ za april 1913	za 50 kg	10.59
Oves za april 1913	za 50 kg	7.54
Koruzna za maj 1913	za 50 kg	7.42
Koruzna za julij 1913	za 50 kg	—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

dec.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	Vetrovi	Nebo
20.	2. pop.	744.3	0.2	brezvetr.	megla
„	9. zv.	745.0	-1.1	—	—
21.	7. zv.	745.3	-2.4	sl. vzh.	—

Srednja večerajšnja temperatura -0.6° norm. -2.1° Padavina v 24 urah 0.0 mm

Zalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prebranko vest, da je naš iskrenoljubljen soprog, oče, sin, brat in stric, gospod

Karl Lexander

danes ponoči ob 2. uri, po daljši bolezni, preživel s tolažili sv. vere, v starosti 41 let, mirno preminil.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob polu 2. uri iz hiše zalostni na Mestnem trgu št. 24 na pokopališču k Sv. Križu.

Prosti se tihga sožalja! 4693

V Ljubljani, 21. dec. 1912.

Rezi Lexander, soproga, Pepi, Lini, Kristi, otroci.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

St. 27197.

4691

Živi karpi

se dobe v torek ves dan na Ribjem trgu v Ljubljani (za stolno cerkvijo).

Razpošiljajo se tudi na dom sedaj in pozneje. — Naslov:

Ivana Kovič, Tacen pod Šmarno goro 68.

Božični katalog „Domača knjižnica“

pošlje na zahtevo vsakomur zastoj in poštne prosto založna knjigarna:

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Prosimo zahtevati! Prosimo zahtevati!

!! Prvi dobiček !!

je gotovo to kar si človek prihrani s cenejšim nakupom. — Zatoj priporočamo vsakomur, da si kupi mesto dragega inozemskega konjaka, najfinnejši

trikronski 4695

konjak

ki stane velika steklenica samo 3 K.

Dobi se v trgovini:

Leskovic & Mešen, Ljubljana, Jurčičev trg št. 1

ali v filijalki: Florijanska ulica 1.

Ženitna ponudba!

35 let star inteligenčen posestnik in trgovec s premoženjem, v večjem mestu na Kranjskem, se želi tem potom radi pomanjkanja časa seznaniti z gospico od 20—30 let staro s premoženjem do 40.000 v svrhu takojšnje poročitve. Za tajnost se strogo jamči. Pisma s sliko se prosijo do 31. januarja 1913 pod šifro »Veselo in srečno leto 1913« poste restante Ljubljana. 4690

Vabilo

k

občnemu zboru

Posojilnice na Slapu pri Vipavi

registrovane zadrage z neom. zavezo, ki se vrši

v svoji posojilnični pisarni v Vipavi dne 28. decembra popoldne ob 2. uri.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ne bil ob 2. uri sklepčen, vrši se 1. uro pozneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal brez ozira na število zastopanih članov. 4694

4692

Razpis.

Za daljnovode deželne elektrarne ob Završnici potrebni leseni drogi se bodo oddali potom javne ponudbene obravnave.

Drogi morajo biti mecesnovi, na drobnem koncu najmanj 18 cm močni in morajo biti zrasli v senčnatih krajih triglavskega ali sosrednega mu pogorja. Dobaviti bo 500 komadov po 11 m dolgih in 1000 komadov po 10 m dolgih in sicer se lahko ofera za celo množino ali tudi le za del iste.

Pismene ponudbe naj se predložijo

do 15. januarja 1913 ob 12. opoldne

podpisane deželni odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlata je zapečatene z napisom: »Ponudba za droge za deželno elektrarno«.

Ponudbi mora biti dodana izrecno izjava, da pripozna ponudnik dobavne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% ofertne svote v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjev po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Dobavni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu v Ljubljani. (Turjaški trg 4.)

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 21. decembra 1912.

† Dr. Janko Vilfan.

Prijatelju v spomin!

Zgodaj si moral oditi od nas, dragi Janko; veliko prezgodaj si moral zapustiti svojo skrbno soprogo, svoje dobre otroke, ki si jih ljubil z vso silno močjo svoje blage duše, ostaviti neštevilne prijatelje in znanke... Kako si ljubil ta krasni gorenjski svet, katerega si moral ostaviti nenadoma; pogled na snežne velikane triglavske skupine, na sosedo v Karavanjskih planinah te je vsako jutro navdalo z novo močjo, z novim upom... In tudi ta raj slovenske zemlje, lepa gorenjska stran, se ti je zaprla za vedno. Mirno in tiho je sedaj tvoje domovje, prsi ti več ne širi sveži zrak, prihajajoč semkaj od Golice in Stola proti Radovljici, sveža prst rojstnega kraja se vsiplje na tvoje rake, ob grobu pa se sliši plakanje, tako pretresljivo plakanje, da bi tvoje mehko srce počilo žalosti, ko bi moglo še čuti, kar se godi okoli tebe...

Tebi, moj dragi Janko, naj napišem posmrtnico, tebi, s katerim sva leta in leta, dan na dan bila v najožjem prijateljstvu, da se nisva mogla misliti drug brez drugega. Srce se mi krči in roka se mi trese, ko pišem tebi v spomin, pa vendar, če ima duh zmožnost, da živi in čuti tudi po smrti, naj ta tvoj veliki duh ve, da pozabljen ne moreš biti, ker tako blag človek zapusti sledove, katerih ne more izbrisati nobena moč na svetu.

Rojenice te sicer niso obsule s posebnim bogastvom, pa bil si vendar na svoji zemlji svoj gospod že kot dijak, ko ti je smrt ugrabila draga očeta. Postal si posestnik lepega zemljišča v Stražišču, ali tvoje blago srce je bolj skrbelo za svoje nego zase. Odstopil si vse svojemu bratu, katerega že tudi krije črna zemlja, ker si hotel sam s svojim delom ustvariti si primerno eksistenco. Iz Stražišča si se preselil v Kranj in postal odvetniški koncipijent pri dr. Štepiharju. Ta izredno duhoviti mož ti je bil vse življenje ideal; s kakim spoštovanjem si se ga vedno spominjal! V Kranju si si tudi našel družico svojega življenja.

Po parletnem bivanju v Ljubljani, kjer so kmalu izvolili za podstarost ljubljanskega »Sokola«, si se preselil kot odvetnik v Radovljico, kjer si preživel nepretrgoma vsa leta do svoje prerane smrti. Radovljica je postala tvoja druga domovina, tu si bil vseh zadnjih 15 let tista os, okoli katere se je sukalo vse politično življenje v mestu in v bližnji, kakor tudi daljni okolici.

Moral si začeti orati trdo ledino. Radovljica je bila ob tvojem prihodu narodno precej malozavedna. Meščani so med seboj prav radi nemškutarili, med uradništvom pa si našel prav redko sejanje Slovence. Zato si se vrgel najpoprej na društveno življenje. Bil si preporoditelj bralnega društva, s katerim se je slovensko javno življenje pravzaprav šele pričelo; dolgo časa si bil voditelj temu društvu. S tvojo požrtvovalnostjo se je ustanovila v Radovljici javna ljudska knjižnica, iz katere se je izposodilo tekom let stotine in stotine knjig in se tako razširjala omika v razne slojeve. Ti si bil ustanovitelj in prvi starosta radovljiškega »Sokola«, ki je toliko pripomogel do narodne zavesti zlasti med mladino v Radovljici in okolici. Kako veličasten je bil dan, ko se je razvil prapor radovljiškega »Sokola« in si ti kot starosta izročal v varstvo prapor svojemu, žalibog, tudi že umrlemu prijatelju, zastavonoši Rudolfu Kunstlju: »Skrbi, da ostane prapor čist in neomadeževan!« si mu naročil in tega se je zastavonoša tako zvesto držal.

Načeloval si dolgo vrsto let radovljiški podružnici »Slovenskega planinskega društva« in »Vilfanova koč« na Begunjski bo vedno pričala, kako vnet pospeševatelj slovenskega planinstva si bil ti, planinec Janko. Saj, če ti je količikaj dopuščal čas, pa si vzel svojo torbo in planinsko palico, pa jo mahnil s sinom Cirilom in Metodom gor na Golic, v Aljažev dom, na Kredarico, na Vršac, Stol, Begunjsko, Črno prst itd. Aj, kako si se dobro počutil v planinskem zraku, kako ti je bilo hudo, če se nisi ob nedeljah nisi mogel odtrgati toliko od svojih neštevilnih poslov, da bi ne poletel vsaj na kak bližnji hrib, če nisi mogel dalj. In sedaj počiva v kotu tvoja planinska palica in tvoj planinski znak zaklenjen v omari, ti pa spiš za vedno... Koliko si žrtvoval za slovensko planinstvo! Če je računski zaključek izkazoval primanjkljaj, pa si segel v žep. Javnost pač ne ve, koliko desetakov si daroval v društvene namene.

Bil si skoraj vso dobo svojega bivanja v Radovljici predsednik radovljiške podružnice družbe sv. Ci-

mila in Metoda, tvoja blaga soproga pa je načelovala ženski podružnici. Koliko prireditve v korist naši važni šolski družbi lahko sijajno pričla o veliki tvoji narodni požrtvovalnosti!

Osem dolgih let si kot župan vodil mestno občino radovljiško. Mnogo načrtov si si zasnoval, ki naj pričajo o tvoji veliki skrbni za lepo mesto tam na visokem Gorenjskem. Posrečil se ti je najlepši načrt, s svojim prijateljem Otonom Homonom si izvršil prepotrebni vodovod za Radovljico in okolico, mnogo načrtov pa je preprečila tvoja, vedno huje se pojavljajoča bolezen. Preprečila pa jih je tudi neumljiva strast političnih nasprotnikov, ki so te preganjali z neverjetno besnostjo, čeprav si bil vedno vzor objektivnosti v vsem svojem javnem poslovanju, čeprav bi ravno tvoja koncilijantnost nasproti vsakemu zaslužila vse kaj drugega nego preganjanje.

Leta 1908. te je pozvala narodno - napredna stranka, da prevzameš deželnozborsko kandidaturu v mestni skupini Radovljica - Kamnik-Tržič. S težkim srcem si se odzval pozivu, saj si menda čutil, da tvoje rahlo živčevje ne bo lahko prenašalo besnega političnega boja, toda uklonil si se kot zvest pristaja narodno-napredne stranke njenemu diktatu. Bil si izvoljen s sijajno večino. Žalibog nisi mogel dolgo delovati v deželnem zboru s tako vnemo, kakor si si želel v korist svojih volilcev. Bolezen se ti je zadnje dve leti vedno bolj hujšala, pa celo v tej boleznosti si še redno potožal seje.

Bil si predsednik kralnega šolskega sveta radovljiškega, nekaj časa tudi član okrajnega šolskega sveta. V obeh korporacijah si se z vso vnemo potegoval za koristi šolstva in bil neupogljiv branitelj značajnega učitelstva.

Načeloval si dolgo vrsto let posojilnici v Radovljici, katera je postala pod tvojim vodstvom eden najbolj cvetočih denarnih zavodov na Gorenjskem. Pa celo v to strogo gospodarsko podjetje je posegla besna roka političnega nasprotstva.

»Kako strašna slepota je človeka!«

Dovolj naštevam! Povsodi, povsodi si bil, dragi Janko, kjer so potrebovali požrtvovalne moči, ničesar se nisi strašil! In če ti je šlo čez teden po sreči pri tvojih mnogih poslih, kako vesel si sedel v nedeljo zvečer v krogu svojih prijateljev pri Legatu v Lescah. Tako iz srca si se smejal, če je kdo kako dobro pogodil. Takega se te tako rad spominjam in tako rad bi še s teboj enkrat napravil tisto krasno pot iz Radovljice v Lesce, gledajoč na Triglav in druge gore tam okrog — gotovo najlepši izprehod. Toda, ti spiš tam doli v bližini pesnika Prešerna v zemlji domači nevdramno spanje, jaz pa hodim v mrzli zimi med tujimi, hladnimi velikomestnimi ljudmi — in najini poti se ne bosta srečali več.

—n.

Kdor je izpostavljen mrazu, trpi večkrat na revmatizmu, protinu, trganju in ozeblinah. Dobrodejno, točno delujoče sredstvo za vdrgne, ki se je hitro priljubilo, je Contrheum iz lekarne B. Fragner v Pragi. Glej inserat. III. a

SUKNA in modno blago za gospode in gospice, priporočila izvoznika: **PROF. DR. SKORNIKOVSKI** in **SIN** v Humpolcu na Češkem. **ZEFIRE** Vzročna zahteva franc. Zelo zmerne cene. Na željo da tukaj izgovoriti oblike za gosp.

Proti 18
zobobolu in gnijlobi zob
izborno deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna
in zobna voda

ki ntrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Realjeva cesta št. 1
v Ljubljani, Realjeva cesta št. 1
poleg Franc. Jožefovega jablejnega mostu.
V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani
bolniških blagajin juž. železnice, c. kr. tobačne
tvarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.

Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. januarja 1908.
Blag. gospod lekarnar!
Prosimo vjdno, pošljite mi zopet
tri steklenice Vaše izborno delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, katera je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje z ohranjenjem ust jo bom
vsakomur k najboljši priporočal.
Štovanjem
Mato ... ovič, kr. pošte meštar

Vrnitev od vojakov.

»Ako Vam pišem, tedaj je zaradi mojega sina, ki vrnivši se od vojakov, kašlja. Vsako jutro kašlja uro dolgo; meče iz sebe žolč in slino, ki se le teko ločijo. Po zajtrku ga zapusti kašelj. Poleg tega je zdrav ter ima dober tek. Njegovi starši niso nikoli kašljali; v svoji družini nima nobene, ki bi bil boan na prsih. Ker imamo neko prijateljico, ki je ozdravela po vašem katranu, Vas prosim, da bi mi poslali steklenico istega zdravila. Ana Böhme, Berlin, Schönhauser-Allee 14 I. a.

Lekarnar dobivši to pismo dne 10. septembra 1907. je takoj odpisal zaželeno steklenico. Nekaj tednov pozneje je pisala Gospa Böhme v novi: »21. novembra 1896. Gospod Guyot! Kakor je moj sin zavzel zdravilo, ki ste mu ga poslali, je nehal

Böhme.

dajati od sebe slino in žolč, in ni kašljaj skoraj nič več. Moči je zopet dobil in ko je še nekaj časa rabil ono zdravilo, je bil popolnoma ozdravljen. Najsrčnejša hvala. Vse svoje življenje Vam bodem hvaležna, in bala sem se že za njegovo življenje, ki mu je potrebno za njegovo vsakdanji kruh. Jaz Vam radovoljno dovolim moje pismo razglasiti, in ne morem zadostno priporočiti tega zdravila vsem, ki trpe na plućih in na prsih. — Ana Böhme.

V izogib tej strahoviti boleznosti ni moči dosti priporočati, da pazimo na kašelj ali katar ali pa celo vnetje sopil ter da to zlo uničujemo takoj spočetka, da se ne izčini iz tega hujša bolezen.

Od sredstev proti obolenostim sopil spada med najstarejša in najpreizkušenejša katran in iz njega pridobljene snovi. Njih bakterije uničujejo zdravilni učinek pri kašlju, bronhialnem katarju, je že zdavnaj znan. Zatorej je bil to velik napredek, ko se je pred 30 leti posrečilo g. H. Guyota, slavnemu lekarnarju v Parizu, iznajti postopanje, kako se kotran v vodi topi.

Po tem postopanju napravljena koncentrirana kotranova raztoplina se dobiva po vseh lekarnah pod imenom »Goudron Guyot«. Ena ali dve kavni žlički na kozarec vode ali na kak drugi pijate, ki jo običajno pijemo pri jedi zadošča, da imamo takoj uspešen kotranov preparat.

Te razredčene raztopline je treba redno in neprestano uživati pri vsaki jedi eden do tri kozarce. Zdravljenje stane torej neka 10 vinarjev na dan. V odstranitev pomot naj se natančno pazi na znamko. Goudron Guyotova nosi ime »Guyot« natisneno v velikih črkah v vijoličasti, zeleni in rdeči barvi, kakor naslov: Maisco Frere, 19, rue Jacob, Paris. Goudron-Guyot ima v litru 100 g najizvrstnejšega norveškega smrekovega kotrana.

Oni, ki se ne morejo privaditi kotranovemu okusu, ga lahko nadomestijo s kroglicami Guyot, ki so narejene iz pravega norveškega kotrana, in katere zavzemajo 1—2 pred ali tudi med jedjo, so lahko prebavljive, koristne želodcu in stanje jako malo.

Barva pastil Guyot je bela. In vsaka je zavarovana s črno natiskanim podpisom »Guyot«.

Zaloga: Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris. in v vseh lekarnah.

Dobiva se v lekarnah: Gabr. Piccoli, Sušnik, U. pl. Trnkoczy, Ph Mr. Jos. Čizmar in pri vseh priznanih lekarnah.

Samoborska gorčica

Poznano sploh kakor najboljša domačega proizvoda, zajamčeno pristna, najboljšega okusa, se dobi na veliko in malo pri podpisanih proizvajatelju.

Ravno tam se dobi izbornega

VINA

na malo in veliko iz lastnih vinogradov na Dolenjskem. 4279

€. Presečky, Samobor, Krvaško.

Odlikovan na razstavah v Krškem, Pragi in Zagrebu.

Za Božič
priporoča
veliko zalogo
igrač
in
galanterijskega
blaga
Anton Škof
Ljubljana
Dunajska cesta v hiši gostilne št. 6.

Stampilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Cerne
graver in izdelovatelj kavčkovih stampilij
Ljubljana, Stari trg 20.
Cenik franko. 235

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovejše fasone
po najnižji ceni.
Ilustrovani ceniki zastoj in poštno prosto.

dežnike in solčnike
domačega izdelka priporoča
tvornica dežnikov in solčnikov
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Najboljši in najcenejši nakup!

Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.

Predno se obrnete drugam, oglejte si moje bogato zalogo pravih, najfinejših švicarskih ur iz zlata in srebra, ure za dame z diamanti in briljanti, zapestnice, uhane, vratne verižice, poročne in druge prstane, krasne nastavke iz kina srebra, namizna orodja itd. **Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj!**
Vsa popravila izvršujem v svoji lastni delavnici točno in solidno.

Teodor Korn
(poprej Henrik Korn)
pokrivalet streh in klepar, vpeljalet strelovodov, ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hartschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi. Hišna in kuhinjska oprava. Posteljnična posoda. Poprave točno in ceno. Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

500 kron!!

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin »mazilo Ria« ne odstrani v 3 dneh brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic, otiščancev itd. — Cena lončka z jamstvenim pismom 1 K. — Kemény, Košice (Naschau) 1. pošti predal 12/64 Ogrsko. 4206

Lisičje zimske kože

dalje kože kune belice in zlatice ter zajčje kože
kupi po najvišjih dnevnih cenah
Leopold Tachauer Dunaj, 2/3 Obere Donaustra. 63.

Pozor! Drože (Presperm) Pozor!

Naznanjam vsem odjemalcem za Drože, da sem preselil svojo znano tovarno v lastno hišo na Krakovski nasip št. 26 ter jo uredil na vodno silo s turbino, zato mi je mogoče, postreči brez konkurence po nizkih cenah in z najboljšim blagom. — Opozorjam pa, da moje materične drože so za 50%, boljše od vsakih špirtitnih drož. Špirtne so mehke in vsebujejo vodo, zato jih nudi konkurenca po 80 vin.

Pričakujem cenjenih naročil in beležim s spoštovanjem

Makso Zaloker

tovarnar drož 3627
v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Vinko Majdič

valjni mlin v Kranju
(Kranjsko).
Največja proizvajanja priznana naj, boljših pšeničnih mok in krminih izdelkov ki izvržajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekoveke mojstre neprecenljive vrednosti.
Zastopstva in zaloge: 34
V Ljubljani, Cerknici, Trnovem, Podgradu, Trstu, Pulju, Reki, Zadru, Spiljetu, Ercegnovem, Kotoru, Sv. Luciji ob Soči, Bejaku, Celovcu, Inomostu, Bolcanu in Tridentu.
Brzo javi: Valjni mlin, Kranj.

FRANC KOS

Ljubljana, Sodna ulica št. 3.
Specijalna mehanična pletilna industrija in trgovina
za površne in spodne iopice, modertke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje pletilni material i. t. d. na drobno in debelo

Sivalni stroji od 70 K naprej, pletilni stroj

patent »Wederma« je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno; ker se ne poslužujem agentur so cene veliko nižje. — Stare nogavice se ceno podpletujejo. 232

:: Podpirajte domačo industrijo. ::

Ohranitev zdravega želodca

zavisi poglavitno v ohranitvi, pospeševanju in uravnavanju prebavljenja ter odstranitvi sopnega telesnega zaprtja. Preizkušeno, iz izbrano najboljših in najbolj učinkovitih zdravilnih soliše skrbno pripravljeno, tak oblika, prebavo pospešuje in volno odvajajo domače zdravilo, ki zmanjšuje in odstranjuje znane naslednje nezmerne, slabe diete, prehlajenosti in zoprednosti telesnega zaprtja, n. pr. gorodno, napenjanje, prebavno teženje klistir ter krčne bolezni, je DR. ROSE BALSAM ZA ŽELODEC lekarna B. Fragner v Pragi.

Svarilo! Val deli zavoj nino nosijo oblastveno zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga: lekarna

B. FRAGNER,
t. in kr. dvorni dobavitelj
»Pri črnem orlu«, Praga
Mala strana 203. Ogel Nerudova ulica.
Razpošiljanje po pošti vsak dan.
1 cela steklenica 2 K, 1 polovinska steklenica 1 K. Ako pošljete po pošti nasprej K 1.50, dobite 1 malo steklenico, ako K 2.50 eno veliko steklenico, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8. — 4 velike stekle, za K 22. — pa 14 veliki steklenice poštno prosto na vas pošlje Avstro-ogr. monarhije.
V Ljubljani: lekarna Jos. Mayr, dr. G. P. P. Jos. Čizmar. Zaloga v lekarni Ant. D. D.

Sukno!

Za potovanje po Dalmaciji, Bosni, Primorskem in Kranjskem iščem za takoj mlajšega krčasnkega in suknene stroke večjega

potnika

ki govori slovensko in italijansko in toliko obvlada nemščino, da more v tem jeziku dopisovati. Natančne ponudbe je nasloviti na Antona Kubi, Ustje na L. Četke.

Izdelovatelj vozov
Franc Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

Najboljši češki nakupni vir.
Ceno posteljno perje!
1 kg. sivga, dobrega, puljenega 2 K; boljše 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; kg velenega snežnobelega, puljenega, 6-40 K; 8 K; kg puha, sivga 6 K, 7 K, belega, črnega 10 K; najfiniši prsi puh 12 K. Narečila 4 5 kg naprej franko.
Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega dreva, belega ali rumenega, posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natančni cenovniki gratis in franko. **S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.**

Šampanjec Bouvier
najfinejša domača znamka.
Izborna štajerska vina v steklenicah.
Kleti v Radgoni.

Naznanilo.
Podpisani ljubljanski premogotržci si usojajo vljudno naznaniti slavn. občinstvu, da bodo kot doslej tudi v prihodnje prodajali
trboveljski in zagorski premog
po K 1-68 50 kg., po K 3-36 100 kg.
Po tej ceni premog prodajati so podpisani ljubljanski premogotržci prisiljeni, ker je na eni strani južna železnica vže pred meseci zvišala svoje tovarne cene, na drugi strani so pa premogokopne družbe opetovano podražile svoj premog.
V LJUBLJANI, dne 16. decembra 1912.

Lina Schiffer
Karl Tauzher
Ivana Treo
Martin Lampert
Simon Kunčič
Anton Požlep
Janez Trdina
Katar. Zdravje
Anton Hribar
Ana Karbi
Maks Hrovatin
Ivan Komar
Josip Papler
Helena Štrupi

**Velika božična
ocasion prodaja**
damskih paletov, raglanov, kostumov in bluz
v vseh najmodernejših barvah in fasonah. —
Nadalje ogromna zaloga raglanov, oblek in
klobukov za gospode in dečke.
Cene priznane nizke. — Postrežba solidna.
40% popusta.
„Angleško skladišče oblek“
G. Bernatovič, Mestni trg 5.

Kovaški pomočnik

za kovanje konj
dobi službo pri
Mihaela Weiss, kovaški mojster
v Ljubljani. 4645

Ali ste oženjeni?

Potem zahtevajte nove
vzorke 3 za 1 K, 6 za
1 K 80 h, 12 za K 3-40.
Ilustrovan cenovnik z
zdravniškimi nasveti
gratis in franko (zaprt
30 h) **L. Stinger,**
Higijena mas-
turtura, Dunaj 1,
Wiesingerstr. 8 F.

Želim kupiti ali vzeti v najem
dobro starovpeljao 4634

gostilno

kje na deželi, najboljše poleg farne cerkve.
Ponudbe pod „Srečna bodočnost“
na upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Notarska pisarna v Ljubljani
sprejme s 1. januarjem

spretno pisarico

s lepo pisavo za popoldan od pol 3—6.
Ponudbe s spricvali naj se pošljejo
upravništvu »Slov. Naroda«, če mogoče
s fotografijo. 4683

Malo rabljen

biljard

se po ugodni ceni 4685

proda.

Več se poizve pri **Ivan Berčič,**
agentura, Škofja Loka.

Naprodaj je enonadstropna

v večjem trgu na Sp.
Štajerskem, tik farne
cerkve in pošte. Pri
hiši je gostilniška in
pekarska obrt, velik
novo krit hlev, lep
vrt in vse potrebne
pritikline. Cena 8000

kron in bi bilo pri nakupu izplača-
ti samo 2000 kron, vse drugo lahko
dane vknjiženo. — **Eventualno se**
da vse tudi takoj v najem. — Po-
jasnila daje **Jože Petercel, posest-**
nik v Podčetrniku (Sp. Štajersko).
4682

G. Flux
Gospodsk. ulica 4,
I nadstropje, levo. 4650

Uradno dovoljena, že 20 let obsto-
joča najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služeb
v udobnost cenj, občinstva zopet v
središču mesta.

Priporočila in namočila le boljše
službe iskajoče vsake vrste

kakor
privatne trgovske in gostilniške osehje
izbira različnih služeb, vlasti za ženske
vestna in kolikor možno hitra postrežba
zagotovljena.

Pri vsajih vprašanjih se prosim znakaza odgovor.

V nedeljo
dne 22. t. m.
je odprta trgovina
od 7.—12.
in 4684
od 3.—6.
O. Bernatovič,
Ljubljana Mestni trg 5.

Trgovina z orožjem in c. kr. zaloga smodnika Lechner & Jungl, Gradec, Sporgasse 1.

priporoča po tvorniških cenah kot
najboljše branilno orodje avtom. žepne
pištole, točno zastreljene sistemov
„Browning“, „Steyr“, „Mausen“ in
„Bayard“ samokresi najbogatejše iz-
bire že od K 5-50 naprej, floberti in
karabinarice, dvocevne lovske puške od 36 K naprej. Patrone, patronske stročnice itd. itd.
Cenovnik gratis in franko. 4658 Cenovnik gratis in franko.

Avtomobilna zveza

Idrija - Logatec, kolodvor.	Prihod v Logatec:	Odhod iz Logatec:	Prihod v Idrijo:
Ob 6— zjutraj	Ob 7-50 zjutraj	Ob 8-30 zjutraj	Ob 10-20 zjutraj
Ob 12— opoldan	Ob 1-40 popoldan	Ob 2-30 popoldan	Ob 4— popoldan
Ob 3-30 popoldan	Ob 5-10 popoldan	Ob 6-30 zvečer	Ob 8-15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

Idrija - Logatec ali nasprotno	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija - Godovič	K 3—	K 2—
Godovič - Hotedrsica	1-50	1—
Hotedrsica - Logatec	1-50	1—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

Idrija - Logatec ali nasprotno	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija - Godovič	K 3—	K 2—
Godovič - Hotedrsica	1-50	1—
Hotedrsica - Logatec	1-50	1—

Označena voznja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

ZA BOŽIČ
posebno znižane cene!
Žepni robci
predpasniki
krila, svilnata in dr.
mnogo vrst perila
ANTON ŠARC
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 5.

Senzacionalno ceno
sezijaške novosti.
Damski čevlji na tr-
kove, boxko usnje, ve-
lemoderni in solidni 8-50
Damski čevlji na tr-
kove, usnje Chevreau,
prav elegantni :: 9-50
4130
čevlji.
Alfred Fränkel kom. dr.
Največje podjetje svoje vrste v monarhiji.
Prodajalnica:
Ljubljana, Stritarjeva ulica.
Prve vrste, elegantni in cení
se naši
12
130 točnih prodajalnic.
Kotirajo cene in točno.
10

Moč vseh moči.

Avstrijski državljani imajo že nekaj let sem priliko spoznavati prav od blizu moč vseh moči: moč denarja. Zlasti zadnji čas občutijo to z največjo bridkostjo in — ne da bi se tega pravzaprav zavedali — so priče velikemu gospodarskemu procesu, ki se je še malokdaj tako ostro in očitno pokazal, kakor zdaj.

Kdor hodi danes po mestnih ulicah — naj bo to kjerkoli — vidi še danes nad trgovinami in obrtovanjicami table posameznih trgovcev in obrtnikov. Nad njimi pa se dvigajo veliki dimniki različnih tovarn in med malimi prodajalnami se šopirijo velika trgovska podjetja. Prav sedaj vidimo, kako odumirajo — hitro in zanesljivo — mala podjetja, trgovska in obrtna, in vidimo, kako se razmerja sil preminjajo.

Tekom dobrih dvajsetih let so se ta razmerja sil premenila v taki meri, da tega velike mase niti ne pojmi in ne bi pojmile, če bi jim to še tako popularno razložil. Prememba teh razmer se zrcali pravzaprav samo v statističnih izkazih, celo tehnik jih ne spoznava, ker meri in šteje samo konjske sile in nima očesa za premembe v razmerju človeških in socialnih sil. Danes lahko še vidiš graščaka, ki nosi v nedosežni ošabnosti glavo pokonci, ki se oblači po najnovejši angleški modi — časih je bil to mogočen aristokrat, čigar beseda je kaj zalegla, ki je imel moč in oblast nad ljudmi, ki je svojim podložnikom rezal kruh pravice in kruh krivice, kakor se mu je zljubilo — ki je bil gospod v polnem pomenu te besede — danes je pa le še imenoma lastnik svojega posestva, danes nima moči ne oblasti — samo še ošaben je na svoje ime, ki pa nič več realnega ne pomeni.

Na tem aristokratu vidimo, kako večja denarna moč podjarmlja manjše denarne sile. Kakor temu aristokratu se godi tisoč drugim, se godi celim skupinam, ker veliki kapital si polagoma in dosledno podjarmlja manjše kapitale. Tovarnar, ki izdeluje pohištvo, ubija mizarja, konfekcija ubija krojača, tovarna za čevlje ubija čevljarja. A danes smo že dalje, danes ima veletržec tovarnarja v žepu, veletržca pa ima v žepu — banka. Tako je fabrikant najprej zmagal nad malim obrtnikom, potem pa sam prišel v odvisnost od banke.

Konkurenčni boj med tovarnami se je sčasoma zelo poostiril: individualni podjetnik kmalu od svojih dobičkov ni mogel toliko denarja spraviti skupaj, da bi bil iz svojega zmagoval potrebnih obrata — moral je gledati, da si je pridobil kredit. Dohil ga je v banki. Ta zbirala v svojih blagajnah dobičke, ki jih je napravila pri izposojanju denarja in jih hoče seveda zopet plodonosno naložiti. Tako prihaja čedalje več producentov v zvezo z bankami. Ti producenti so ž njo v stalni zvezi, ker brez nje ne morejo uspešno delati in končno se zveza z banko premeni za producenta v odvisnost, posebno če rabi bančni denar tudi za investicije. Banka pa se na to ne omejuje; taka kupčija ji ne zadostuje. Z denariem, ki ga ima na razpolaganje, stvara nova velika podjetja. Če je individualni podjetnik rabil 20 let, da je iz obrti s tremi pomočniki napravil tovarno s 100 delavci, naredi to banka v par tednih. Banka ustanovi tovarno kot delniško družbo, razporeda delnice in si pridriži ustanovitelski dobiček ter ima od nje popolnoma odvisnega klijenta. Osebnost zmožnost in podjetnost, naj bo združena še s takimi vrlinami, je nehala biti faktor za povzdigo kakega podjetja: posamezni podjetnik se s takimi lastnostmi pač lahko še povzpne do neke višine, a v prvo vrsto ne pride več. Industrijski magnetje izginjajo čudovito hitro; na njih mesto so stopile anonimne delniške družbe. In čim bolj so posamezni podjetniki prisiljeni porahlati bančni kredit, toliko hitreje jih banka prisili, da spreme svoje podjetje v delniško družbo ali v družbo z omejenim zavezo.

Tako je bančni kapital najprej postal nadzornik producentov, potem ustanovitelj novih industrij in naposled voditelj in gospodar nad vso industrijsko produkcijo.

Banke imajo torej nad mnogimi podjetji nadzorstvo ali tudi gospodstvo, deloma ker imajo mnogo delniških podjetij, deloma ker dajejo tem podjetjem kredit. Ta podjetja si na delajo med seboj konkurenco, kar seveda zmanjšuje dobiček bank. Navadno se misli, da ta konkurenca škoduje tudi delničarjem, a to ni res: delničarji ne dobe nič drugega, kakor povprečno dividendo, pravi izdatni profit pa pohere banka in tistih par njenih zaupnikov, ki imajo vodstvo dotičnega podjetja v rokah. Banka skrbi seveda, da se konkurenca med podjetji omeji ali da popolnoma poneha. Pod njenim vodstvom sklepajo

nasprotujoča si podjetja raznovrstne pogodbe, ki odvrtačo konkurenco. Zgodi se to na različne načine. Nekatera podjetja se kar fuzionirajo, druge si razdele produkcijo — konec je vedno kartel ali trust, vsled katerega se ustvari za posamezne produkcije pravi monopol. Tako delajo banke dobičke, se zavarujejo zoper izgube in so nositeljice industrijske koncentracije, katerega konec bo, da bo vsa industrijska produkcija postala popolnoma centralizirana in da bo vsa ta produkcija last bank. Tedaj bo denar, ta »moč vseh moči« imel v rokah vso oblast. Gospodariji industrije bodo banke, vsi drugi bodo le njih uslužbenci.

(Konec prihodnjic.)

Zdravi, krepki zobčki poženo brez truda.

Razvitek malih otrok v dojenški dobi uspešno podpira redno dajanje lahko prebavne redilne Scottove emulzije. Predvsem se zlasti ob času prdiranja zob kaže učinek tega že dolgo preizkušenega krepila za otroke. — Scottova emulzija obsega tudi za rast zdravih, močnih zobčkov tako važne kosti tvorne apnenčeve soli. Otroci ostanejo trajno dobre volje in komaj kaj zapazijo od sicer tako hudega doživljanja zob. — Scottova emulzija se uživa lahko vsak letni čas, slastna je in nespremenljivo učinkovita — biti pa mora pristna Scottova emulzija ne pa ponaredba.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v dobiva se po vseh lekarnah. Proti vposiljati 50 v. v plimskih znakih dobi od tvrde SCOTT & BROWNE d. o. o. z. na Dunaju VII. sklicujo se na naš list enkratno vposiljate pošiljate od kake lekarn.

Hennebergova svila

samo direktno! — črna, bela in barvana, od 1 K 35 vin. meter naprej za bluze in obleke. Franko in **že ocarinjeno** se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. 1 164

Tovarna za svilo HENNEBERG, Zürich.

J. Cinha

vključno vabi k nakupu zimskih potrebščin v svojo manufakturno trgovino
: Pod Trančo :
Stari trg štev. 1.

Prva goriška vinska klet na Starem trgu

prilporeča
za božične praznike

svoja priznana dobra vina:
Sladka rebula . . . 1/2 l 40 vin.
Stara rebula . . . " 44 "
Nova rebula . . . " 44 "
Retoško . . . " 44 "
Istrijski črn . . . " 44 "
Cviček . . . " 48 "

Za obilen obisk se prilporeča s spoštovanjem
Dragotina Gorjan.

Perje za postelje in puh

prilporeča po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC
preje F. Hiti
Pred Skofijo štev. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 9.

Kot prvi edini slovenski oblastveno koncesion. optik in strokovnjak prilporeča svo

optični zavod

kakor vsakovrstna očala in očalnice, toplotne, zrakomere, hygrometre, daljnogleda vseh vrst, kakor „Zeiss, Bausch, Goerz“ itd., ter vse v to stroko spadajoče predmete. Vsa popravila izvršujemo točno in solidno v svoji z električnim obratom urejeni delavnici.

Zahtevajte cenik, pošljem ga zastoj.

Ustanovljeno 1845.

Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.
Apertura sukna.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Selenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

August Agnola

Ljubljana,
Dunajska cesta 13
Izborna zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilk
najnovejše
vrste
po nizkih cenah

F.K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

prilporeča svojo bogato zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebščin, vseh del koles (biciklov)

kakor tudi
umetnični ogenj po najnižjih cenah.

Popravila pušk, samokresov in biciklov
točno in solidno.

Cenovnik zastoj in pošiljamo pravo.

Kupujte in zahtevajte odino lo

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica štev. 41.

P. n. občinstvu se prilporeča

3616

velika zaloga pohištva lastnega izdelka,

iz finega suhega lesa, najmodernejši izdelek za hotele in vile,
posebno se prilporeča novoporočencem v nabavo popolne hišne opreme.
Za vse izdelke jamči

Matej Gogala, mizar na Bledu.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

Moderna ročna dela in materijal

M. Drenik

Ljubljana, Kongresni trg 7.

Volna za športne obleke, čepice itd.
Zgotovljene, pričete in predtiskane
vezenine v največji izbi. Predtiskarija.
Vezenje na roko. Tamburiranje.
Plisiranje itd. Popolna zaloga telovadnih oblek. — Zunanja naročila
: se izvršujejo točno in vestno ::

Za Božič.

Spisi za mladino.

	broš.	vez.
Amicis E. Miklavčič, Srce	1:60	2:—
Andersenove pravljice za mladino	—	1:—
Brezovnik Anton, Zakaj? — Zato!	—	—:60
Brezovnik Anton, Zvonček	—	1:50
Brinar Jos., Medvedji lov. Čukova gostija	—	—:80
Burnett, Mali lord (Lord Fauntleroy)	1:60	2:60
Campe - Majar Hr., Odkritje Amerike	—	2:—
Dimnik J., Avstrijski junaki	1:50	1:80
Gangl, Zbrani spisi za mladino I. zvezek	—	1:50
Gangl, Zbrani spisi za mladino II. zvezek	—	1:50
Gregorčičeva Marica, »Otroški oder«. Igrice za mladino	1:50	—
otroških vtisov in ljudske šole	—	1:20
Haufl Viljem, Pravljice za mladino	—	—:80
Hoffmann - Funtek, Bog pomaga. Povest	—	—:80
Hoffmann - Funtek, Kar Bog stori vse prav stori. Povest	—	—:80
Hoffmann - Funtek, Kako vzgaja vsoda. Povest	—	—:80
Hoffmann - Funtek, Peter Prostak. Povest	—	—:80
Kapitan Zar ali Kleč v Tišem morju. Povest	—	1:20
Kipling R., Džungla, (The jungle book). S slikami	2:—	3:—
Kosi Anton, Sto narodnih legend	—	1:20
Malavašič, Oče naš. Povest	1:50	1:70
Marryat, kapitan Frederick, Morski razbojnik	2:50	3:70
Milčinski Fr., Pravljice. S 40 slikami	—	4:—
Mišjakov Julček, Spisi I. zvezek. S slikami	—	1:50
Mišjakov Julček, Spisi II. zvezek. S slikami	—	1:50
Mišjakov Julček, Spisi III. zvezek. S slikami	—	1:50
Na divjem zapadu. Tri poveti iz življenja Indijancev	—	1:20
Rapé A., Dane. Povest za mladino	—	1:—
Rapé A., Mladini I. zvezek. S slikami	—	1:50
Rapé A., Mladini II. zvezek. S slikami	—	1:50
Rapé A., Mladini III. zvezek. S slikami	—	—:80
Ribičič, Kraljestvo čebel	8:70	11:70
Šmid Kristof, Spisi I.—XV. zv.	—	2:—
Šmid Kristof, Roza Jelodvorska	9:60	13:40
Spillmannova povesti I.—XIX. zv.	—	—:80
Trošt Ivo, Na rakovo nogo. Povest	—	—:80
Verne Jules, Pet tednov v zrakoplovu	—	3:80

Slikanice.

A—B—C v podobah s pesmicami	—	1:60
Blažek in Tomažek	—	1:60
Hitra vožnja po železnici	1:60	—
Hrošči in žuželke v podobah	—:80	—
Kaj pripoveduje čarovnica	1:20	2:40
Knjiga za slikanje dopisnic:		
1. Mladi umetniki	1:—	—
2. Otroški vtrec	1:—	—
3. Za bratek čas	1:—	—
4. Zaklad za otroke	1:—	—
Lahkih nog naokrog. (Najnovejše.)	—	2:80
Metulji v podobah	—:80	—
Modri Janko. Vesela knjiga s podobami	—	2:40
Našim malim. Vzgojne slike iz sv. pisma	—:90	—
Noetova barka. Živalstvo v podobah	1:50	—
Patčki Poljanci	—	3:60
Pavluša in Nuša — dva škrtata	—	1:60
Pepelka. Pravljica s podobami	—:60	—
Planinske cvetke v podobah	—:80	—
Podobe iz živalstva	—:80	1:50
Radost malih	—:40	—
Robinson starši. Povest s podobami za otroke	1:40	—
Slovenski A—B—C v podobah	—:80	1:20
Snegulčica. Pravljica	1:20	2:40
Trnjulčica. Pravljica	1:20	—
Vesela družica	—:70	—
Vesela mladina	—:80	1:50
V zverinjaku	—:90	1:50
Zlata radost	—:40	1:50
Zoološki affant	—	6:—
Živali naše prijateljice	—:70	—

Narodna knjigarna v Ljubljani

Gostilna

z vrhom, gospodarskim poslojem, kegljstvom,
se da v najem.

Poizve se pri **A. Kosmaču v**
Radovljici. 4655

Iščem za 1. januar 1913 elegantno

mesečno sobo

s posebnim vvhodom.

Ponudbe pod „1. januar“ na
upravnishvo »Slov. Naroda«. 4689

Iščemo trgovsko izobraženega,
izurjenega slovenskega

stenografa- = strojepisca

zmožnega mogoče tudi hrvaščine.

Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo
zaželjene plače in prepisi izpričeval
nasloviti: **TRST, Glavna pošta,**
predalček 211. 4687

Priporočam sl. občinstvu, gg. gostilni-
čarjem in hotelirjem priznana dobra

vina

in sicer ljutomerska in bizeljska bela
in rdeča. **Fino vino, ljutomerski**
rizling v buteljkah! Cene nizke,
postrežba točna! 4644

Pozor, lesni trgovci!

Kdor se zanima za ugodni nakup lepega

posestva

čez 10 orolov zemlje, z žago na 6 re-
zi in mlinom, na vodno moč in motor
naj se obrne po natančnejše informac-
cije na naslov **Josip Božič, trgo-**
vina z vinom Spodnja Šiška pri
Ljubljani.

Ni več beganja kadilcev cigaret „Ottoman“

ker so s sodbo upravnega sodišča na Dunaju od 9. marca 1912 vse imitacije izbrisane.

WIKTORIN & Co., Trst, Via del Acquedotto šte. 2.

Gospodično

popolnoma zmožno ameriškega knji-
govodstva in nemške korespondence,
sprejme s 1. svečanom 1913. ko-
lonijalna engros trgov. na deželi.
Ponudbe na upravnishvo »Sl. Naroda«.
4545

Gostilna na račun!

V večjem industrijskem trgu na Kranj-
skem se odda z 2. jan. 1913. go-
stilna pod ugodnimi pogoji na
račun gospodični, ki je dobra kuhari-
ca. — Natančneje se izve pri lastniku
Josipu Elsner v Litiji.

Možitvena ponudba.

Inteligentna gospodična, pri-
jetne zunanosti, z nekaj tisoč K
premoženja, se želi poročiti s ka-
kim gospodom uradnikom even-
tuelno z dobro situiranim gospo-
dom blagega značaja. 4648
Ponudbe naj se blagovoljivo
poslati do 1. januarja 1913 pod
šifro „Vstrajnost“ št. 12. na
uprav. »Slov. Naroda«.

Proda se po nizki ceni

prodajalniška oprava

za kako manjšo špecerijsko trgovino
na deželi. Poizve se pri **Fr. Zorec,**
trgovec, Ljubljana, Martinova c.
šte. 23. 4580

Pripovedovanje enega častnika.

Nancy, 8. februarja 1887.

Gospod di Robotard, častnik pri konjkih, trpel je dolgo časa na želodcu in na
čevih. Njegova bolezen se je še povišala, vsled žalostnih razmer. Bil je nervozen in vzne-
mirjen. Nehoté se je solzil ter hilpal. Bil je v resnici v žalostnem stanju. Poskusil je
kopolji, železo itd. toda vedno brez uspeha. Nek prijatelj mu je svetoval naj poskusi.

»Oglje Belloc.« V začetku se je branil vsled črne barve. Neki dan
pa je imel hude bolečine v želodcu več kot navadno vzel je eno
žlico Oglja Belloc.

Bil sem iznenaden (pravil) ker nisem čutil slabega okusa. Ta-
koj sem vzel še drugi dve žlici, in moje iznenadenje je bilo tem
večje, ko sem čutil po malo minutah neko mirnost, katero nisem
popred dolgo čutil, ter sem nadaljeval z vzezanjem »Oglja Belloc«.

Bolečine v želodcu se niso več vračale, prebavljanje je bilo lahko, ter
v kratkem času sem popolnoma ozdravel. Le skozi uporabo »Oglja
Belloc« sem popolnoma ozdravel.

Maks di Robotard, dragonski stotnik.

Gospod doktor Maks Robotard. V resnici zadostuje, da se uživa oglje Belloc po vsakem kosilu
po 2-3 žlice, da se v nekoliko dneh ozdravi želodčne bolezni, da
celo zastarele bolezni in take, ki se zoperstavljajo vsakemu drugemu
zdravilu.

Oglje Belloc provzroča prijeten občutek v želodcu, daje tek pospešuje prebavo in
odstranjuje telesno zaprtje, Oglje Belloc je neprekosljivo sredstvo proti težavam v že-
lodcu proti migreni, ki je posledica slabega prebavljanja, proti gorečici, proti vzpehavanju
kakor tudi proti vsem živčnim boleznim želodca in čreves.

Najpriprostejše sredstvo vživati oglje Belloc v prašku je, da se v kupici na čisti ali
poslajeni vodi pomeša in naenkrat ali v presledkih spi.

Oglje Belloc lahko samo koristi, škoditi pa ne more, v kakršnikoli množini ga rabimo
Dobiva se po vseh lekarnah.

Poskušali so oglje Belloc ponarejati, ali so te ponaredbe brez učinka in ne ozdravijo
nič, ker so pač slabo pripravljene.

Da se izognete vsaki pomoči, pazite natančno na to, da je na vsaki steklenici ime
Belloc in naslov laboratorija: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

Oni, ki se ne morejo privaditi ogljev prašek požirati, naj vzamejo raje pastilje Belloc.

2-3 pastilje po vsaki jedi in kadar nastopijo želodčne bolečine, zavzeti zadostujejo
popolnoma, in imajo isti gotov učinek. Pastilje vsebujejo čisto oglje Belloc. Zadostuje v usta jih
dati, in s slinami, ki jih raztopi, požreti.

Dobiva se v Ljubljani: Lekarna br. Piccoli, lekarna Sušnik, lekarna U. pl. Trnkoczy
A. Bohinc lekarna Ph. Mr. Jos. Čizmač.

Proda se čisto nova

sobna oprava

Poizve se: 4679

Stari trg 16. III. nadstr. Ljubljana.

Kupim malo rabljen, vendar dobro
ohranjen štabilen

bencinov motor

1 do 2 1/2 konjskih moči

Anton Beršnjak, Zatična.

Stanovanje

V Predovičevih hišah na Selu in pod
Golovcem se več raznih stanovanj
tako odda 4681

Istotako se odda tudi

gostilna

na Selu s 1. februarjem 1913.

Z bojišča

dospela brzojavke ne zbuja toliko razburjenja
kakor cenenost mojih spodnjih kril. ::

„Rosa“ la klotovo krilo, učinkovitost sezi-
ažurirano, samo K 2-75

„Erna“ la klotovo krilo, z visokim volantom
pišcem, samo K 3-90

„Lola“ la klotovo krilo, dvojni volant s žame-
nim vstavkom samo K 5-25

„Adele“ la klotovo krilo po vzorcu, 2 volant
s 3 žametnimi trakovi samo K 8-00

„Henriette“ la klotovo krilo po vzorcu, dvojni
volant, svil. ažura samo K 0-50

Razpošiljanje
po povzetju!

Zamena
dovoljena!

Shranite!

Izide samo
enkrat!

4345

A. Margulies, izdelovanje jopk, ču-
panj, 11., Dunajsko. 19.

Lepi striček

Francoski spisal Guy de Mau-
passant; prevel Oton Župančič.

Broš. K 3-50.

Vez. K 4-70.

Rienzi, zadnji tribunov

Zgodovinski roman v 2 delih.
Spisal Edward Lytton-Bulwer.

Broš. K 4-—.

Vez. K 5-20.

Narodna knjigarna

Ljubljana, Prešernova ul. 7.

Poština posameznim knjigam je 20 v.

Sapho

Slike iz pariškega življenja. —
Francoski spisal Alphonse Dau-
det; prevel Oton Župančič.

Broš. K 2-—. — Vez. K 3-—.

So knjige nad
vse zabavne in
zanimive, da

kdor jih čita obdrže ga v naj-
večji napetosti, da jih ne od-
loži preje iz rok, dokler ni

:: prečital zadnjega stavka. ::

Razglas.

:: Mestna hranilnica v Kranju ::

je vsled sklepa upravnega odbora v seji dne 17. decembra 1912.

zvišala obrestno mero

počenši z dnem 1. januarja 1913, in sicer:

1.) za hranilne vloge na 4 1/2 % — hranilne vloge se obrestujejo
polmesečno, obresti se pripisujejo h kapitalu polletno, to je dne 30. ju-
nija in dne 31. decembra vsakega leta, rentni davek plačuje hranilnica
sama iz lastnega premoženja;

2.) za vsa hipotekna posojila na 5 1/2 %;

3.) za občinska posojila in za posojila javnim korporacijam za 1 1/2 %, oziroma za nova taka posojila na 5 %;

4.) za posojila na vrednostne papirje na 6 % in

5.) za menice na 7 %.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Kranju,

dne 18. decembra 1912.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. 237

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gospeske
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti
kimnat modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

V CELJU! Slovenska tiskarna. V CELJU!
260
Izdela velike mostne tehtnice za tehtanje živine in vozove vseh sistemov in velikosti.
Prevzame jih tudi v prenovljenje.
Stavbni in umetni ključavničar **IVAN REBEK** Celje, Poljanska ulica št. 14.

Za nabavo vsakršne železnine se priporoča
veletrgov. z železnino Merkur

Peter Majdič :: Celje

Dobro je poznano
„DIANA“ francosko žganje

z mentolom

ker olajšava bolečine, osvežuje in okrepča telo
ter se uporablja z najboljšim uspehom za mokro
drgnjenje telesa.

Dobiva se povsod.

Cene: Steklenica št. I. K 50
" " II. 120
" " III. 240

4200

Najboljši češki nakupni vir!

Dobro in ceno posteljino perje

1 kg novega sivega, puljenega posteljinega perja K 2—, boljšega K 240, polbelega K 280, belega K 4—, boljšega K 6, gosposkega K 8—, puh, siv K 6—, 7—, 8—, puh, bel K 10—, prsi puh K 12—, carski puh K 14— od 5 kilogramov naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega, rdečega, modrega, rumenega ali belega nankinga, pernica okoli 180 x 120 cm vel. z dvema zglavnikoma okoli 80 x 60 cm vel., zadosti novim, sivim, stanovitnim perjem K 16—, napol puh K 20—, puh K 24—, pernica sama K 12—, 14—, 16—, zglavnik sam K 3—, 350 in 4—. Pernica okoli 180 x 116 cm vel. K 15—, 18—, 20—, zglavnik oholi 90 x 70 cm vel. K 450, 5— in 550, spodnja blazina okoli 180 x 116 cm vel. K 13—, 15—, 18—. Otroške postelje, posteljine preobleke, rjuhe, flanelaste odeje, kovrki, modroci itd. najceneje razpošilja po povzetju, zavojnina zastoj, od K 10— naprej franko.

JOZEF BLAHUT, Dešenice št. 38 (Sumava).

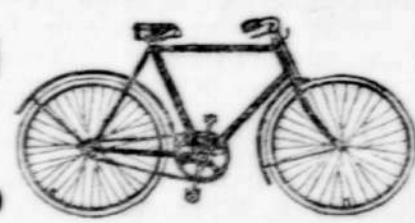
Neugajajoče se zamenja ali denar nazaj. Zahtevajte natančen ilustrirani cenik gratis in franko.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles

Šivalnistroji

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.
Pisalni stroji
„ADLER“
Pletilni stroji
vseh velikosti.

Najnovejša iznajdba!

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi brizgalnicami

s 40% delavske sile pomanjšanim ravnotežem nove sestave, ki od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo. — V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnic nepotrebno.

Na Kranjskem so dosedaj naročila te vrste brizgalnic sledeča gasilna društva: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šentur, Koroska Bela, Hrušica, Zgornja Siska, Dravice, Spodnja Idrija, Predoslje, Sora, Stob Trzin, Žabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stečice, Valta vas, Št. Peter na Dolenjskem.

R. A. SMEKAL

v Zagrebu

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev ter motornih mlinov.

Odplačevanje na obroke.

129 odlikovanj!

78

Naročila za

visitnice

sprejema

Narodna tiskarna

in

Narodna knjigarna

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otroških vozičkov
in navadno do najfinejših

žime.

M. Pakič

v Ljubljani.

Neznanim naročnikom se
pošlje s povzetjem.

Josip Rojina

krojač prve vrste

se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožeta cesta 3.

konkurira z največjimi tiskarnami
glede **finega kroja** in elegantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinejših angl.
in franc. specialitet blaga.

Zavod za uniformiranje.

Najboljši kozmetički predmeti
za olepšanje polti in telesa so:

da milo po 80 h.

da cream po 1 K.

da Menthol po 1 K.

da ustna voda po 1 K.

da zobni prašek po 60 h.

da za ohranitev in rast las:

da lasna voda po 1 K.

da lasna pomada 1 K.

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno
varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Ph. Mr. Josip Čizmár
v Ljubljani.

Kupujte zaupno te domače izdelke!

Ta lekarna obstoji že nad 300 let.

Odlikovana

Prva kranjska

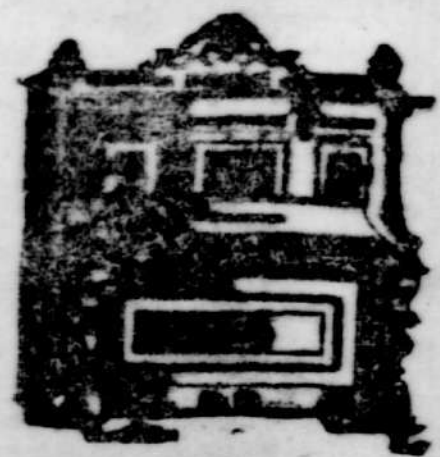
tvornica klavirjev

Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5 Recherjeva hiša

RUDOLF A. WARBINEK

Jamstvo šest let.

Eksport v vse dežele.

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja
solidno narejene **planine**, klavirje in
harmonije tudi **samoigralne**

za gotov denar, na dolga odplačila ali naposodo.

Poprave in uglasjevanja se izvršujejo točno
in računsko najceneje.

Največja tvornica na avstrijskem jugu

!! Blagovolite pisati po vzorce !!

Božična prodaja po znatno znižanih cenah!!

Barhenti — Flanele — Zimsko, plesno blago.

Preproge, zastori, garniture, namizne in kavine garniture, brisače, žepne rute. Oprave za neveste. Havličkove tkanine. — Ostanke sukna in modnega blaga.

Dobre znani izvozní zavod, ustanovljen l. 1887.

V. J. Havliček in brat, Kopalnice Poděbrady (Česko).

Obdržite najboljšo! Vzorce franco!

30 m ostančkov 18 K, 40 m ostančkov 24 K
Božična tkanina kos 23 m K 15-50 in 17-50
1 preproga za na steno s sliko 5 K 60 v.

Christofle

Jedilno in namizno orodje.

Samo ona sama kakovost
najboljša.

Dunaj I.

Opernring 5

Heinrichshof.

Po vseh mestih preprodajalci.

Generalkommissionär.

Mihael Kastner

Najcenejši nakup za:

špecerijsko blago, kuhinjsko in živinsko sol. Petrolej, tudi v originalnih pločevinastih kangljah, obdavčeni in neobdavčeni bencin (za motorje in avtomobile). Gasolin, ligroin (za razsvetljavo). Kurilno olje za Dieslove motorje. Vseh vrst strojna olja. Parafin. Vse mineralne vode in vsi proizvodi izvrkov vedno sveži v zalogi.

Ljubljana, Kongresni trg 10.

Najcenejši in najpopolnejši

pesnemaalni stroj za mleko je

MAYFARTH „DIABOLO“.

Izdelek prve vrste. Preprosto opravljanje. Zajamčeno posname na uro 120 litrov.

Cena samo K 135.—.

Stroji za priprav-

ljanje krme,

slamorenice, krhalnice

za repo, drobilnice, pa-

rilnice za krmo, črpal-

nice za gnojnice, stis-

kalnice za seno in vse

poljedelske stroje izdelu-

ejo in dobavljajo 700 krat odlikovani

tvorničarji

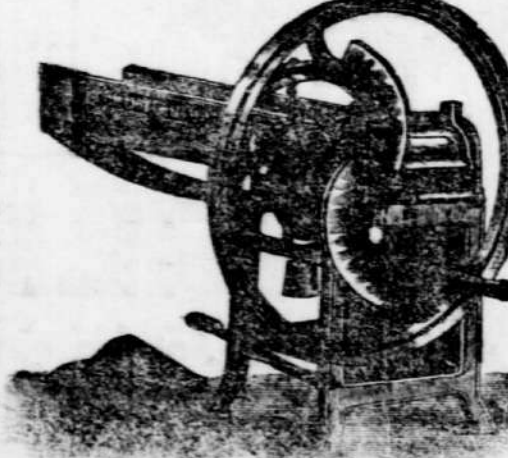
3701

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II/1

Frankfurt n. M. Berlin. Pariz.

Katalog šte. 541 a gratis in franko.

Zastopniki so žele.

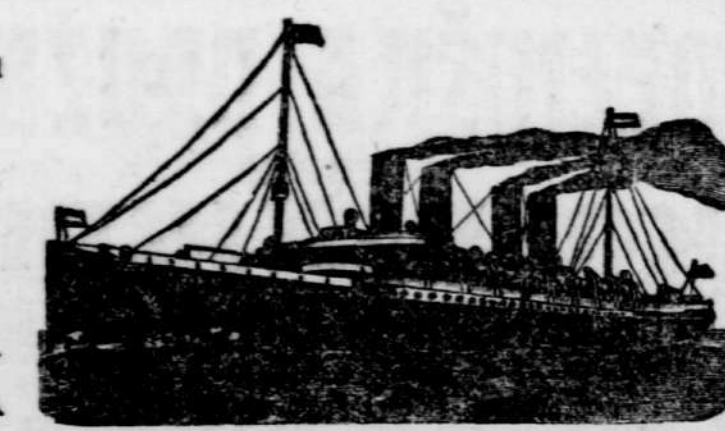
Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz

Bremna

v

New York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM“, „KRONPRINZ WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnice dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorska ulica šte. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor Colorado, Meksiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wisconsin, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez **Galveston**. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.

se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta kakor Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Berite!! Pozor!!

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

prilporeča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote daleč nadkrijujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.

Prilporečila in izpričevala

2307

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, L., Maximilianstrasse 9.

Usta-
novljeno
L 1842.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Telefon
Stevila
154.

Brata EBERL

črkostlikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja

243

Prodajalnica:

Miklošičeva ulica št. 6.

Ljubljana

Delavnica:

Igriška ulica šte. 6.

Električna sila.

„BLAUGAS“

je dosedaj najlepša luč na svetu,

gori navzdol kakor električna, ne zamrzne nikoli, ni potreba nikoli snaziti kakor pri acetilenu (karbid), nobene eksplozije, nobenega smrada, in je aparat dober za zmeraj. Pripravno za cerkve, gradove, vile, hotele, gostilne, šole, trge in mesta.

Pripraven za laboratorije za zobozdravnike in za avtoogeno varjenje.

Generalno zastopstvo Blaugas Celje, Zavodna 49

Proračuni in načrti franko.

3884

Razsvetljavo z Blaugasom ima g. Jos. Jebračin v Ljubljani, Dolenjska cesta.

Anton Presker

krojač

40

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

prilporeča svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopio in plaščev za gospe, nepremojljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Pekarija, slaščičarna in kavarna

Jak. Zalaznik

Stari trg šte. 21.

Filiale:

Glavni trg št. 6,

Kolodvorska ulica št. 6.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine prilporeča

klobuke

čepice, razno moško perilo, kravate, ovratnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

prilporeča svojo veliko izber dežnikov in solnčnikov. Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Fran Sax, elektrotehnik

Ljubljana, Gradišče 7

oblastv. konc. inštalater za električne naprave, luči, prenos silij dalje hišnih zvonil, telefonov itd. Strelvodne naprave! Poprava v stroko spadajočih del. V zalogi blago prve vrste, proračuni na razpolago. Opremljen sem z najboljšimi in najnovejšimi preskuševalnimi aparati. — Cene in delo solidno!

Združeni čevljarji

v Ljubljani, Wolfova ulica št. 14

prilporečajo svojo bogato zalogo obuhval za poletno sezijo.

Vse vrste moških, damskih in otroških čevljev lastnega in tujega izdelka.

Gumi za pete, vrvico, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbi.

Specialisti za prave gorske in lovške čevlje.

Izdelujejo se po meri v lastni delavnici, sprejemajo se tudi popravila.

Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenike.

Triumph-Štedilnike, peči,

trajnoogoreče vloge.

(za uzidat v lončene peči.)

varstvena

znanka

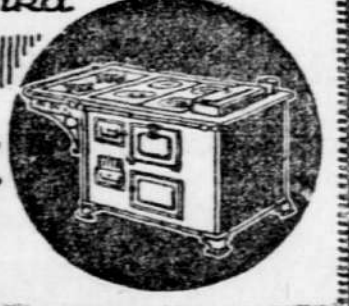
ceniki zastorj!

Do bavi nastlovi se usakemu naznani jo.

Triumph tovarna

Štedilnikov in peči z.z.o.z. Wels

Gorenje Avstrijsko.

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York

Red Star Line

Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kroonland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni. Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

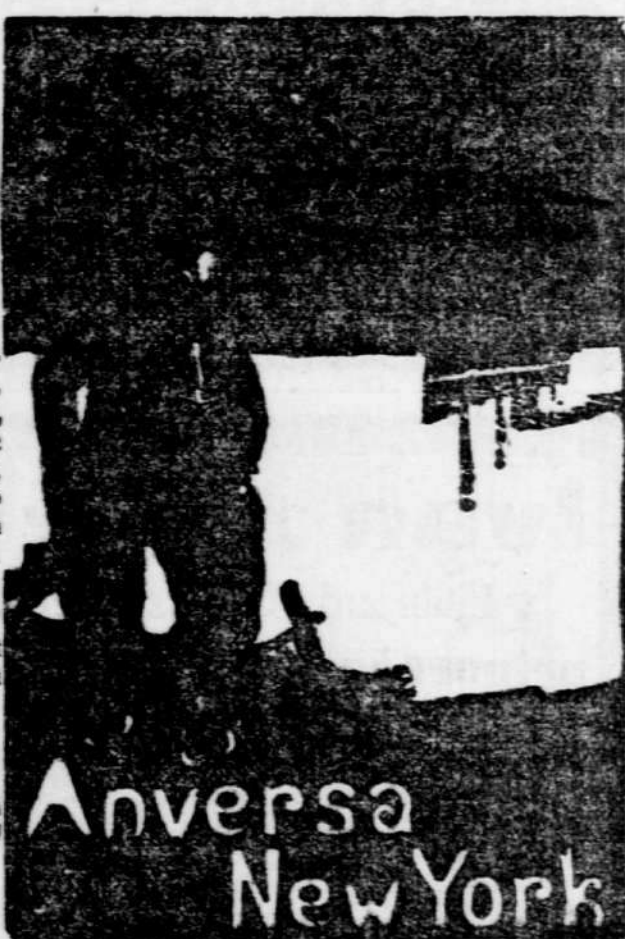
Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc Anversa

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica odsej stev. 35,

od južnega kolodvora na desno poleg predilnice.

Štajerske fužine litega jekla

Fužine: Judenburg (Štajersko)

Centrala: Dunaj VI., Wallgasse 39

Danner & Co.

Izdeluje najboljša elektr. jekla za :: orodje, konstrukcijska jekla, :: jekla za vrtanje kamenja, jeklo za sekire, nože in različno domače orodje, :: pile, kladva i. t. d. :: :: najboljše kakovosti. ::

Dopisuje: slovensko, hrvaško, srbsko, rusko, :: francosko, angleško, italijansko itd. ::

Avtomobilske vzmeti.

ELEKTROTEHNIŠKA DELNIŠKA DRUŽBA

PREJE

KOLBEN IN DR. PRAGA-VYSOCANY

Dinamo stroji in električni motorji. :: Naprave za električno razsvetljavo in prevajanje električne sile. :: Električni obrat vseh vrst. :: Ventilatorji. :: Turbogeneratorji, električne železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. :: Obločnice in žarnice vseh vrst. :: Vodne turbine vseh sestavov (Francis, Pelton). :: Točna, cene in hitra popravila vseh električnih strojev drugih tvrdk. :: Vse potrebe za inštaliranje. :: :: :: ::

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Krasne novosti zimskih oblek in površnikov
 domačega izdelke.
 Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
 Brez konkurence. Najnižje cene. Solidna postrežba.

Najboljše božično darilo.

SINGER šivalni stroji

so neprekoaljivi.

Singer Co. deln. dr. šivalnih strojev

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

4428

Kadar hočete kupiti dobro blago, obrnite se na tvrdko

Katinka Widmayer

„pri SOLNCU“ za vodo,

ki ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih vencev, trakov z napisi. Bluze, vrhnja in spodnja krila, nogavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd. — Postrežba točna. — Cene najnižje. Prosim prepričajte se!

3440

Prosim, prepričajte se!

Lepa in koristna Božična darila

in po že znano najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek in kakovosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice itd. ter velika izbira najmodernejše kožuhovine.

! Za Božič !

Različne predmete za okrašenje božičnih drevesc, raznovrstne torte, mandlovo in čajno pecivo, najfinejše desertne in čokoladne bonbone, potice, tudi po naročilu in sicer medene, orehove, rozinove, šartelj itd. ter vseh vrst kruh in pecivo priporoča

JAKOB ZALAZNIK

slastičarna, pekarna in kavarna, Ljubljana, Stari trg št. 21.

4600

J. GORJANC preje KOCJAN

Sv. Petra cesta 28, nasproti „Zlate kaplje“.

Cenjenim damam tu in na deželi priporočam kot primerna božična in novoletna darila svojo

4539

prvovrstno zalogo

pariških, dun. trikot s blačkam; elastičnih, dekliških, otroških, športnih, higijeničnih brez šibic in rije prostih

STEZNIKOV.

Izdelovanje istih po životni meri od 9 K naprej. Popravila in čiščenje, kakor tudi zunanja naročila stoznikov se izvršijo točno in ceno.

Največja zaloga oprsnikov (Eusenhalter), životkov ter vseh damskih higijeničnih predmetov.

Svarilo.

Podpisana tvrdka naznaja s tem, da ni plačnica za katerekoli dolgove, katere napravi gospod Fric Soss.

A Sinkovic nasl. Soss & Comp.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro vibršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene in od mene preizkušene. — Ilustrovani ceniki zastoj.

Božična darila!

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 7.

priporoča

kanceljski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovični in barvani papir

Razete s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamenčkov, tablic, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst od najpreprostejših do najfinejših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Noteti in tintniki.

NAZNANILO!

NAZNANILO!

Vijudno naznanjam, da sem v Postojni v hiši gospoda Bajca št. 225.

otvoril podružnico zaloge pohištva

ter se vijudno priporočam slav. obč. Postojne in okolice za mnogobrojni obisk. S spoštovanjem

Martin Klemenčič, strojno mizarstvo.

Vrhnika št. 112.

Postojna št. 225.

Kolesarji, motoristi, avtomobilisti

Vaša vozila se vzdržujejo po ceni in so vedno pripravljena za vožnjo, oko se ob času kot je sedaj dajo pregledati, vse pomankljivosti nadomestiti in v uporabnem stanju v zato primernem prostoru ohraniti. Kakor vsako leto tako tudi letos, izgotovi to strokovnjsko natančno in po zelo nizki ceni, za to primeren prostor pa da brezplačno tvrdka

Karl Čamernik & Ko., Ljubljana

specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

JULIJI STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

Skrivnost biti lep in mlad je rešena naravnost z rabo Skrivnost čudesnega mila „OJA“.

„OJA“ je naravnost presenetljivo učinkujoče lepilo in daje polti cvetočo barvo. Vsaka nečistost kože izgine. „OJA“ dela najbolj žuljave roke nežne, čiste in fine.

4203

Cela škatlja K 2—.

Majhna škatlja K 1—.

Pazite natančno na ime „OJA“, ker naše oboje varljivo podobno ponarejajo.

Parfumerija „OJA“ Americ. Co. Ltd., Dunaj I., Petersplatz št. 11.

V Ljubljani: B. Cvantara (drog.), Ant. Kanc (drog.), Ant. Krisper, Pavel Magdič, V. Petričič.

Brzjavke: Prometna banka Ljubljana.

Telefon št. 41.

C. kr. priv.

Stanje denarnih vlog na hran. knjižice 30. avg. 1912

K 70,147.763—.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vogal Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Dejniški kapital in rezerve 52,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkvalitetnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejše predelovalne samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Ameriko.

1669

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno.

J.C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

NEIGE DE FLEURS

(Cvetlični sneg)
nova znanstveno izdelana
krema za roke in obraz

higiensko najboljšo toaletno sredstvo sedanjosti. Dobiva se povsod! Lonček 80 h., škatlja K 1-60.
Zaloga: „Adria“, B. Cvančara v Ljubljani. Zaloga

Emil Dobrič, Ljubljana

Prešernova ulica št. 9, poleg c. kr. glavne pošte.
Povodom božičnih praznikov priporoča svoje vse-
stransko bogato založeno
trgovino galanterije, igrač,
predmetov za darila, srečolove in spomine!
Zmerne cene! Zmerne cene!

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da se točijo v znani gostilni

„Pri golobčku“ na Sv. Petra cesti
zajamčeno pristna vina.

Sprejemajo se tudi abonente na hrano. Obed od 60 v.
naprej. Dobi se vsak dan svež zajuterk od 16 v naprej.

Za obilen poset se priporoča **Viktor Sedej,**
gostilničar.

Pozor! Trgovci! Pozor!

Ker je sedaj zadnji čas za naročilo

reklamnih koledarjev za l. 1913

si dovoljujem jih ponuditi vsem cenj. trgovcem in obrtnikom

najcenejše z blokom in tiskom.

CENE BREZ KONKURENCE.

Z veljospoštovanjem se priporočam

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11-12,

trgovina s papirjem in galanterijo na drobno in debelo.

Največja izbir. — Vzorci na razpolago.

Na debelo in drobno. — Pri večjem naročilu velik popust.

NAJODLIČNEJŠA ZNAMKA

JAS. HENNESSY & CO, COGNAC

LE V IZVIRNI POLNITVI.

CIN KR DVORNA IN KOMORNA DOBAVITELJA
USTANOVLJENO 1743

Meso! Vsak dan sveže goveje, telečje, kostrunovo
meso, zadnje stegno ali pljučna pečenka,
poštni zavoj z 10 funti K 5-12 franko po
povzetju dobavlja F. Herman, Herincse 460, Qgrsko.

J. Zamljen

čevljarski mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarska dela do naj-
nejše izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in
telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera
iproslan čevlji. 245

Razglednice

umetniške,
in
pokrajinske

se dobe vedno
v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“
Prešernova ulica 7.

Močni saton.

Častitim damam priporoča

kloubuke

le najkrajnjega okusa

Joža Skof-Danek

26 Jož Frančo.

Šatni kloubuki vedno pri-
pravljene. Tisto tudi venci
o trakov in razne cvetlice
doma izdelane.

Najcenejši nakup božičnih in novoletnih daril.

**Juvelj, zlatnina, sre-
brnina in razne ure.**

Vsakovrstna nova dela in popravila
izvršujem v lastni delavnici. — Blago
samo prve vrste. — Najnižje cene.

Lud. Černe,

juvelir, trgovec z urami ter zapri-
seženi sodni cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ceniki zastoj. Ceniki zastoj.

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir

20

M. GELHAUS, oblastveno avtor. in zaprišeženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Gostilna Zupan

4608

Sv. Jakoba trg št. 8

priporoča izborna domačo kuhinjo po prav zmernih cenah in pristno
dolenjsko kapljico (Colaričevo in Kerinovo) od Sv. Križa pri Kostanjevici.

Sprejema tudi naročila na hrano za opoldan in zvečer.

Konfekcijska trgovina in zavod za
izdelovanje oblek po meri

A. KUNC

..... Ljubljana

priporoča svoje izborne izdelke vsakovrstnih

zimskih oblačil.

Strogo solidna postrežba. Najnižje, stalne cene.

..... Ilustrovani ceniki na razpolago.

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL SINOVI

LJUBLJANA.

Jvornica kemičnih barv, lakov in firnežev, priporoča:

Oljnate
barve

Suhe
barve

Emajlne
barve

Fasadne
barve

Marijin trg št. 1.

Vse vrste:
:: firnežev, ::
:: čopičev, ::
:: lakov, ::

Mavec
(Gips)

Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

171

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastoj!

Ceniki zastoj!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dolniska glavnica K 8.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond 800.000 kron.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in agencija v Gradežu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

ter jih obrestuje od dve vloge po čistih ::

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vseh vrst po dnevnem kurzu.